

PIPISKE

**REGÉNY
FIATAL LÁNYOK SZÁMÁRA**

**ÍRTA
SZABÓNÉ-NOGÁLL JANKA**

**BUDAPEST
AZ ATHENAEUM R.-TÁRSULAT KIADÁSA**

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2014
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5406-88-1 (online)
MEK-12466

ELSŐ RÉSZ

ELSŐ FEJEZET.

Egy nyulánk, fiatal leány állott a hegy lejtőjén. Hátratólta kerek kalapját s szemeit kezével ernyőzve, nézett le a völgybe.

A völgy, mely a zöld szín csodásan változatos ruháját viselte, még szendergett az alatt a káprázatos aranszínbe tetsző fátyol alatt, melyet reggeli párakból borít színes tájaira a Tatra-vidék. Egy madár se rebbent s a fenyvesek áhítatos, megható csöndje vette körül a fiatal leányt, ki ragyogó szemekkel nézett szét és szíve fel-feldobbant attól a nyugtalan, derűs boldogságtól, mely áthatotta ezen a szép reggelen.

Csak ennyi kellett neki ahhoz, hogy nagyon boldog legyen. Meleg napfény, zöld színben pompázó táj s egy vékonyhangú, szinte csicsergő kis harang, mely megcsendült valamelyik falucskában, mintha őt üdvözlőné.

- Jó reggelt! Jó reggelt! - kiáltott vissza a harangnak, hajtogatta a fejét és tapsolt kezeivel.

- Jó reggelt, Pipiske, - felelt erre komoly, szelid hangon valaki éppen a háta mögött.

És a fiatal leány nem ijedt meg. Valaki Pipiskének szólította, ez csak bizalmas, jó barát lehet. Másnak nincs hozzá joga, nem is tűri. Az ő neve Mecséry Paula, a címe pedig már egy fél év óta: kisasszony. Akkor kapta, midőn először öltötte fel a bokáig érő ruhát. A nagymamának és a ház néhány kedves látogatójának azonban csak Pipiske maradt. Ha úgy szólította valaki, ő rögtön elfeledkezett arról a komolyságról és méltóságról, melyről azt vélte, hogy hosszacska ruhájának tartozik vele. Fürgén, nevetve fordult vissza.

- Nini, a pap bácsi! Jó reggelt!

A pap bácsi még mindig törülgette izzadt homlokát. A lejtőn jött felfelé s bizony nem repkedt olyan könnyedén, mint Pipiske, kiről nem egyszer mondta, hogy alighanem szárnyakat rejteget dudoros ruhaujjai alatt.

- Elfáradtam, - szólt a zsebkendője mögül, aztán leült egy kőre pihenni.

A pap bácsi ezüsthajú, kerek, rózsaszín arcú öreg bácsi volt. Ő keresztelte meg Paulát ezelőtt tizennégy és fél évvel Paula Mária Teréziának, mire a kis buksi baba olyan sivítással felelt, mintha nem tűrné, hogy neki három nevet is adjanak. Később aztán, alig hogy felfedezte a nyelvecskáját s meg tudta mozdítani, mindjárt ki is jelentette, hogy ő Pipi. Hanem aztán kinőtt ebből is, mikor már kezdte félrerakni bábuait és inkább a nagyok beszédjét hallgatta, mint a kis harangjáték csilingelését, újra a pap bácsira került a sor, hogy elkeresztelje, mert Paula Mária Terézia még mindig nem lehetett.

- Nem is lehetsz te az sokáig, kis lányom, - szólt akkor a pap bácsi.

- Hát örökké Pipi maradok? - kérdezte a kis leány, mire nagymama nevetve jegyezte meg:

- Pipi kisasszony! Majd a bálban is így mondják: Szabad kérem, Pipi kisasszony!

Szegény Pipi ekkor már majdnem sírt haragjában és kétségbeesésében, hogy neki csak nincsen elfogadható, illendő neve.

- No, ne búsulj, hugocskám, - szólt a pap bácsi. - Ebből, hogy most olyan durcás arcot fíntorítasz, látom én, hogy te igazán nem vagy már Pipi. De Paula sem, ez is abból látszik.

Adok is én neked más nevet. Ugyan mi is illik ezekre a csitri lányokra, akik szeretnének nagyok lenni, de nem tudnak sokáig ülni egy helyen, a bábút eldugják már, de éjjel visszalopakodnak hozzá és betakargatják. Akik nagyon kíváncsiak, nyugtalanok, mindenen nevetnek, de sírni is tudnak ám úgy, mint a záporosó. Ugyan mi is hát?

- Backfisch, - szólta a nagymama.

De a pap bácsi nagyon megbotráncozott.

- Backfisch? Egy magyar lányka. Hát tudod-e, hogy mi a backfisch? Sült hal. A legcsúfabb pecsenye. Csupa vörös, zsíros, formátlan. Eh, nem ilyenek vagytok ti barnahajú, pirosarcú, szép kis magyar lányaim. Fürgek, kíváncsiak, szemesek vagytok, mint a pipiskemadár, aztán szerények, álmodozók, ébredőzók, mint a tavasz első virága: a pipiskevirág. Az az, Pipi fiam. Pipiske vagy te. *Pipiske*. Az is maradsz.

- Meddig? - kérdezte Pipiske, kinek megint kiderült az arcocskája.

- Meddig? Hát addig, míg egészen megnő a hajad és az eszed, a komolyságod is. Jó lesz? Ezennel neked ajándékozom ezt a nevet.

Pipiske tűnődött egy kicsit. Úgy sejtette, megint duzzogni kellene. De aztán ránézett a kedves jó öregre, ki mosolyogva, gyöngéden nézett vissza rá. Nem, ne duzzogjunk. A pap bácsi nem mondott sértőt, csak igazat. Pipiske komolysága majd a ruhával nő meg.

Belecsapott a pap bácsi tenyerébe.

- Jó, legyen Pipiske. De nem mindenkinek, kérem. Nagymama, édes, úgy-e szabad megmondani Terusnak, hogy kisasszonynak szólítson? No, igen, édes nagymama? Hiszen Terus a legkisebb a házban, még csak nem is szobaleány, hanem a báránycák őrzője. Ő olyan kis semmi, megtehetné... Én nekem olyan jól esnék!

Odafúrta fényes, barna fejét a nagymama ölébe, átölelte két meleg karjával. Hát aztán meglelt a második kinevezés is. Paula Pipiske lett s egyszersmind kisasszony a Terus szemeiben. Ennyi kárpótlást utoljára is megkívánhatott, ha már nagymama és a pap bácsi nem nézik többre, mint egy kis tavaszi virágot és csacska madarat. Később majd kiderül, hogy Pipiske visszaélt a helyzettel, mert Teruson kívül még két élőlényre diktálta, hogy ő kisasszony. Természetesen Bobon, a barna doggon kívül, melynek kutya-kötelessége volt naponként többször ilyen felszólítást hallani:

- Bob, jöjj ide, Paula kisasszonyhoz.

Paula kisasszony most mint Pipiske állott a pap bácsi előtt.

- Nagyon elfáradt? - kérdezte kedvesen.

A pap bácsi csak törülközött és lihegett.

- Persze, persze! - folytatta Pipiske. - Ez azért van, mert nem tetszett akkor felkelni, mikor még hűvös volt.

- Te talán akkor keltél?

- Akkor bizony, a pipiskemadarak órájában. Felöltöztem és átosontam a nagymama szobáján. Ő, az édeske, olyan szépen, nyugodtan aludt. Felkaptam a kalapomat, kosárcámat, aztán neki a hegyeknek. Olyan temérdek dolgom van!

Most már fontoskodva beszélt és összeráncolta a homlokát.

- Ugyan micsoda dolgod lehet neked!

A pap bácsi mondta ezt és csúfolkodva nézett Pipiskére.

- Nekem? Hát tessék megtudni, hogy először is temetni megyek.
 - Ne tréfálgj ilyen dolgokkal, babus. Mit tudsz te még erről. Pedig, hej, volt benne részed. De akkor te még igen kicsiny voltál...
 - Mikor a szüleim meghaltak? Oh, pap bácsi, édes, hányszor eszembe jut ez nekem, - szólt Pipiske, leülve az öreg bácsi mellé s a térdére támasztotta a könyökét, a tenyerébe pedig üde kerek kis arcát; nagy barna szemeivel gondolkodva nézett maga elé.
 - Maga ismerte őket? - kérdezte aztán halkan.
 - Nagyon jól, édes fiam. Atyádat én tanítottam járni, labdázni, később festeni meg halászni is. De szegény anyádat csak meggyóntattam és eltemettem.
 - Mert ő nem idevaló volt, úgy-e?
 - Messze földről, virágos rónák, délibábos puszták világából hozta édes atyád ide mihozzánk - megpihenni. Nagyon beteg volt s nagyon boldogtalan.
 - Bántotta valaki? - kérdezte Pipiske felriadva.
 - Bántották, édesem, de ő megbocsátott.
 - Én pedig nem fogok! - kiáltott fel Pipiske. Talpra ugrott és összeszorította az öklét.
 - Nem, azért sem. Jaj annak, aki őt bántotta! Csak kerüljön valamikor a szemem elé.
 - Hát ugyan mit tennél vele? - kérdezte a pap bácsi, félig meghatva, de egy kicsit nevetve is, mert Pipiske olyan volt, mint egy berzenkedő cica.
 - Megmondanám neki, azt mondanám neki, azt, azt...
- Elfult, elveszett a többi szó. Valami összeszorította a Pipiske torkát, aztán megremegett az álla, elgömbült a szája s tele lett a szeme fényes, forró könnyekkel.
- Azt mondanád, édes gyermekem, hogy te is megbocsátasz, - szólt nyugodtan a pap bácsi. Felállott, megsimította a Pipiske piros arcát. - Azt édesem, azt. Emberek vagyunk. Egyedül az ember tud véteni felebarátja ellen, állat nem, az öntudatlanul, ösztönből cselekszik. De viszont az ember képes megbocsátani is. A keresztény szeretetnek nincs bosszúja, nincs megtorlása, csak türelme és lemondása. Érted ezt, Pipiske?
- Pipiske nem értette, csak érezte, hogy a pap bácsi nagy igazságot mondott. Lehajolt és megcsókolta a kezét. Mire felnézett, már ragyogott a szeme.
- Most pedig dolgunk után látunk? - kérdezte a pap bácsi.
 - Bizony, mert igazán sok van ám! Először is eltemetem a kis kakukomat. Képzeld, pap bácsi, ott találtam tegnap a nagy szakállas fenyő alatt. Jól véve nem is a kis kakukfiókát, hanem csak a szárnyát és a fejét. Széttépték azok a gaz, nyomorult baglyok.
 - Bizonyosan bosszút álltak rajta valamiért,- mondta a pap bácsi célzatosan.
- Pipiske elfordította a fejét és gyorsabban beszélt.
- Tegnap már késő volt, sietnem kellett. Mert ugyan ki főzné meg a nagymama kávéját. Csak én tudom!
 - Meg más száz kis leány, ki olyan gonddal és szeretettel készíti, mint te. Vannak ám még a világon. Arra, ni. A hegyen innen, a hegyen túl.
 - Ah, el is hinném. De azért én értek hozzá, úgy-e? No, ismerje el pap bácsi, ismerje el. Hiszen olyan büszke és boldog vagyok, hogy értek ilyesmihez.

- No, hát légy boldog, Pipiske. Derék dologra vagy büszke. Ime, ezennel ünnepélyesen elismerem.

- Pá, pap bácsi, köszönöm szépen. Hát, amint mondtam, sietni kellett haza. A kis fiókám ott maradt. Betakargattam mohával meg száraz fenyőtűvel. Ma pedig eltemetem egy szép, rengő páfrány alá. Aztán sietek le a völgybe a gazdinyához.

A gazdinya egy szegény tótasszony volt, olyanféle, mint a magyar gazdasszony. De hát volt is a szegény tótasszonynak min gazdálkodnia!

- A gazdinya most beteg és a férje szegény, nem küldött pénzt Amerikából. Mert ott van az is. Odalenn, pap bácsi, tán egyetlen házban sincs otthon a gazda, elment mind Amerikába. Hogy tehették! Én nem tudnék innen elmenni. Megszakadna a szívem, előre tudom.

Most a pap bácsi fordította félre a fejét s az arcán nagy ijedtség látszott.

- Igazán, Pipiske? Nagyon boldogtalan lennél?

- Meghalnék, - felelt egyszerűen Pipiske.

- Pedig...

- Nos, nos?

- Semmi, kicsikém. Csak úgy gondoltam valamit.

- De mit?

Pipiske előre hajolt és fürkészve nézett a szegény pap bácsira, ki most majd elsülyedt zavarában.

- De mit, na mondja, mit?

- Hát csak azt, azt. Hogy majd érted jön egy szép királyfi, hattyúfogatú aranyos kocsiban, a hegyről túlhan és elvisz, mint a mesebeli királykisasszonyokat szokás...

- Pap bácsi! - szólt komolyan Pipiske. - Maga most mesél. Nem erre gondolt. Tudom, érzem. Hát ha nem úgy van, miért nem néz a szemembe?

Pap bácsi szinte reszketett és a szeme tele lett könnyel.

- Ne kutassuk a jövőt, Pipiske. És mindenkor nyugodjunk meg az Ő szent akaratában.

Pipiske megborzongott. Istenem, mit jelent ez? Mit tartogat számára a jövő, s mi lesz az a súlyos szent akarat, melyben neki meg kell nyugodnia? Ránézett pap bácsira. Még egy kicsit szívesen faggatta volna. De az ezüstfejű, szép kis öreg olyan nagyon bús volt, hogy Pipiske sokáig nem mert egy szót sem szólni.

Lassan mentek tovább az árnyas, csöndes hegyi úton. Mellettük egy kis patak futott, locsogott, csörgött: plity, ploty. Kék nefelejs nyilott a partján s rezgőlevelű páfrányok borultak rá. A páfrányok árnyában egy hamisszemű kis ezüstgyík húzódott meg, ki-kidugta a fejét, majd visszakapta. Fenn a vén, szakállas fenyő ágán mókuska ült és prédálta a fenyőtobozt. Beleharapott, lehajította: kopp, kopp.

Hát aztán, hogyne feledte volna el Pipiske, hogy azelőtt félni kezdett valami szomorú sejtelemtől! Felkapott egy fenyőtobozt s visszahajította a mókuskának.

- Nesze, te préda! Micsoda gazdálkodás ez?

A mókus megriadt, kifeszítette a farkát, hátracsapta pamacsos füleit s valósággal repült ágról ágra. Pipiske úgy, de úgy kacagott!

- Igaz, nem is mondtad, hogy mit fogsz csinálni a gazdinyánál, - szólt most már a pap bácsi is. Ő is jó volt, tudott szíve mélyéből örülni mindennek, ami szép és kedves.

- Hát megnézem szegényt. Nagymama küldött neki orvosságot, húst, meg kávé, azt átadom. Van a házban egy nagyocska lány, az majd elkészíti neki a húst, s attól majd jobban erősödik. Én pedig előveszem Gyurkót meg Marinkót.

Gyurkó meg Marinkó két kukoricahajú, tömzsi kis tót csemete volt, olyan ijedt szemecskékkel, mint egy gyíkocskák. A szájok pedig nyitva volt és a hasacskaik olyan domború, mint a görögdinnye. A Pipiske pártfogoltjai voltak és nagy buzgalommal tanultak tőle magyarul.

- Nos, haladnak a kis sárgafejűek?

- Haladnak. De még igen sok tanulni valónk van. Később írni, olvasni is megtanítom őket. Hadd tudjanak valamit. Szegények, ha okosabbak lesznek, tán nem fognak majd olyan könnyen idegen földre vándorolni. Hanem megbecsülik ezt. Igaz, pap bácsi?

- Igaz, Pipiském.

- Néhány köténykét is viszek nekik. A nagymama küldi.

- Hát sok szerencsét, Pipiske, - szólt a pap bácsi. - Én erre jobbra megyek, a szomszéd faluban van dolgom. Isten legyen veled, gyermekem.

Megcsókolta a Pipiske síma, derült homlokát, melyről csinosan ki volt fésülve fényes, gesztenyeszínű haja. Aztán átsapott a másik lejtőre, mely a közeli falu szegényes faházikói felé vezet, Pipiske pedig ment egyedül tovább.

- Gyurkó, Marinkó! - kiáltott le az út végéről, honnan már lehetett látni a gazdinya viskóját. Azt a lapos kis faházat, melynek aprócska ablakai fényesen ragyogtak a napfényben s tájéka olyan tiszta és rendes volt, hogy Pipiske legmagasabb elismerését fejezte ki.

- Gyurkó, Marinkó! *Poty szem, poty*, - kiáltott még egyszer, abban az erős meggyőződésben, hogy ez tótul van.

- *Gyivenk!* - sipított vissza két vékony hangocskák, melynek tulajdonosai viszont arról voltak meggyőződve, hogy ez tiszta szép magyar nyelven van.

- It vagyok, - mondta azután Gyurkó, aki jobban bírt szaladni, mint a kis Marinkó, ki jól elmaradt tőle.

- *Poty, poty*, - biztatta Pipiske.

A kicsi dőcögött, amennyire csak tudta cipelni domború hasacskaját, hanem bizony egyszer csak hirtelen elakadt. Valami nagyot durrant nem messzire tőlük s a levegőből éppen közéjük pottyant le egy meglőtt szép vadgalamb.

Pipiske egy pillanat múlva már a vergődő madárka mellett termett.

- Megöltek, édes tubikám.

A kis galamb vergődve nézett rá kerek szemeivel. Szívecskéje úgy vert, mintha egy nagy erősjáratú óra ketyegett volna a Pipiske kezében. Szárnya lefittyent és piros, nagy csöppekben indult meg a vére.

A két kis sárga fej bámulva hajolt le, aztán felbillent, egymásra villantak a gyík szemecskék és a két kis száj nagyobbra nyílott, mint egyébkor szokott:

- He? - kérdezték egymástól a gyermekek.

- Ne bámuljatok, - szólt rájuk Pipiske, kit a szomorú meglepetés izgatottá tett. - Hanem szaporán, hozzátok mohát, Gyurinkó pedig adja ide a kalapját.

Gyurinkó engedelmesen vette le a fejéről apai, sőt tán nagyapai örökségét, melybe körülbelül félig ő maga is belefért a fején kívül:

- Nesze.

- Nem így kell mondani, te buksi. Hanem így: tessék kisasszony, - oktatta Pipiske. Szavaiból kitetszik, hogy ezek voltak hát azok az ártatlanok, kik a Pipiske kisasszonyságát jóhiszeműleg elismerték.

- Tessen, gizenszonka.

- Na, így is jó. Csak add már ide, aztán hamar, moháért.

A két kis buksi hirtelen beperdült a sűrűbe. Pipiske pedig kezdte kibélelni a nagy kalapot.

- Ez lesz az ágyacskád, kis betegem. Ebbe fekszel, aztán én meggyógyítlak. Istenem, kinek is volt szíve tégedet bántani. Egy vadgalambot! ami olyan ritkaság ezen a tájon. Talán nem is itt született? Kalitból repültél ki? Igen?

A kis beteg csak vergődött tovább és Pipiske könnyezve hajolt föléje.

Ezalatt fönn a hegyen, egy sudar fenyő mellett, mozdulatlanul állott egy csinos, erős fiú, maga mellé támasztva puskáját. Le akart menni, hogy felvegye vadászsákmányát, hanem megállott, miután látta, hogy már megelőzték.

A fenyőerdő tiszta csöndjében minden szó, bármilyen halk is, felhallatszott hozzá.

- Ki bántott tégedet? - gügyögött Pipiske. - A csúf, gonosz gyilkos. Ne búsulj, galambkám, majd kikap ő ezért. De meg is érdemli.

Odafenn a fiú elmosolyodott. Tetszett neki, hogy az az ismeretlen kis ellenség olyan nagyon haragszik reá. Szétnézett. Nem messzire tőle egész virágos kert terült el. A Tátra-vidék csodaszép, színpompás szőnyege. Telehímezve kék tölcsérvirággal, sárga csillagokkal s ezer marguerite-tal. Óvatosan visszahúzódott és szedett egy kis bokrétára valót. Összekötötte, aztán visszalopakodott a fenyő mellé, honnan oly jól látott és hallott mindent.

Pipiske még mindig a galambot babusgatta, háttal volt erre, meg sem mozdult. No most. Célba vette s egy ügyes, biztos dobással éppen a vállára röpítette a bokrétát. Hanem aztán el is bujt a nagy fenyő háta mögé.

Pipiske ijedten ugrott fel s ekkor eléje pottyant a kis bokréta. Nevetett. Nem, ettől nem lehet megijedni. Honnan jött? Miért? Kitől? Nem is sejtette. De azért nem dobta el, hanem felvette és nézegette.

- Virág sohasem jöhet rossz embertől, - gondolta aztán, mert a nagymama és pap bácsi társasága korán megtanította őt így gondolkozni.

Odaszúrta az övé mellé s mire ezzel elkészült, éppen hurcolkodott már a két kis buksi a temérdek mohával felfelé.

- Nesze, gizenszonka, - szólt Gyurkó, ki most e második szó kedvéért kegyes bocsánatot nyert az első illetlen kifejezésért.

Hozzáfogtak aztán a kis ágyacska elkészítéséhez. A Gyurkó kalapja annyi, de annyi mohát nyelt el, hogy az ember nem is hinné. De kényelmes, puha, hús ágyacska lett belőle s a kis vadgalamb szeliden pihent rajta. Szárnyacskája, melyet Pipiske jól megmosott és zseb-kendőjével be is kötött, már nem is vérzett.

Karjára vette aztán és lassan elindult a gazdinya háza felé. A két buksi is erősen segített neki: jobbról, balról belekapaszkodtak a Pipiske rózsaszínű szoknyájába.

Mikor beértek a házba, hol a gazdinya már felépült s nagy hálálkodással fogadta szép kis látogatóját, Pipiske kiosztotta rendeleteit.

- Az ágyacskát és a kis beteget szépen itt hagyjátok, ahová teszem.

- Hej, hej, gizenszonka.

- Senki sem nyúl hozzá. Gyurkó, meg ne próbáld! A gazdinya ad neki vizecskét egy kis edényben, enni nem kell, betegek nem szoktak. Én majd hozok holnap búzát. Ti szegények, azt sem tudjátok, hogy mi az, úgy-e? Az, amiből élünk.

- Krumplicska.

- Nektek az, szegények, - szólt szájalommal Pipiske. - De most ne magyarázgassunk, hanem figyeljete. A galambhoz nyulni nem szabad. Reggelig pihen és vizet kap. Reggel pedig eljövök s majd meglátom, hogy mi lesz. Vigyáztok rá?

- Vigyázom, nagyon vigyázom.

- Hát úgy legyen. Holnap fehér cukrot kaptok, ha jó állapotban találom a beteget.

Ezután kirakta, amit hozott, még egyszer megsimogatta a galambkát, aztán eltűnt, mint a villám. Mire a gazdinya utána topogott, hogy hálálkodják, Pipiske a patak táján járt. Cipője sarka úgy kopogott, mint a jégeső. Sietett.

Ideje is volt már. Otthon a nagymama felébredt, meg is kávézott, kiült a verandára és nyugtalanul nézegetett az út felé. Milyen sokáig jön az a kis leány.

- És ha ő nincs itthon, egészen más a ház. Olyan szomorú, csöndes, elhagyott. Mintha sohase sütné ide a napsugár. Ő a derűje, melege, illata és bája az egész háznak. Alig-alig tudok el-lenni pár óráig is nélküle. Pedig egyszer csak, nem is olyan sokára...

- Nagymama édes, itt vagyok!

Lihegve, kipirulva állott Pipiske az ajtóban.

- Úgy elkéstem. De temérdek dolog történt velem. Rettenetes sok. El sem győzöm beszélni. Most bele sem foghatok. Mert ahol van ni, hogy integet az a Bábi!

A konyhaajtóból valóban egy rengeteg bodros fejkötő bujt ki s a bodrok közepén egy ráncos arc, két szaporán pislogó szem, egy hegyes orr, alatta egy hihetetlen bajusz, egy kerek száj s nem messze ettől szintén egy csudálatos tuskés kis szakáll, pár szemölcsessel téve változatosabbá. Ez a Bábi szakácsné arca volt.

Pipiske mindig úgy tekintette, mint teljes ellentétét a nagymama arcának. Oh, a nagymama olyan szép volt! A szeme kék, a haja ezüst, két orcája üde, mint a pehelytelen őszibarack. A szája olyan édes! A kezecskéje puha és olyan csodálatos, hogy a Pipiske minden gondját-baját el tudta simítani. A lábacskaí fürgék. Egykor... De most. Nagymama kerek székben ül s egy párnás mankó van a szék oldalához támasztva...

- Pipiske, Pipiske! - integet Bábi egy rengeteg főzőkanállal.

- Jaj, megyek már! Csak egy kis türelmet Bábi néni, egy csöppecskét.

Ezután elröppent Pipiske; de alig öt perc múlva már ott volt a konyhában. A feje bekötve piros pipikendővel, előtte hófehér kötény s rózsaszínű blúzának ujja könyökig felgyűrve.

Megállott a konyha közepén és széttekintett Bábi asszony ragyogó birodalmában.

- Nos, itt vagyok.

- Kezdjük! - felelt Bábi asszony olyan tüsszel, mint egy csatába rohanó hadvezér.

Erre aztán olyan láрма következett, hogy még a kakukok is elhallgattak odakünn. Csattogott a vagdaló kés, kongott a mozsár s közbe csitítólag sercegett a zsír: serc, serc. S mindezek fölött ott csilingelt a Pipiske vidám, kedves nótája.

MÁSODIK FEJEZET.

Másnap is korán ébredt Pipiske. Felkapta piros papucsait s az ablakhoz osont. Széthajtotta a függönyöket. Ekkor aztán majd elpityeredett attól, amit odakünn látott. Szürke, nedves, hideg volt minden.

A vén, fehérfejű Magas-Tátra egyet gondolt:

- Ejh! Nem veszem én le ma egész nap a háló-fejkötőmet.

Még jobban a fejére húzta, aztán bóbiskált tovább. Pedig a Magas-Tátra háló-fejkötőjéről mindenki tudja, hogy az csupa nehéz, szürke, lomha fellegekből van, s ha nem takarodik le onnan hajnalpirkadásra, hát az egész vidéknek olyan rossz, sírós napja lesz, mint egy álmos, későn kelő, duzzogó kis lánynak. Csupa pityergés minden s a nagy esőcseppek verik, egyre verik a szép kék tölcsérvirágokat, marguerite-okat. A kakukok meg se kukkannak, a mókuskák, a gyíkok isten tudja hová lesznek ilyenkor. Csak a fenyők, a szép, büszke, bátor fenyők állnak nyugodtan fenséges csöndben, mint makrancos gyermek előtt az okos ember.

- Jó, jó. Majd leszesz te még másforma is.

Az eső pedig még jobban rakoncátlanodik és paskolja a kacskaringós hegyi utakat, melyeken most nem jár senki, csak a szegény, acélkék csigák, melyeknek nincs hajlékuk a hátuk közepén, mint az alföldi csiga-bigának.

- Vége, vége, - szólt búsan Pipiske. - Nem mehetek a betegemhez. Én nem is tudom, hogy mi lesz most már velünk.

A másik szobában mozgolódni kezdett a nagymama. A rossz idő őt is gyötörte. Alig aludt az egész éjjel, fájtak a lábai, köhögött, nehezen lélekezett.

- Pipiske fiam! - szólt nagyon csöndesen.

De Pipiske mégis meghallotta, felöltözött és átment hozzá.

Igy, mikor az ágyban feküdt, látszott igazán, hogy milyen nagyon öreg és gyöngé már a nagymama. Az arca olyan sárga, szép kék szemei bágyadtak. A keze reszket, amint most a Pipiske fejére teszi:

- Édes kis lányom, ma nem megy ki a konyhába. Hanem itt maradsz velem. Előszeded a régi könyveidet és tanulni fogunk.

- Igen, nagymamám, - felelt Pipiske, bár el sem tudta képzelni, hogy miért olyan sürgős most a tanulás. A nagymama gyöngé, beteg és még sem halaszthatják másnapra.

Mielőtt azonban a tanuláshoz láttak volna, rendbe szedte a szobát, kényelembe helyezte a nagymamát. Aztán kiment a könyveiért. Csakhamar egész halommal tért vissza. Lerakta egy asztalkára és várakozott.

Olyan régen volt az, mikor ők így együtt tanulgattak! Pipiske alig hogy talpra tudott állani, már a nagymama ölébe került. Ott szedte magába első tudományait.

- Mi ez, mi ez?

- Ez szem, orr, fül. Ez a te kis tenyered. Itt van a kerekecske dombocska, dombocska. Ide szalad a nyulacska, nyulacska.

Egyszer csak került, fordult az idő és ők már az abécénél voltak.

- Nini, mi ez a kerek?

- O-betű.

- Hát ha szarva is van?

- Akkor ő.

- Ó-Őzike, úgy-e?

Az óra ketyegett, temérdek órát elűtött s csak ott voltak már, hogy idegen nyelveket tanultak együtt. A nagymama nagyon művelt nő volt, sokat tudott s mindenre megtaníthatta Pipiskét anélkül, hogy valahová el kellett volna küldenie. Pipiske különösen az idegen nyelvek iránt érdeklődött, nagyon fogékony volt s jóformán azt sem tudták: mikor, hogyan, megtanult angolul, franciául, németül is, a mi szép, zengzetes, édes magyar nyelvünkön kívül.

Pap bácsi sokat tréfált:

- Lám, lám, nagymama. Pipiskének most már négy nyelve is van. De mit gondolsz, könnyű lesz ezzel majd férjhez adni.

- Miért nem? A művelt nő díszére válik minden férfinak.

- De ha négy nyelve van? Hiszen azt mondják, hogy egy asszonynak egy is sok!

Nagymama nevetett, aztán hirtelen elkomolyodott utána.

Pipiskének éppen annyi kell. Ez lesz az ő kenyerere.

Most ezek a régi dolgok úgy eszébe jutottak Pipiskének, mikor odarakta könyveit a nagymama elé.

- Tanulunk, nagymamám?

- Tanulunk, fiam. De úgy lesz most, mintha én lennék a tanítvány, aki semmit sem tud s mindent tőled akar megtanulni.

- Hogyan?

- Hát te fogsz magyaráztatni nekem. Úgy édes fiam, amint egykor tőlem hallottad. No lássuk, jól figyeltél-e?

Pipiske ámulva fogott hozzá. Minek ez? Mi célja van a nagymamának? Valami jó lesz ebből, mert hiszen nagymama sohasem kezdett olyanba, ami utoljára is ne lett volna nagyon jó neki. De mi lesz az?

Könyörögve nézett a kedves öreg arcra. Nagymama máskor úgy megértette az ő kérő, tudni-vágyó tekintetét. De most túlnézett rajta és nagyon komolyan várta, hogy Pipiske oktassa őt.

Hát Pipiske neki is fogott. Forgatta egyik nyelvtant a másik után. Magyarázott, bajlódott. Mert a nagymama nagyon jól játszotta a szerepét és olyan tudott lenni, mint egy tudatlan kis tanítvány, aki soha ilyeneket még csak nem is álmodott. Ezzel valósággal beletűzelte Pipiskét a dologba, ki már úgy magyarázott, hogy kihallatszott a hangja.

- No, no, mi van itt? Csak nem iskola? - kérdezte a pap bácsi, ki fényes esőköpenyében megállott a nyitott ajtó előtt.

- De bizony az! - felelt nagymama. - Csak jöjjön be pap bácsi, úgy megtanítja Pipiske még prédikálni is, hogy soha senki jobban.

Ebből látszott, hogy nagymama teljesen meg volt elégedve s most már Pipiske elrakhatta a könyveit.

Mire visszatért, pap bácsi ott ült a régi karosszékekben, melyet mindenki bácsi-széknek hitt e házban s nagy becsben tartott. Malmoskázott az ujjaival s valami nagy, hallatlan, váratlan eseményről beszélt.

Pipiske előre nyújtotta a nyakát, nagyranyitotta a szemeit, úgy figyelt. - Az ám, - beszélt a pap bácsi. - Odajártam délig, mert betértem ahhoz a szegény Mayernéhoz is, kinek a múlt hónapban halt meg a lánya. Nagy, erős dologban találtam. Jól teszi lányom, hogy foglalkozik, mondom neki. Így kevesebb idő jut a bánkódásra. Bizony kevés, felelt ő. Csak éjjel sírhatok. Hanem akkor jól kisérom magamat. Hát lássa, nagymama, ilyen az anyai szív. Az csak nem tud megvigasztalódni.

Nagymama lezárta a szemeit. A szája megrándult s arcára lassan leperdült egy könny.

Pap bácsi megvakarta a feje búbját. Jaj, jaj, már megint olyat mondott, amit nem kellett volna. Pedig gondolhatta volna, hogy nagymama mostanában sokkal érzékenyebb, mint régen volt.

Úgy segített hát a dolgon, hogy szaporábban beszélt tovább:

- Onnan aztán egyesén hazaindultam. Megyek befelé, egyenesen a szobába, hát ki áll eléem az ajtóban?! A Jenő gyerek.

Na, erre hirtelen felvidult nagymama. A Jenő gyerek éppen olyan gyenge oldala volt pap bácsinak, mint neki Pipiske. Édes testvérenek a fia, ki Budapesten tanult és minden évben eljött hozzá vakációzni. Ilyenkor ünnep volt a kis parókián. Még a házat is felforgatta volna pap bácsi, ha a Jenő gyerek kívánta volna. Alig hogy megjött, rögtön hozta nagymamához, hol egy oszlop volt a folyosón, melyre pontosan fel volt karcolva, hogy Jenő is, Pipiske is mennyit nőtt egy év alatt. Nagymama sohasem felejtí el, hogy az a hamis Jenő gyerek mindig lábujjhegyre állott, hogy félrevezesse az igazságot, de ő megcsípte s Jenőnek a Pipiske gúnyos tapsolása mellett kellett szépen talpra állnia.

- A Jenő gyerek! Ne mondja! Két év óta nem volt már nálunk. Én azt hittem, el sem jön többet. Már nagy fíu, kevés neki a mi szerény, falusi multságunk, - szólt nagymama.

- De mégis eljött ám. Meg akart lepni, azért nem írt. Csak leszállt az állomáson, kocsit sem fogadott, hanem végig sétált a hegyerincen, mint egy büszke vadász, zöldhajtókás ruhában. Mondja, hogy hozott valamit Pipiskének, de azzal csúful járt az úton, oda van. Elvesztette, vagy ellopták, nem tudom. Nem akarja megmondani. Csak nagyon bántja az eset.

- Miért nem jött el hozzánk? - kérdezte Pipiske. - Máskor azonnal ide sietett.

- Bizonyosan azért, mert bántja, hogy üres kézzel kell jönni. Délután azonban okvetlenül elhozom.

Nagyon természetes, hogy most nem ebédelt náluk a pap bácsi, sőt nem is maradt sokáig. Újra belebujt az esőköpönyegébe, kifeszítette az esernyőjét s ment vissza az ő kedves vendégéhez. Nagymama meg Pipiske magukban ebédeltek, meglehetősen szótlanul. Valami volt a levegőben, ebben a szürke, nedves, hideg levegőben, ami elrontotta a kedvüket.

Hanem délután egészen más lett minden. A vén Tátra nem csapta ugyan le egészen a hálófölkötőjét, hanem kedélyesen félrebillentette. Fehér koponyája már meg-megcsillant. Erre aztán visszamosolygott az egész tájék. Vége volt az esőnek, locspocsnak egyszerre. A kék virágok, szelíd marguerite-ok újra felemelték fejeiket s az enyhe napsugár szépen lesimogatta róluk az esőcseppeket. A mókusok kiültek a fákra lógababózni s a gyíkok előjöttek kőváraik sáncai közül. A szép, szilárd kis hegyi utak most még tisztábban, fehérebben ragyogtak a zöld hegyek oldalán erre-arra. Csak úgy csalogatták ki a bennrekedt embereket.

- Megyek, megyek! - ujjongott Pipiske. - Kérem a búzámat, nagymamám.

Igen, Pipiskének saját külön búzája volt, egy egész szakajtóra való. Pár év előtt kapta, mikor még egy szép, búbos galambkája volt. Ah, de a galambka egyszer kirepült és nem jött többé vissza. Széttépték a baglyok, kikre Pipiske szíve mélyéből haragudott. A búza pedig megmaradt, hogy mindig szomorítsa a Pipiske szívét, valahányszor a kamarába nyitott.

De most vége volt a szomorúságnak. A búza, két teli marékkal, belekerült a Pipiske kosarába s ő vígan indult a beteg galambkához. Végig mindenütt a tegnapi úton. S amerre csak elhaladt, mindenütt megemléltette, hogy mi történt itt tegnap.

- Itt ült a pap bácsi. Innen mentünk tovább. Itt, a vén fenyőnél elváltunk. Ezen a kis úton döcögött fel Gyurkó meg Marinkó. Itt, ah, itt hullott le a galamb.

Két kis toll most is ott borzongott a mohán. Lehajolt, hogy majd felveszi. S ekkor beszédet hallott egy mohás, rozsdás sziklatömb mögül.

- Én bizony nem tudom, hogy másként is hívnák őket. Az öreg asszonyság nagymama, a kis lány pedig Pipiske, - szólt egy ismerős, vékony lányhang, a Terus hangja, ki rendesen erre bódorgott bárányaival.

- Nevetséges! - felelt egy érces, derüs hang. - Így nem híják az embereket, más nevük is csak van.

- Van. A kis lánynak már van. Úgy híják, hogy kisasszony.

Valaki nevetett.

- Na, lám, lám. Pipiske már kisasszony. Aztán te odavaló vagy?

- Igenis. Én is, meg a bárányok is. Engem Terusnak hínak. Ez Birbics, az a fekete Krampusz, ez a kicsi meg a Pillingó.

- Oh, nagyon örülök a szerencsének. Az én nevem pedig a Zöld Vadász. Szép, úgy-e?

Terus nem felelt. Nyilván azon tűnődött, hogy szép-e csakugyan?

- Hanem, hallod-e Terus, jól vigyázz. Ha hazamégy a jószágaiddal, hát keresd meg a kisasszonyt. Érted?

- Nem bujik az el, hogy keressem.

- Jó, hát állj eléje. Aztán mondd meg neki, hogy ne haragudjék arra a gyilkosra...

- Jesszusom!

- No, csak ne ijedezz! Csak mondd meg így! Hogy ne haragudjék, mert az már úgyis megbánta a bűnét s nagyon meg is lakott. Érted?

- Igenis. Hogy megbánta és jól is lakott. Megmondom.

Pipiske befogta a száját, mert csak egy hajszálon mult, hogy ki nem tört a kacagása. Ez a Terus! De ki lehet a másik? Ah, úgy szeretett volna átkukucskálni valahol. De hát illik ez egy kisasszonynak?

Nem, Pipiske szépen felállott, aztán tovább ment a gazdinya háza felé.

Alig hogy kibukkant a fenyvesből, sipítva futottak elő a kis buksik.

- Gyivenk, gyivenk! Golubcsik ván!

A golubcsik persze a galamb volt, a *ván* pedig egy teljes orvosi jelentés, hogy él és jól érzi magát. Pipiske nagyot, mélyet, boldogató sóhajtott.

A galambka csakugyan egészen vidáman nézett rá és már nem is feküdt. Járkált a nagy kalap körül és búzaszemeket csipegetett. Búzáat itt, a krumpliorszámban!

- Hát ez mi? - kérdezte Gyurkót Pipiske.

- Nem tudok.

- Hol vettétek?

- Nem venni.

- De hát honnan került ide?

- Gyitt.

Pipiske látta, hogy ezekkel ugyan semmire sem megy, felkereste a nagyocska lányt, ki már egyszer szolgálatban volt és tudott magyarul.

- Honnan kerültek a búzaszemek? - kérdezte tőle.

A leányka előbb lesimította a kötenyét, megtörülte a száját, aztán kezet akart csókolni a Pipiskének, miből valóságos dulakodás fejlődött ki. Pipiske eldugta a kezét, a lány nagy buzgalommal keresni kezdte. S miután másként nem boldogult, megcsókolta a Pipiske karját. De a búzaszemekről még mindig nem beszélt.

- Ki hozta ide?

- Én nem is tudom, kérem aláson. A városban voltam, mert egy pengőt kaptam a múlt héten egy asszonyságtól, akinek elvittem a katulyáját a városba. Aztán vettem rajta zöld pántlikát, csipkét.

- Igazán? - szólt Pipiske. Kezdte érdekelni a dolog. - Szép a pántlika, sok a csipke?

A lány ajánlkozott, hogy megmutatja. Már befelé indultak, mikor Pipiske feleszmélt, hogy hiszen ő a búzaszemekről akar beszélni.

- Mégis csak hozta valaki.

- Nem tudom. Mikor én hazajöttem, már itt volt. Igen, mondta az anyám, hogy este járt itt valaki. Megnézte a galambot is és kérdezte, hogy ki hozta be ide. Mi mondtuk, hogy a kis-asszony. Akkor az szétszórt egy marék búzát és azt mondta, hogy majmok vagyunk, s annyit ő is tudott. Azzal elment.

Pipiske tünődve tért vissza a galambhoz. Új köteléket akart tenni neki. Levette a régit. Nem az ő zsebkendője volt.

- Ki nyult a galambhoz? - kérdezte a gyermekeket.

- Én nem, én nem, - feleltek azok. A nagy leány pedig újra eltűnt, nem volt már kivel beszélni.

Hát aztán mit tehetett, mint szépen a kosarába tette a galambot s bár a két buksi olyan savanyú arcot vágott, mintha ecetbe kóstolt volna, mégis csak magával vitte. Ez nem rendes dolog. Valaki itt beleavatkozik az ő galambkájának a dolgába.

Alkonyodott már, mire hazatért és benyitotta a kis rácsos ajtót. A verandáról élénk, vidám beszélgetés hangzott. Nagymama is künn üldögélt, jól bepólyázva, kerek széken; szemközt vele a pap bácsi s mellette egy csinos, erőteljes, vidám fiú.

Mikor Pipiske megjelent, amaz felállott és meghajtotta magát.

- Jenő!

- Paula kisasszony!

Aztán szépen kezet fogtak, mialatt a két öreg úgy nevetett, majd elgurult.

- Még hogy tempóznak, uram fia! - kiáltott a pap bácsi.

- Jenő, azonnal csókold meg Pipiskét.

A két gyermek összenézett, elnevette magát, aztán olyan egészségeset cuppantottak, hogy csak úgy csattant.

- Így kell! - szólt a pap bácsi. - Gyerekek vagytok ti még.

Pipiske kivitte a galambot, elrejtette jól. Nem akarta sorra mutogatni addig, míg beteg szegényke. Még összenyomorgatnák, nyekgetnék, csupa szeretetből, hogy sohasem épülne ki belőle. Majd ha meggyógyul! Micsoda öröm lesz az.

Szövetkezett Bábival és elrejtették az öreg szakácsnő szobájában. Ezután vidáman tért vissza Pipiske az asztalhoz.

- Nagyon megnőttél, - mondta Jenőnek.

- Te is. Olyan magas és erős lettél, hogy hátulról látva, meg sem ismertelek - volna.

Így mondta. Mikor ezt kimondta: »ismertelek«, egy kicsit megállott s csak azután fejezte be. Pipiske csodálkozva nézett rá.

- Igen, egészen más vagy. De azért még mindig szeretsz?

- Hogyne, Jenő!

- Én is, Pipiske. Sokat gondoltam rád. Hoztam is valamit. Hanem baj ért vele s az olyan rosszul esik.

- Mindegy. Itt vagy te! S ez nekem elég, még pedig nagy öröm!

- Édes Pipiske! Te most a régi vagy. Talán nem is tudsz haragudni még a rossz emberekre sem.

- De hiszen azokra tudok!

- Igazán?

- Nagyon.

- Aztán tudod te, hogy kik a rossz emberek?

- Ugyan nagy dolog. Hát a tolvajok, a hazugok, a gyilkosok. Jaj!

Jenő feldöntött, le is ejtett egy poharat s nyomban lekuksolt mellé, hogy legalább a cserepeket összeszedje. Szégyelte a dolgot, olyan volt az arca, mint a pipacs.

- Soh'se bántsd fiam, - szólt szeliden a nagymama. - Megesik az ilyen. Nem baj. No, ne babrálj vele. Pipiske fiam, csengess a lánynak, aztán vezesd be Jenőt a szobádba. Mutasd meg neki, mit festettél a múlt héten.

A két gyermek éppen betette az ajtót, mikor a csengetésre megjelent Terus. Összeszedte a cserepeket, aztán mikor kifelé ment, még egyszer visszafordult és ugyancsak megnézte a Jenő zergeszakállas kalapját.

- Na, ez sem látott még ilyet; szólt a pap bácsi nevetve.

Aztán megint csak beszélgetni kezdtek Jenőről, Pipiskéről. Ennél kedvesebb tárgyuk nem volt nekik.

- Hány éves is most Jenő? - kérdezte nagymama.

- Tizenhét.

- És Pipiske tizenöt lesz. Hogy elmúlik az idő, pap bácsi.

- Csöndes örömben...

- Eddig. De ezután...

Elhallgattak. Sokáig ültek így, míg újra megszólalt a pap bácsi:

- Tudja már Pipiske?

- Nem is sejti.

- Ne is sejtse. Elég lesz, ha akkor megtudja. Én nem féltem. Bátor, derék kis lány.

Nagymama csak hallgatott, hallgatott.

Odaát, a másik szobában, vidáman csevegett a két gyermek.

- Két hónapig leszek itthon, - szólt Jenő. - Milyen szép napokat élünk! Szeretsz még sétálni, Pipiske?

- Nagyon!

- Mindig veled megyek. Meglessük a mókuskákat és szóba állunk a kakukkal.

- Jesszusom! - kiáltott fel Pipiske.

- Mi baj, édesem?

- A kakuk, a kakuk. Tudod, Jenő, egy kis kakukot kellett volna tegnap eltemetnem. De annyi minden ért, olyan temérdek fontos és nevezetes dolog, hogy erről egészen elfeledkeztem.

- No, sebj. Majd felkeressük holnap együtt. És részesítjük a végtisztességben. Akarod?

- Hogyne! Nagyon szívesen Jenő. Csak szólj be hozzám és együtt megyünk.

- Visszajövet majd virágot szedünk.

- Virágot...

Pipiske önkéntelenül is arra a kis bokrétára pillantott, mely tegnap egyenesen az égből pottyant a vállára.

- Vagy van is már neked, - szólt Jenő, aki észrevette Pipiske pillantását és most hamiskásan mosolygott. - Ez a tied, nemde?

- Az enyém.

- Akkor hát nem is szorultál arra, hogy én szedjek neked.

- Dehogyan. Az kedvesebb lesz.

- Igazán?

- Sohasem hazudom én, Jenő.

- Akkor hát dobjuk ezt ki innen. Akarod?

És Jenő már nyult a bokréta után.

- Nem, nem, - szólt hirtelen Pipiske. - Nem akarom. Ez egy csodálatos bokréta és egy nagyon megható pillanatban hullott a nyakamba.

- Csak elbeszéled nekem, - könyörgött Jenő.

- Nem lehet. Titok. Ezerszeres titok, - felelt fontoskodva Pipiske és kitáncolt az ajtón.

Odakünn már éppen búcsuzott a pap bácsi.

- Jöjj, fiam. Nagymama lepihen már.

Búcsuzni kezdtek. Mikor arra került a sor, hogy nagymama is, pap bácsi is kezet fogjanak, nagymama közel hajolt öreg barátjához és halkán mondott neki pár szót.

- Magától értetődik, - felelt a pap bácsi. - Világért sem. Egy szót sem.

Aztán elindultak. De mielőtt kiléptek volna a kertajtón, még egyszer utánuk szólt nagymama:

- Ne feledje el a lapokat, pap bácsi.

- Nem, nem. Semmit sem felejték.

- Nagymama még mindig olyan nagyon szeret olvasni? - kérdezte Jenő, mikor lefelé haladtak a kis hegyi úton.

- Oh, most még ezerszer jobban érdeklődik a lapok iránt, szegény, mint valaha, - felelt szomorúan a pap bácsi és sóhajtott.

Otthon a gyalogpósta várta őket.

- Kihozzam tán a leveleket? - kérdezte Jenő.

- Nem, fiam, itt van a zsebemben.

Előkereste, átadta a póstásnak. Jenő egy futó pillantást vetett rá. Három levél volt. A legfelső egy napilap kiadóhivatalának címezve.

Mikor a pap bácsi észrevette, hogy Jenő éppen ezt nézi, hirtelen, önkéntelenül odakapott és lefelé fordította a borítékot.

- Siess hát, - szólt a póstásra, ki természetesen úgy eliramodott, mintha ott sem lett volna.

Mikor már eltűnt, pap bácsi átölelte Jenőt és úgy sétált vele tovább, gyöngéden beszélgetve hozzá, mintha békéltetné valamiért. Tán azért, hogy a levelet elkapta előle.

Igy sétálgattak együtt sokáig, kedves, okos beszélgetésbe merülve, mialatt az apró nyaralókban egymás után elsötétedtek az ablakok. Az éjjeli őr, mint egy nagy fekete lepke, csendesen, lomhán mozogni kezdett egyik háztól a másikig. A nyugodt, sötétkék égről fényes szemekkel néztek le a csillagok.

HARMADIK FEJEZET.

- Bob, jöjj ide, Paula kisasszonyhoz!

Egy szép, nagy barna kutya feküdt a nyaraló előtt, egy fényes, napos folton. Előre nyújtotta mind a négy lábát s a fejét olyan kényelmesen hajtotta le, mintha fel sem akart volna kelni ma.

De erre a kedves, üde hangra hirtelen talpra ugrott s néhány lépéssel már ott volt Pipiske előtt.

- Úgy, úgy, öreg kutyus, - szólt Pipiske. - Szeretlek, nagyon meg vagyok veled elégedve, hogy ilyen engedelmes vagy.

- Hanem én velem, fájdalom, nem; úgy-e, Paula kisasszony? - szólt Jenő, előre lépve a fenyőcsoport mögül, honnan mindent hallott.

Pipiske, mint akit rajta értek valami szörnyűségen, bíbor-piros arccal állt előtte.

- Igazán, Jenő, igazán. Nem illik hallgatózni. Utoljára is lehet az embernek valami titka... És azt úgy meglesni. Igazán nem szép.

És Pipiske durcásan fordult el Jenőtől, ki most könyörögni kezdett:

- Nem leskelődtem Pipiske, szavamra mondom, hogy nem. De úgy volt, hogy megláttalak az ajtóban és nagyon megszeppentem: lám, elkéstem és vársz reám, miután úgy egyeztünk meg, hogy ma nagy dolgokat viszünk végbe. Szaladni kezdtem és elcsúsztam itt, éppen a fenyő-csoport mellett. Addig, míg feltápáskodtam, te valami bizalmas dolgot bízhattál Bobra, de én egy szót sem hallottam belőle. Szavamra mondom, hogyha hallottam volna is, ezennel ünnepelesen elfelejtem.

Katonásan állott, összeütötte a bokáját és megemelte a kalapját, mely alól most magas, nemes homlokára borult a puha, szőke haj. Derült kék szemei csillogtak és egészséges, piros arca kicsit elfintorodott a visszafojtott nevetéstől.

Pipiske kacagott már.

- Oh, te bohó, bohó fiu! Igazán nem is lehet rád haragudni.

- No, ha nem lehet, add ide a kezedet. Így. Jól megrázzuk. Most pedig induljunk ám.

- Készen vagyok. Nagymama rendben van, ott üldögél a verandán és várja a pap bácsit. Babi a konyhaajtón át meghallja, ha csenget neki. De különben is hamar visszatérünk, úgy-e?

- Nem tudom én! Két év óta nem sétálgattunk együtt, édes Pipiske. Hát bizony én kevéssel be nem érem.

- Úgy is jó. Pá, Bob, pá. Feküdj le szépen, nem jössz velünk.

Ezzel elindultak a hegygerincen vidám, fürge léptekkel.

- Először is a kakukot keressük fel s aztán? - kérdezte Jenő.

- A gazdinyát.

- Hm.

- Szóltál valamit?

- Csak úgy. Merre van az a kakuk?

- Benn a sűrűben. Csak bízd rám magadat, megtaláljuk.

De bizony Jenő hiába bízott testtel, lélekkel az ő kis vezetőjében, a kakukhullácskának már se híre, se hamva nem volt. Elhordták a baglyok azt is, amit előbb még meghagytak.

- Megint a baglyok! - kiáltott fel Pipiske és ökölbe szorította a kezét. - Minden bajomat, bánatomat ezek okozták. Az első galambkámat is ők tépték szét. Oh, ha most férfi lennék! Tudom istenem, hogy rájuk dupláznék. Jenő nincs neked puskád?

- Van, Pipiske, de...

- Micsoda de?

- Sohasem veszem többé a kezembe.

- Miért?

- Titok, mélységes titok. Ez különben idézés, egy bizonyos Pipiske nevű szerző által világgá bocsátott mondat idézése. De jól alkalmaztam, elhiheted.

- Csúf vagy és kiállhatatlan.

- Köszönöm szépen.

Most már hát nem volt mit tenni, mint felkeresni a gazdinyát. Újra felmásztak a hegygerincre, melyről előbb lefutottak és most komolyan, szótlanul mentek tovább. A fenyőerdő áhítatos csöndjében csak a Pipiske cipője sarka koppant meg olykor.

Egyszerre csak vékony csilingelés közeledett valamelyik erdei útról. Egy báránka, vagy egy tehén könnyű csengője.

- Hallga csak. Ez a Pillingó csengettyűje! - szólt Pipiske.

Aztán felkapaszkodott a hegyre s onnan a magasból nézett előre.

- Jöjj csak utánam, Jenő, nézd.

Jenő olyanféle mozdulatot tett, mint aki most nyomban el akar futni isten tudja, milyen messzire. De Pipiske újra lekiáltott érte, most már parancsolóbban és még dobbantott is hozzá a lábacskaival:

- Feljössz mindjárt?

Felment. Mikor aztán Pipiske mellett volt, megállott és nagyon szeretne volna behunyni a szemeit. De Pipiske így szólt:

- Vigyázz!

Aztán vékony sípocskát vett elő a zsebéből és fűlsiketítő füttyölést kezdett:

- Tülü-lü-lü...

Erre, mint a visszhang, olyan közvetlenül és biztosan felelt három kis csengettyű hangja. A csilingelés mindegyre szaporább lett, már apró tapisgálást is lehetett hallani s egy kis hegyi hajlásból Pipiske lábai elé futott három bari. Elöl Pillingó, a kedvenc, kinek piros pántlika volt a nyakába kötve.

Alig simogatta sorra Pipiske az ő kis alattvalóit, éktelen csattogás hangzott onnan, merről a báránkák jöttek: csitt, csatt, mint a jégeső és csattogó, kattogó facipőivel Terus is megjelent lelkendezve, lihegve, fontoskodva. Hiszen önélküle nem voltak ezek a barik semmik, csak egyszerű báránkok. De ha ő ott kattogott a nyomukban, már mindjárt egészen nyáj formájuk volt.

- Paula kisasszony! - sikoltott már messziről. Piros kartonszoknyája, melyre, hogy szebb legyen, zöld meg kék szalagokat varrt, úgy kiállott, mint egy esernyő, keményre font farkocsa olyan mereven állott, mint egy serpenyőnyél, ő maga pedig olyan volt, mint egy megriasztott fekete mókus.

Kezet akart csókolni Pipiskének, aztán a társának is, amint illik, de alig nyult a Jenő keze után, úgy megijedt, majd hanyatt esett.

- A Zöld Vadász úrfi! Hát tetszik ismerni a kisasszonyt?

Jenő csak izgett, mozgott. Persze, hogy ismerte ő Pipiskét nagyon régen, de ugyan Pipiske ismeri-e őt ezen a furcsa néven, melyet bizonyosan soha életében sem hallott. De nini, Pipiske milyen furcsán, nevetve néz rá, aztán a vállára teszi a kezét:

- Hát te voltál?

- Aki...

Nem, tovább nem bírja mondani és helyette Pipiske folytatja:

- Aki itt beszélgetett a multkor Terussal és olyan furcsát izent nekem?

- Csak ennyit tudsz, édes? - kérdezte Jenő nagyon félénken.

- Ennyit. Hát lehetne többet is?
- Oh, lehetne, Pipiske. De nem tudom, hogyha elmondom: meg fogsz-e nekem bocsátani?
- Neked, Jenő. Hát tudok én rád haragudni?
- Én rám nem, azt hiszem. De rettenetesen haragszol te a - baglyokra...
- Ugyan no. Csak nem vagy bagoly, te vén bagoly, te!
- És a gyilkosokra...
- Jesszusom!

Pipiske egészen elsápadt, reszketett.

- Jenő, ne ijesztgess engemet.
- Nem, édes Pipiském. Úgy látom, jobb lesz, ha elmondok neked mindent szépen és tisztességesen. Jöjj vissza a gerincre, ott van egy kis mohapad, majd leülünk.

Megfogta a Pipiske kezét és elvezette. A báránycáknak, Teruskának azt sem mondták, hogy befellegzett. Mind a négyen sokáig álltak ott, mintha tünődtek volna e szokatlan és hallatlan illetlenségen. Aztán hátat fordítottak ők is és visszacsilingeltek, csattogtak az árnyas hegyszakadékbá.

Pipiske és Jenő pedig leültek a kis gyeppadra és Jenő megkezdte elbeszélését.

- Sohasem sejtetted, Pipiske, hogy én voltam az, ki első galambkádnak a pusztulását, ha nem is egészen, nem is készakarva, de mégis okoztam. Nyitva feledtem az ablakot, melyen kirepült és nem tért vissza többé sohasem. Akkor megfogadtam, hogy nem jövök haza addig, míg nem szerzek neked egy éppen olyan madárkát, mint a régi volt. Sok időbe került, tavaly nem is volt meg és én azzal büntettem meg magamat, hogy nem töltöttem veletek a szép vakációt. No, de az idén megvolt végre. Jó kis kalitba dugtam és hoztam magammal, előre is elképzeltem, milyen nagy, milyen édes lesz a te örömed.

- Milyen jó vagy, Jenő! - szólt meghatva Pipiske s meg akarta fogni a Jenő kezét, de a fiú szerényen elhárította.

- Nem vagyok érdemes a köszönetedre, Pipiske. Ne fogd meg a kezemet. Hátha irtózva fogod elereszteni.

- Jenő!

- Csitt, már folytatom. Hoztam a kalitot szerencsésen és megérkeztem vele az állomásra. A málhámat rábízta a póstásunkra, én pedig gyalog indultam a nyaralótelepre, pap bácsi háza felé. Útközben kiömlött a galamb vizecskéje és én lehajoltam egy forráshoz, hogy újra megtöltssem. Nagy buzgalmamban nyitva feledtem a kalit ajtaját s a galamb kirepült, ott libgett nem messze tőlem. Rettenetesen megharagudtam. Én nem is tudom mi lelt, de meg tudtam volna fojtani ezt a hálátlan madarat, mely miatt újra vége lett az örömnöknek. Felkaptam a puskámat, melyet magammal hoztam és utána löttem. Jól céloztam, a galamb megrebbent, aztán lehullott a lejtős útra, túl a hegyen, hol én voltam.

Pipiske visszafojtott lélekzettel hallgatott és Jenő búsan jegyezte meg magában, hogy íme, már nem akarja megfogni a kezét. De folytatta a történetet. - Mire felértem a hegyre és lenéztem, láttam, hogy a galambnak pártfogója akadt. Egy fiatal lány és két sárgafejű gyerek. Ápolgatták, mialatt én fölöttem kimondta ítéletét a fiatal leány. Hogy is mondtad csak, Pipiske?

És Pipiske, ki előtt most már ismerősnek tetszett a kis történet, csöndesen mondta:

- Gyilkos...

- Én pedig ezért vállon dobtam őt egy bokrétával. - Pipiske, édes, mit tartasz te arról, aki virággal babrál?

- Hogy jó ember, - szólt szeliden Pipiske.

- Jó, csak megszedítette, bajba keverte a harag és bosszuállás...

A harag és bosszuállás. Oh, ezen volt mit tünődnie Pipiskének is. Hiszen éppen ezen az úton beszéltek pap bácsival erről, éppen itt készült rá Pipiske is, hogy bosszút áll azon az ismeretlen ellenségen, ki édes anyjának bánatot okozott. S itt tanította meg pap bácsi a keresztény szeretet legfenségebb erényére: a bocsánatra.

Odanyújtotta mind a két kezét Jenőnek.

- Soha se mondom többé, Jenő. Legyen most már minden elfeledve.

- De nem úgy ám! - szólt most felvidulva, megnyugodva Jenő. - A galambot nem feledjük el. Hiszen él, miután megmentetted az életét.

- És te búzárt vittél neki, mikor én az eső miatt nem juthattam hozzá.

- Hát ezt is tudod?

- Sejttem, hogy te voltál. Te jó, édes Jenő.

- Hanem van ám valami, amit pedig én nem tudok. Hová lett a galamb a Gyurkó kalapjából?

- Titok, mélységes titok, - felelt Pipiske. Hanem aztán gondolkodott egy kicsit és így szólt:

- Ugyan miért lenne titok? Jer, megsúgom neked. Hazavittem, elrejtettem a Bábi szobájában és csak akkor fogom megmutatni nagymamának, miután egészen jól lesz. Ne lássa ő szegény még egy galamb szenvedését sem.

Nagymamáról beszélgetve mentek tovább és betértek a gazdinyához, hol Gyurkó és Marinkó nagy örömmel és csodálkozással fogadta őket. Most már megosztzkodtak ezen is.

- Gyurkó legyen a tied, - szólt Pipiske. - Tanítsd te, Jenő. Én majd Marinkót oktatom. Oh, nem is képezed, milyen sok mindent kell még ezeknek tanulniok, hogy ember legyen belőlük. Igaz-e?

- Hej, hej, - feleltek a kicsik s mutogatták apró fogacskáikat.

- De emberek akartok lenni, úgy-e?

- Bizum.

- Magyar emberek. Jó, derék, okos magyar emberek. Csak tanuljatok szépen, mi segítünk rajtatok, - szólt Pipiske vidáman, azzal az édes, megnyugtató bizalommal, mellyel a fiatal szív nem is álmodja, hogy mindez másként is lehet. Hogy egyszer csak sötét felhők gyűlnek az égre és eltakarják előlünk a napot, a meleget, a szeretetet...

A két gyermek, amint így egymás mellett szépen hazafelé indult, nem is sejtette, hogy már is gyűlnek, feketéllenek azok a haragos fellegek...

Alkonyodott, mire a nyaraló elé értek. Bob ott ült a küszöb előtt és barátságosan sietett eléjük. Majd hanyatt döntötte őket, amint fel-felugrált hozzájuk, de azért egyik sem haragudott rája, hiszen Bob csak barátkozni akart.

A verandán együtt ült a nagymama a pap bácsival. Nagymama olyan volt, mint a szobor. Olyan fehér s olyan mozdulatlan. Csak az ajka remegett nagyon, mialatt pap bácsi felolvasott neki valamit.

Jenő és Pipiske tiszteletteljesen állottak meg a fenyőcsoport mögött.

- Ne háborgassuk az olvasót, - szólt Pipiske. - Csak akkor lépjünk be, ha már elhallgattak.

Ezzel megálltak csöndesen és akaratlanul is meghallották, amit pap bácsi olvasott.

Nehezen ment a dolog, mert levélből olvasott, mely valószínűleg rosszul volt írva, sötétecske is volt már, de ezenkívül is úgy el-elfult a pap bácsi hangja.

- Talán nem is olvasnám tovább? - kérdezte akkor, mikor a gyermekek éppen a fenyő elé értek.

- De csak olvassa. Essünk át mindenem. Meg kell lenni. Tudhatja, pap bácsi, hogy én mindig meghajoltam az Úr akaratára előtt.

- Adjon tehát a Mindenható erőt, keresztényi türelmet ehhez is, - szólt a pap bácsi.

Egy kis szünet következett, valószínűleg a szemüvegét törülgette. Aztán olvasta tovább. A megszólításon és a bekezdésen már túl voltak, most tehát csak így következett:

»... Ajánlatát tehát mi örömmel fogadjuk s a legjobbat reméljük e kedves összeköttetésből. Mint hirdetésünkben méltóztatott olvasni, mi nem óhajtunk sem nevelőnőt, sem pedig szobaleányt szeretett Nellánk mellé. Nella már tizennégy éves és a tantárgyakkal már szerencsésen végzett. Mindazonáltal miss Rhogen, az ő derék, kedves nevelőnője továbbra is nálunk marad s így mindkét leánykának gondozója lesz. Ezenkívül egy ügyes szobaleány teljesíti a kisasszonyok parancsait. Az tehát, aki Nellával megosztja Dombegyháza pusztai, vidéki örömeit, csak egy szeretett társnő lesz, kit azért hívunk melléje, hogy az idegen nyelveket gyakorolják, sétáikban bizalmas társak legyenek, kézimunkáik mellett csevegjenek és az a kedves fiatal leány, kit mi erre a tisztre választottunk, példányképe is legyen a mi Nellánkunk, például a szerénységből, a szorgalomból, a türelemből, melyeket, fájdalom, a mi Nellánk eddigelé nem kellő mértékben sajátított el.

A fizetés feltételeit méltóztatik ismerni hirdetésünkben, most tehát nincs egyéb hátra, mint becses intézkedését kérni, hogy ama tisztelt fiatal hölgy minél előbb...«

Itt azonban hirtelen elakadt a pap bácsi hangja és valószínűleg ijedten ugrott fel, mert csörömpölni kezdett minden pohár az asztalon.

- Bábi, Bábi! - kiáltott kétségbeesve.

Erre azonban Bábinál sokkal hamarabb termett Pipiske előttük.

- Mi történt? - kérdezte magánkívül. Szétnézett s ott látta nagymamát élettelenül a kerekesszékekben.

- Jenő! - sikoltott ekkor. Ösztönszerűleg is érezte, hogy ez az, ki neki az életben mindenkor segítségére lesz.

- Jenő, szaladj orvosért.

Ő maga pedig nem vesztegette az időt siránkozással. Oh, nem olyan anyagból vannak gyúrva a mi magyar lányaink! Hanem hozzáfogott, hogy magához térítse a nagymamát.

Pap bácsi nem sokat számított. Ő csak a lapokat kapkodta, a levelet gyűrte össze, s ijedtében belecsömöszölt mindent a fatartókosárba, mely így nyáron üresen állott a verandán.

Mire Jenő megjött az orvossal, nagymama a Pipiske segítségével már magához tért ájulásából és ágyban feküdt.

Az orvos olyan tisztelettel fogott kezét Pipiskével, mint egy derék, bátor és okos férfival szokás.

- Ezt már szeretem. Talán meg sem ijedt kisasszony?

- Dehogyan nem. Megrémültem bizony én is, de hát hamar beláttam, hogy ez mitsem használ. Hát aztán tettem valamit, amit éppen tudtam...

- Mindent tudott, kedves gyermekem. Valóban olyan önállóságnak, bátorságnak adta tanújelét azzal, hogy nem siránkozott, hanem tettel töltötte el az idejét, mely előtt tisztelettel kell meghajolnom. Az ilyen kis lányt bátran ereszteném én egyedül a nagy világba, - szólt az öreg orvos és a Pipiske szíve úgy elszorult ezekre a szavakra. Egyedül a nagy világba...

Az öreg orvos most már nagymamával bibelődött, ki az ő véleménye szerint nem volt beteg. Csak gyöngé, mint az ő korában lévő hölgyek mind. Valami nagy felindulás, szomorúság érhetett. Ettől óvni kell nagyon s ezenkívül a teljes nyugalom fog használni.

- Legjobb lesz, ha szépen jó éjszakát kívánunk mindnyáján és pihenni hagyjuk a nagymamát, - szólt az orvos, mire természetesen a pap bácsi is, Jenő is készülődni kezdett.

- Én mellette maradok, - szólt Pipiske, miután kikísérte a vendégeket.

- Legyen hát. Úgyis hiába tiltanám meg, úgy-e? - kérdezte mosolyogva a doktor bácsi.

Belekapaszkodott a pap bácsi karjába s a két kedves, derék ember, ki igazi áldása volt a vidéknek és Pipiskének nemes, hű, régi barátja, csöndesen beszélgetve haladt le a kis gyepes úton, mely a nagymama szerény villájába vezetett.

Pipiske a rácsajtó mögött állott és utánuk nézett, mintha várt volna valamire. A kanyarulatnál, hol a két öreg úr eltűnt, Jenő csakugyan meg is állott és visszafordult, hogy még egyszer lengesse kalapját kedves kis barátnője felé.

Ekkor Pipiske intett neki és Jenő visszafutott.

- Jenő, - szólt Pipiske nagyon halkán. A hangja remegett, küzdött a visszafojtott könnyekkel. Az arca kigyult és lesütötte szemeit.

- Jenő, láttad a levelet és a lapokat?

- Láttam, Pipiske. Míg te nagymama fölé hajoltál, én pap bácsi közelében voltam és mindent láttam.

- Elvitte, úgy-e?

- Nem vitte el, de eldugta, mert valószínűleg nem akarja, hogy mi is meglássuk.

Pipiske merően nézett maga elé, mint aki tépelődik valamin.

- Nem akarja... szólt később szomorúan. - Pedig én tudom, érzem, hogy engemet illet, hogy tudnom kellene... és... és... így megöl a nyugtalanság.

Most már sírt és lehajtotta fejét a rácskerítés futókére.

Jenő megdöbbenve állott előtte:

- Pipiske, édes Pipiske, - vigasztalagatta. - Ha igazán mondd, hogy meghalsz, ha csakugyan úgy érzed...

- Igen, meg fogok halni, - szólt Pipiske a futókák közül.

- Istenem, - szólt Jenő és törölgetni kezdte izzadt homlokát. - Én nem engedhetem, hogy meghalj...

- Hát segíthetnél rajtam? - kérdezte Pipiske és arcát, mely olyan volt, mint a harmatos, fehér rózsza, most már Jenő felé fordította:

- Segíthetnél, öregem?

- Segíthetnék, szó sincs róla, hogy nem tehetném. De hát pap bácsi akarata ellen tennék...

- Megtiltotta neked? - kérdezte Pipiske.

- Szóval nem tiltott meg semmit, - habozott Jenő.

- Én pedig szóval mondom neked és ismétlem is, hogy meghalok, ha még ma végére nem járok az egésznek. Ne félj Jenő, nem lesz abból semmi baj. Hiszen láhattad, hogy bátor, határozott kis lány vagyok. Nos, hol vannak az ujságok?

Jenő szótlánul lépett be, most már mindenre készen. Ne sírjon Pipiske soha, soha azért, hogy ő megtagad tőle valamit. Elviseli érte a pap bácsi szemrehányását is. Ha ugyan pap bácsi megpirongatja s maga is be nem látja, hogy ennek az édes kis zsarnoknak csakugyan nem lehet ellentállni. Most már nem is habozott, hanem egyenesen oda ment a fatartó-kosárhoz és kiszedte a lapokat, melyek között, mint egy tetten ért békebontó, húzódott meg nagyon gyűrötten a levél.

Egy gyöngefényű lámpa égett a veranda falán; az alatt húzódtak meg, mint a madarak, melyek elmenekülnek a haragos vihar elől.

Ah, de ők nem menekülhettek el! Egyszerű kis életükön átcikázott már az első villám, hirdetője az első, szomorú, pusztító viharak.

- Olvasd te a levelet, - szólt suttogva Pipiske. - Én nem bírom még csak szét sem nyitni.

- Előbb a lapokat nézzük át, - sűgött vissza Jenő. - Hallottad, hogy a levél pár sora már erre hivatkozott.

Kibontották hát a levelet, remegve, félve, hogy zörgése elárulja őket. Tera minden percben erre mehetett, Babi néni is kikukkanhatott a szobából. Ha meglátnák! Ha megmondanák a nagymamának! De nem jött senki és ők háborítatlanul kutatták át a lapokat, végtelen végig, míg végre eszébe jutott Pipiskének, hogy hirdetésekről volt szó abban a levélben, melyet a pap bácsi felolvasott.

Igy aztán nemsokára ráakadt Jenő arra, amit kerestek.

- Nézd, Pipiske, ez lesz az, - szólt végre és ujjával rámutatott egy rövid hirdetésre, melynek elején nagy, fekete betűkkel volt kiírva: *Szülők, nagyszülők vagy gyámok figyelmébe.*

- Ez csakis nagymamához lehet intézve, - szólt komolyan Pipiske s kérésére Jenő halkán olvasni kezdte:

»Tizennégy éves leánykánk mellé keresünk egy művelt, kedélyes és példás viseletű társnőt. Az illetőt családunk tagjának fogjuk tekinteni és ugyanabban a kényelemben és örömeinkben fog részesülni, mint saját gyermekünk. Szükséges azonban, hogy alaposan ismerjen több külföldi nyelvet, azokat nemcsak tanítani tudja, hanem tökéletesen beszélje is. Az említett ellátáson kívül havonként tíz forint fizetésre is számíthat. Egy alföldi család.«

- Nos, Pipiske, minket illet ez? - kérdezte Jenő, miután végig olvasta a hirdetést.

- Fájdalom, igen. Úgy sejtem, úgy érzem, nagymama elolvasta...

- S erre felelt! - kiáltott fel Jenő. - Igen, feleltek pap bácsival együtt. Láttam a levelet is. Aztán újra kutatott egy következő számban, melyben csakugyan felfedezett valamit.

- Ide nézz, Pipiske!

Pipiske sápadtan, remegve nézett a kijelölt helyre és ezt olvasta:

Egy alföldi családnak. Hajlandó lennék tizenötéves pártfogoltomat, ki az említett feltételeknek minden tekintetben megfelel, mint leány-társnőt önökhöz adni. Kérek bővebb értesítést következő cím alatt: Horváth István plébános. Mária-telep, Szepes megye.

- Ezt a pap bácsi küldte be! - álmélkodott Jenő.

- De a nagymama megbízásából. Nagymama, isten tudja miért, nem akarta. Pedig világos, hogy ő ajánlkozott, mert hiszen nem te vagy az a tizenötéves leány... tette hozzá bús mosollyal.

- Hanem te, édes, szegény kis Pipiske.

- Én vagyok. Akit megúntak, nem szeretnek, akit el akarnak küldeni idegen emberek közé...

Elrejtette az arcát, úgy zokogott s csak olykor pattant le ajkáról a kétségbeesett kérdés:

- Miért? Miért?

Jenő persze nem tudott erre felelni. Csak morzsolgatta a levelet, melyből ezután már többet csakugyan nem tudhattak meg. Csak az volt benne, amit pap bácsi felolvasott. Ama kívánság után, hogy »az illető fiatal hölgy minél előbb útra keljen«, már csak néhány udvarias sor következett és az aláírás.

- Kik azok legalább? - kérdezte Pipiske könnyes zsebkendője mögül. És Jenő olvasta:

- Özv. Marosszeghyné született Domhányi Márta.

- Domhányi, - tűnődött Pipiske. - Én már hallottam ezt a nevet. Sőt láttam is leírva. De hol, mikor?

- Bizonyosan valamelyik nyaraló vendéget hívhattak ilyenformán, - felelte Jenő.

- Nem, nem. Ez a név sokkal ismerősebb. Pici koromban fordulhatott elő gyakrabban. Valakit emlegettek ezen a néven... A nagymama említette vagy a pap bácsi...

- Jó, hát még ma megkérdezem tőle, - szólt ártatlanul Jenő. Ő már elfeledte, hogy most tulajdonképpen titkos dolgot cselekedtek.

Nagyon természetes, hogy Pipiske nyomban megtiltotta neki.

- No csak éppen ez kellene! Hiszen akkor rögtön megtudja pap bácsi, hogy kikutattuk a fatartó-kosarat. Egy szót sem erről. Azokat a gonosz papirosokat pedig csak gyűrjük ide vissza.

Két kézre fogta, úgy csömöszölte be.

- Istenem! Ha ezzel el lehetne temetni az egész bajt és szomorúságot, - sóhajtott és egészen a kosár fenekére gyűrte a lapokat.

Jenő búsan intett, aztán távozni készült. A szíve mélyében úgy bánta, szégyenelte gyöngeségét, hogy egy kis leánypityergés már levette a lábáról és ő elárulta pap bácsi titkát.

- Hej, utol is ért a büntetés nyomban, - gondolta, mialatt a Pipiske könnyes arcára nézett. - Bizonyosak lettünk egy rossz hírben s most még egyszer nyugtalanabbak, mint előbb. Hát kellett ez nekünk.

De azért nem szólt semmit, csak elbúcsuzott kis barátnőjétől és búsan ballagott a pap bácsi háza felé.

Éppen akkor, mikor ő betette a kis rácsajtót, bujt ki a Babi bodros fejkötős feje a nagymama szobájából.

- Pipiske, jöjjön, a nagymama felébredt.

NEGYEDIK FEJEZET.

Egész reggelig virrasztott Pipiske nagymama mellett, ki nagyon nyugtalanul töltötte az éjszakát. Reggel azonban egészséges, nyugodt álomba merült. Amint észrevette Pipiske nagymama rendes lélekzetvételét, ő maga is hátrahajtotta fejét arra a karosszékre, melyen az éjjel üldögélt s nyomban el is aludt. A sok gond, szomorú sejtelen s még maga a titkos cselekedet vádja is úgy elröppent a fiatal lány egészséges fejéből.

Arra ébredt nagyon későn, hogy nagymama szeliden símogatta fejét, előtte ült az ágy szélén, és könnyein át nézett Pipiske fáradt arcára, melyre üde rózsákat festett a nyugodt, gyógyító és vigasztaló álom.

Egy könnyecsepp hullott az arcába a nagymama bánatos, gyöngye szemeiből s ettől felébredt. Szemközt vele aranyos napfényben ragyogott az ablak. A kis patak, mely ott kígyózott el előttük, halkán locsogott s a páfrányok fölött nagy, zöld legyek jártak pajkos, furcsa táncot. Lenn a kis faluban éppen delet harangoztak.

- Szépen vagyunk! - szólt Pipiske az ő kedves, régi, vidám hangján. És talpra ugrott.

De amint kitörülte szeméből az álmot, újra visszatért az elmúlt este minden sötét és szomorú árnya, elszorult a szíve. Visszaesett a székre és csöndesen, alázatosan megcsókolta a nagymama kezét. Ah, ha beszélni tudott volna. Ha megkérdezhetné: miért szánta neki a száműzetés nehéz, keserű kenyerét az áldott, szeretett nagymama? Ha bevallhatná, hogy tegnap este hallgatózott, kémkedett, ah, de utána olyan keservesen meg is lakolt...

Nagymama csak nézett le rá és mindent megértett, mindent tudott. Nyitott könyv volt előtte mindig a Pipiske lelke. Most ez a kis könyv becsukódott: valami rejtegetni valója volt. Szomorúság, bánat az, mert hiszen Pipiske sír. Ah, nagyon könnyen kitalálta, megtudta ebből a két dologból az egészet.

Halkan, nagyon halkán szólt:

- Mindent tudsz, Pipiske?

És Pipiske visszafelelt:

- Mindent, el kell mennem idegenek közé, minél előbb... De miért? Ezt nem tudom. S ettől meghalok.

Nagymama ekkor szeliden keblére vonta Pipiskét és nagyon nyugodtan szólt:

- Azért mégy el gyermekem, mert meg kell ismerned az életet, szembe kell szállnod a sorssal, a szegény, árva lányok sorsával, még pedig addig, míg elég erős vagy rá.

- De hiszen én nem vagyok árva, - szólt Pipiske. - Nekem nagymamám van.

- De nem lesz mindig s akkor te a nagy világban egyes-egyedül állasz. Az a kis örökség, mely rád száll, édes gyermekem, nagyon kevés. A munkád után kell megélned. Azután, amire tanítottalak. De lásd, én nem tudnék nyugodtan meghalni, ha még életemben meg nem győződ-

ném afelől, hogy bízhatok benned, kitartásodban, édes kis árvám. Ezért küldelek én magam sorsod elé, hamarabb, mint az idő, az elhatározó, kérlelhetlen idő bekövetkezik. Talán egy egész évvel hamarabb, talán csak pár hónappal, ki tudja: tán néhány héttel előbb... De ha egy év lesz is az, kedves, jó gyermekem, mellyel a bizonyosan bekövetkező sorsot megelőzzük, te szívesen feláldozod fiatal, boldog életedből ezt az időt úgy-e, hogy nagyanyád nyugodtan haljon meg s ne keserítse el az Istenhez szállás percét a te sorsod bizonytalansága.

Pipiske szótlánul, néma beleegyezéssel, mély hálával és csodálattal hajtotta fejét nagymama térdére.

Mélységes, áhítatos csönd volt a kis szobában. Nagymama lenézett a szelid, okos kis barna fejre, Pipiske fején érezte a nagymama reszkető kezét és a két nő, ez az okos, nemes, nagyszívű két nő, kik közül az egyik az élet végén s a másik rózsás hajnalán állott, ebben a szent, áhítatos csöndben bánat nélkül értette meg egymást.

Ismerős léptek hangzottak most a verandáról s az ajtóban pap bácsi jelent meg. Nem is köszönt, nem is szólt, csak leült oda hozzájuk és mélyen megkönnyebbülten felsóhajtott:

- Hála neked, Uram. Megértették egymást.

- Meg, - felelt később a nagymama. - Pipiske megismerte a kötelességet és nem fut el előle. De a többi dolog megmagyarázása mégis csak magára maradt, pap bácsi. Én olyan gyöngye vagyok.

- No, ha gyöngye, nagymama, hát csak maradjon itt és pihenjen. Jenő majd leül ide mellé egy jó könyvvel. Hol is vagy, Jenő? Hé, Jenő pajtás. Nem tudom, hogy mi leli ezt a fickót, nem mer a szemembe nézni. Na, itt vagy-e hát? - szólt még egyszer, miután Jenő besompolygott és kezét csókolt nagymamának.

- Így, maradjanak itt szépen, mi pedig teszünk egy fordulást Pipiskével s azalatt majd elmondok neki mindent...

- Én is mondok ám valamit, - szólt Pipiske, ki igazán olyan volt, mint egy kis madár. Az első vihar elcikázott fölötte, jól megtépázta. De csak megrázta a tollait és csicsergett tovább. Ah, szép az élet, szépen, melegen süt a nap, édes, meleg szeretet fészke, használjuk, élvezzük, míg lehet, míg fejünk fölé nem kerekedik újra valami vihar. Így gondolkodott és most tudott mosolyogni, pajkosan hunyorgatni a szemeivel.

- Én is megsúgok ám valamit.

- Mit, te kis Pipiske, te?

- Azt, - mondta nagyon csöndesen és előre csucsorította a száját, mialatt ellenzőket csinált hozzá a két kezéből. - Azt súgom meg, hogy miért nem nézhet Jenő a pap bácsi szemébe.

- Ej, ez érdekes lesz! Menjünk hát.

Elindultak volna, mert Pipiskének eszébe sem jutott, hogy még nem ebédeltek, ha be nem dugja fejét a vén Bábi.

- Hová mennének? Mikor az ebéd az asztalon van. Tessék csak leülni. Nem hiába sütöttem, főztem, vagy mi a csuda.

Most már mind a négyen felderültek és a nagymama rátámaszkodva Jenőre és a mankójára, legelőbb elindult a veranda felé, hol Terus nagy csörömpöléssel terítette az asztalt.

Hanem azért jóízűen enni egyik sem tudott. Hej, tudták ők egymást gyengéd furfanggal, szóval, mozdulattal ámitgatni, de az étel csak nem ízlett, bármint kínálgatták is egymást, bárhogya féltek is a Bábi haragjától.

Ebéd után nagymama csakugyan elvonult Jenővel és Pipiske követte pap bácsit, ki lassan, gondolkozva ment előtte végig a hegygerincen, egyenesen a kis gyeppadhoz, hol annyi boldog, derült percet ért meg Pipiske. Leültek egymás mellé és pap bácsi így szólt:

- Már tehát tudod, fiam, hogy el fogsz menni tőlünk, Idegen helyre, de jó helyre, hol a nagymama számítása szerint nemcsak abból teszesz vizsgát, hogy meg tudnál-e élni a magad erejéből, hanem esetleg fényesebben is biztosíthatod a jövődet.

- Nem értem, - szólt Pipiske álmélkodva.

- Nem is értheted, gyermekem. Ehhez sokkal több magyarázat kell. Most van itt az ideje, hogy elbeszéljem szüleid történetét, melyből sok minden világos és érthető lesz előtted.

- Oh, pap bácsi, édes pap bácsi! Tehát szüleimről fog beszélni. Édes anyámról, ki olyan szent, olyan szép, olyan jó volt s atyámról, a nemes, okos férfiról! Istenem, milyen boldog vagyok. Legyen áldott ezért a jó szándékaért. Mert tudja-e, hogy én ő felőlük nagyon, nagyon keveset tudok?

- Tudom, Pipiske. Úgy is kellett annak lenni.

- És ha bármikor arra kértem nagymamát, hogy róluk beszéljen, kik nekem olyan drágák voltak, nagymama nagyon elszomorodott. Jók voltak és bántották őket, mondta ilyenkor. Most már pihennek egymás mellett és az égben boldogok. Ez volt minden, ennél többet sohasem hallottam. És most?

- Most mindent elbeszélek, figyelj.

Pap bácsi lenézett az apró, fehér kövekre, melyeket folyton bizgatott hegyesvégű botjával és így kezdte elbeszélését:

- Volt egyszer egy derék, szorgalmas, szép, művelt, de nagyon szegény fiatal ember, kit özvegy édes anyja nagy szeretettel nevelt fel. Mecséry Pálnak hívták és huszonhat éves korában mérnöki oklevéllel tért haza Mária-telepre, egy csinos kis villába, mely jobb időkből maradt rájuk s mely az özvegy édes anyjának téli és nyári menhelye lett.

- A mi házunkba, - szólt halkán Pipiske.

- Abba. Özvegy anyjához, a te édes nagymamáddhoz, Mecséry Pál, a te jó atyád, kinek emlékére adtam én neked a Paula nevet. De akkor persze te még a gólyák tavában voltál és édes atyád nőtlen volt. Mérnöki oklevelét odatette édes anyja elé, szép bizonyítványát annak, hogy sem az anya önfeláldozó készsége, sem a fiu szorgalma nem veszett kárba. Nagymama sírva, nevetve nézte fiát, a szép, deli Mecséry Pált, és már amint az anyák gondja, szeretete súgja, szóbahozta, hogy ezután csak egy derék, jó kis feleség után fognak nézni. De erre nagyon elszomorodott Pál és elbeszélte anyjának életének kis regényét. Meghallgathatod te is, Pipiske. Én sohasem voltam barátja annak, hogy a tiszta, igaz szerelem történeteit rejtegetni kell a fiatal lányok előtt. Nem. Ellenkezőleg, hadd ismerjék meg a szülők, a jó öreg barátok útján és ne rossz, tiltott könyvekből. Az ő sorsuk is csak ez. Ők is szeretni fognak, élettársat választanak s annak kezére bízák sorsukat. Hadd hallják tehát meg mások történetét, kik éppen úgy szerettek, küzdöttek, mint ahogy a természet rendje és az Isten törvénye szerint ők maguk is fognak.

Pap bácsi egészen felbuzdult, míg így beszélt. Érezte, hogy igaza van, jót cselekszik, bár régi, avult szokások ellen vét, midőn egy fiatal leány előtt kiejti a szerelem nevét.

- Hát én azért csak így cselekszem és neked, Pipiském, most el is mondom édes atyád kis szerelmi regényét. Hol is hagytuk el?

- Ott éppen, hogy ő is el akarta beszélni nagymamának.

- Nos, hát el is beszélte. Utazásai közben, - mert Mecséry Pál leginkább külföldön tanult, erre ment fel boldogult nagyatyád öröksége - egy szép kis leánnyal ismerkedett meg. A leányka árva volt és testvérével, nővérével utazott egy öreg gondviselő felügyelete alatt. Bátor, büszke, önálló, szinte vakmerő leány volt, ki nem sokat adott sem a bátyja, sem az öreg őriző beszédjére. Szenvedélyesen járta a hegyeket. Neki, a sík alföldi róla leányának, az ilyen görbe ország, mint a miénk is, meg a svájci tájék is, nagyon új és érdekes volt. Hosszú turistabotjával mindig magasabbra tört, míg egyszer súlyos baleset érte. Lezuhant és megrándult a lába. Tehetetlenül vergődött egy hegyi út mellett, midőn Mecséry Pál kísérőivel odaért. Persze segítségére siettek és egy rögtönzött hordágyon hazavitték a vendéglőbe, hol Domhányi úr...

- Domhányi? - kérdezte Pipiske s most már világos lett előtte az, amit tegnap este nem bírt kitalálni, hogy: hol hallotta ő ezt a nevet. Pap bácsitól hallotta kicsiny gyermekkorában. A nagymamával üldögéltek és erről beszéltek. Ah, de nem ilyen szeliden, közönyösen. Mintha nagyon haragudtak volna erre a névre... Nagymama sokszor sírdogált is...

- Domhányi, persze, hogy az. A kis turistalány bátyja. De mit tudsz te erről a névről?

- Tegnap este olvastam, - szólt egyszerűen Pipiske, mire pap bácsi majd hanyatt esett.

- Csak nem? - kérdezte.

- De igen. A levélből. Jenővel vettük elő. És ő szegény most azért nem mer a pap bácsi szeme közé nézni. Pedig olyan ártatlan! Én akartam, én erőltettem, én ijesztettem, hogy meghalok, ha ki nem veszi a kosárból.

- Ej, hogy a bagoly rúgja meg, - szólt pap bácsi. Ezt csak nagy felindulásban hangoztatta. - Eszerint én most nem is beszélhetek tovább. Te mindent tudsz.

- Mindent? - kérdezte Pipiske, ki nagyon megszeppent arra a gondolatra, hogy ennyivel kell beérnie, mikor olyan sokat akart tudni.

- Semmit sem tudok. Csupán annyit, hogy az a hölgy, kihez... én... elmegyek, született Domhányi Márta... Többet nem is sejtek.

- Hát hadd békével az egészet, - szólt pap bácsi, tette-vette a kis fekete selyemsapkáját. Egészen megzavarodott. Nagyon szeretett novella-stílusban elbeszélni és most egyszerre kirántotta alóla a gyékényt Pipiske. Hát illik ez?

- Többet egy szót se halljak, - zsörtölődött még. De aztán újra meglelte az elbeszélés fonalát, kiderült az arca és békéltetve simogatta a Pipiske kezét.

- No, hát a vendéglőben voltunk, úgy-e?

Pipiske nem szólt.

- Hát felelj már.

Pipiske összeszorította a száját és zümmögött, folyton rázta a fejét:

- Nem szabad, nem szabad.

- Jó, nem is szabad. Én beszélek. Tehát a vendéglőbe értek, hol Domhányi Tamás, a kis turistalány bátyja, roppant haragra gerjedt. Képes lett volna ott az idegenek előtt lehordani a hugát, amiért egyedül sétált. Szegényke csak úgy remegett. És ekkor előállott Mecséry Pál és erősen nézett a haragos ember szeme közé. Halkan, hogy csak ők ketten érthették, megtiltotta neki, hogy hugát szidalmazza az idegenek előtt. A szavakat csak ketten értették, de a fiatal lány érezte, hogy Mecséry Pál védelmébe fogadta őt, ki zsarnok bátyja mellett oly sokat szenvedett.

Mecséry Pál barátai között volt a környék orvosa is, az gyógykezelt Domhányi Margitot, kivel gyakran beszélt Mecséryről, jót, szépet, dicséretet, viszont Mecsérynek sem győzte magasztalni a Margit angyali türelmét, nemes, szeretetrevágyó szívét. Így aztán, mikor Margit először sétára indult, már egészen jó ismerőse volt Mecséry, aki most levette a kalapját és üdvözölte. De a bal kezével vette le, mert a jobb karja fel volt kötve. Hej, Domhányi Tamás nem tűrte, hogy bárki is rendre utasítsa és megvívott Mecséryvel másnap, hogy Margitot hazaszállították. A fiatal leány, ki jól ismerte dacos, gőgös bátyját és jól sejtette, hogy Mecséry akkor az ő védelmére kelt, ebből a felkötött karból sokat megértett.

- Így ismerkedtek meg, - folytatta a pap bácsi. - És nagyon természetes, hogy megszerették egymást, a bátor, nemesszívű férfi és a szenvedő, elhagyott kis lány. Még pedig nagyon szerették egymást. Hanem persze, nem is gondolhattak arra, hogy egymásé legyenek. Domhányi Tamás gyűlölte Mecséryt, Margitot pedig még kicsiny gyermek korában egy dúsgazdag barátjának ígérte. Mikor Margit felcseperedett, oly szép és kedves volt, hogy Domhányi barátja komolyan kérte a régi, tréfás ígéret beváltását. Sőt meg is egyezett Tamással abban, hogy nem fogja kérni a Margit hozományát, melyet bajos is lett volna elszámolni, mert Domhányi úr, mint gyám, ugyancsak kénye-kedve szerint gazdálkodott a két leányka vagyonából. Ez volt az a szomorú történet, melyet Mecséry Pál elbeszél az édes anyjának. Margit ekkor elérhetetlen messzeségben állott Mecséry Pál előtt.

- És mégis összekeltek. Mert úgy-e, Domhányi Margit lett az én édes anyám? - kérdezte Pipiske.

- Ő lett, fiacskám. Mert, amint mondtam, Margit büszke, bátor, erős akaratú lány volt. Le-számolt a bátyjával, mihelyt betöltötte huszonegyedik évét. A gazdag vőlegénynek pedig kiadta az utat, aztán úgy, amint volt, szegényen és árván nőül ment Mecséry Pálhoz. Hozományát nem is kérték Tamástól, ezzel akarták meglágyítani a szívét, hogy ezentúl ne üldözzék őket. De Tamás a gonosz emberek fajtájából való volt. Ezt is - pedig milyen jól esett a zsugorinak! - csak sértés számba vette, melyben a Mecséry megvetését vélte látni és mindent elkövetett, hogy megkeserítse a fiatalok szívét.

- Nagyon sokat szenvedtek ő miatta a te szüleid, Pipiske! - szólt hosszabb szünet után pap bácsi. - Szegények voltak s emellett folyton nyomukban lappangott az ellenség, ki minden törekvésüket megsemmisítette. Mecséry Pál jeles mérnök volt, de ott, azon a tájon, melyhez a felesége úgy ragaszkodott s hol tágabb tere is nyílik az ilyen pályának, nem bírt haladni. Domhányi Tamás előkelő úr volt, nagy összeköttetések, pártfogások élvezője s ezt mindet arra használta fel, hogy megkeserítse a fiatal pár életét, mely az ő akarata ellen készült boldog lenni. Mecséry férfiasan küzdött a sorssal és hű feleségében csak biztató, tűrő, kitartó társat talált. A lelke erős, bátor volt Margitnak, de testét, gyöngé, nőies kis testét megtörték a viszontagságok. Halálos betegség, lassan, de biztosan pusztító betegség áldozata volt már, mikor Mecséry Pál hazavitte az édes anyjához meggyógyulni, vagy meghalni.

- A nagymama szerény kis nyári lakában születél te, Pipiském, - szólt pap bácsi, miután mind a ketten sokáig hallgattak, érzelmeikkel, emlékeikkel elfoglalva. - Itt halt meg édes anyád egy évre a te érkezésed után és itt halt meg utána édes atyád is, a nagymama szerető gondjaira bízva tégedet.

- És a magáéra is, édes, jó pap bácsi, - szólt halkan Pipiske.

- No hát arra is, és mi mind a ketten megbecsültük ezt a bizalmat, felneveltünk tégedet úgy, amint bizonyosan ők maguk is tették volna.

- És most elrepítnek, - szólt búsan mosolyogva Pipiske.

- Elrepítünk talán a szerencséd felé, mert hiszen anyád családja körébe kerülsz, idegenen és véletlenül, de hátha új családra lelsz ott azutánra, mikor majd egészen egyedül állsz.... Öregek vagyunk és nem élünk örökké. Nagymama terve pedig az volt, hogy anyád rokonai körébe kerülj. Ezért fogadtuk örömmel azt a hirdetést, mely az Alföldről jött és elképzelted örömünket és meglepetésünket, midőn a hirdető család úrnője a te anyád nővérének nevét írta a levél alá.

- Tehát azokhoz megyek, - töprengett Pipiske, - ellenségeinkhez.

- Nem, édes gyermekem. Domhányi Márta hű és jó testvére volt anyádnak. Vigasztalója, szerető nővére. De Tamás ellenében ő sem sokat tehetett. Különben ő is férjhez ment, még pedig anyád első vőlegényéhez. Családja lett, az töltötte be egész lelkét. Különben is tán nem is tudja, hogy te a világon vagy.

- Meg sem írták neki?

- Nem, édesem. Anyád valósággal rejtőzött a Domhányi Tamás üldözései elől és inkább nem írt a nővérének, nehogy bátyja haragját, gyűlöletét a te nyomodba is vezesse.

- És ha én most közéjük megyek...

- Nagymama úgy akarja, hogy elhallgasd a Mecséry nevet. Az én közvetítem útján kerülsz hozzájuk, légy tehát te Horváth Paula. Nekik az bizonyosan mindegy, nagymama pedig nyugodt lesz. Ha aztán...

- Nos, mi lesz aztán?

- Ha aztán megszeretnek és esetleg Domhányi Tamás magába szállott... Öreg ember már, közel a sírhoz, sok gonosztevő megjavul...

- Akkor felfedezzük, hogy ki vagyok?

- Nagymama úgy akarja.

Pipiske nagy elhatározással ugrott talpra.

- Akkor, oh akkor! Meglakol azért, amit anyám ellen tett.

Piros volt, mint a pipacs, két fekete szeme szinte villámlott és ökölbe szorította a kezét. Pap bácsi szelid rosszalással nézett rá.

Ekkor egy kis dal hangzott a fenyvesből. Egy kis gyermekdal dünnögő melódiája, melyhez tót nyelven dalolták a szöveget és előbukkant Gyurkó, nyomában Marinkó, ki egy pár lépésnyivel mindig hátrább volt, mint a bátyja.

- Á-á. A gizenszomka, - szólt Gyurkó és levette a kalapját. - Gyívenk nízni galambocská...

Ah, a galamb után jöttek. A kis fehér galamb után, mely leesett megsebezve a Jenő bosszuálló keze miatt.

Pipiske lassan elsápadt és lesütötte a szemét. Minden, minden eszébe jutott, amit a bosszuállásról hallott. Milyen gyáva dolog az, milyen esztelen. Még egy kis galamb életét sem kíméli. Hogy megalázza az embert, milyen boldogtalanná teszi. Szegény Jenő, azzal bünteti magát érte, hogy kezébe sem veszi többé kedves puskáját. Míg a megbocsátás... A Krisztus példája, tanítása.

- Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek...

Nem, az ember valamely szenvedélytől elvakítva, tán tévútra vezetve, vagy elromolva, sohasem tudhatja, minő rosszat cselekszik...

Ilyen gondolatok szállták meg a Pipiske lelkét, mialatt pap bácsi elgondolkozva ült előtte, a két kis sárga gyerek pedig majd elnyelte a szájával, a szemével is.

Hozzájuk fordult most, mert jó volt nem nézni pap bácsira.

- Ah, jöjjetek hát hozzám, Gyurkó, Marinkó, megkapjátok a galambot örökre. A tiétek lesz. De gondot viseljetek rá. Aztán minden héten eljöjjetek a nagymamához búzáért.

- Lesz búza?

- Lesz ám. Odamegy Pipiske, hol a búza terem, - szólt búsan, elmerengve és kezén fogta a kis buksit.

Pap bácsi lassan követte őket és botjával verdeste a kavicsokat. Ilyenkor rendesen bántotta őt valami. Pipiske pedig csevegett kis alattvalóival.

Nagymama már a verandán ült és a doktor bácsival beszélgetett, mikor odaértek. Jenő aggódva futott eléjük.

- Nos?

- Nézhetsz már a pap bácsi szemébe, Jenő. Nem haragszik. Nem ér ő rá haragudni. Velem foglalkozik minden gondolata. Nézhetsz rá bátran. De engemet nem látsz nagyon sokáig.

- Igazán? - kérdezte Jenő és elsápadt.

- Úgy ám, fiam. Hanem most már csak dugjuk el a bánatunkat, hogy nagymama meg ne lássa. Bátrak vagyunk mi, úgy-e? - kérdezte és nevetett, pedig a szíve majd megszakadt.

Nagymama is vallatta a pap bácsit.

- Nos, mi történt?

- Mindent tud, mindent belát, helyben hagy. Ah, a Domhányi Margit bátorsága és önfeláldozó szeretete van ebben a kis lányban. Pedig mit törődik ő az új családdal, melyet nem is ismer, az anyja vagyonával, melynek értékét ki sem tudja számítani. Csak elmegy innen, itt hagy mindent, mert azt hiszi, hogy nagyanyjának kedvére tesz.

- Én pedig ő érte hozom ezt a nagy áldozatot, - szólt halkan nagymama. - Fészek után kell néznünk, mert a mostani, a régi már inog. Úgy-e, doktor úr?

A doktor bácsi aztán nagyon hangosan és nevetve felelt, a két gyermek pedig elvitte a kis vendégeket a galambhoz.

A kis galamb már vígan szemelgetett, szárnya behegedt, egészen jól volt.

- No, Jenő, most már újra lövöldözhetsz. De nem galambokat ám, - szólt Pipiske.

S miután Jenő szabadkozott:

- Nem, soha többé!

Pipiske komolyan szólt:

- Én engedem meg. Én, aki ezennel megbocsátok, mert te sem tudtad ám, hogy mit cselekszel...

Aztán lehajolt, felvette a galambot és Gyurkóra bízta.

- A tiétek most már. Igen, Jenő, ne haragudj, nekik adom. De őket pedig neked. Úgy-e, tanítod majd őket én helyettem? Igérd meg, öreg.

- Hogyne igérném. De nem tudom elhinni, elképzelni, hogy te csakugyan elmégy, - békétlenkedett Jenő. Pipiske csak összeszorította az ajkát:

- Úgy lesz.

Aztán megálltak a folyosón és hallgatták a két gyermek ujjongását. A galambot vitték és nem győztek betelni az örömmel és büszkeséggel. Hangjuk fogyott, amint a távolság nőtt. Később már csak egy-egy gyöngye rikkantás hallatszott ide; az öröm egy-egy ujjongó felsikoltása hozzájuk, kik fiatal életük első bánatát ismerték meg.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Pipiske útra kél.

Olyan volt az egész világ, - már mint a Pipiske kis, zöldhegyes világa - mintha minden virágára, páfrányára, szürke fellegére, halvány sugaraira ez a szomorúság lenne írva. A kakukok ezt kiáltották át egymásnak és a nefelejcsék lehajoltak a csacska patak fölé, mintha meg akarnák sügni ennek is ezt a titkot. Nagymama ezért sírt, Bábi ezért zsörtölődött, Terus erről dalolt a báránykájának. Még a báránykák csengője is ezt csilingelte végig a régi kedves utakon, melyeknek végén a gazdinya szerény kis hajléka kuksolt.

Ott is sírtak és Gyurkó úgy vélte, hogy a galambját is vigasztalni kell valamivel.

- Én leszem a gizensazonka... mondta neki, símogatta és a galamb szeliden meglapult a cifra kis mellény fölött. Itt is jó lesz.

Egy kis madárnak, árva galambkának mindenütt jó, ahol szeretik. Jó lesz-e Pipiskének is, szeretik-e majd úgy, mint itthon?...

Pap bácsinál erről beszélnek. A doktor bácsi is ott van s nagy hangon beszél. Jenő az ablaknál áll és nézi a hosszú, büszke fenyőket, melyek egyszer csak apró gyémántszemecskék közt kezdenek csillogni, aztán mintha összetörnének, elbujnak valami szürkesség mögé. Még Jenő is sír.

Csak Pipiske jön, megy, intézkedik szó nélkül, könny nélkül, bátor elhatározásban.

Az óra pedig csak ketyeg, halad s végre kiszabja mindennek az idejét. Jön az ebéd, melyet meg sem kóstol senki és zsörtölődve visz vissza Bábi néni. De hozzá nem tud nyulni ő maga sem.

- Bob, jöjj, te oktalan állat, - kiált a vén, lomha ebre, mely most is ott nyújtózik a ház előtt. - Fald fel, neked nincs lelked, tudsz enni ezen a gyilkos napon.

Odatálalt neki mindent, a Terus nem csekély bámulatára és haragjára. Mert hiszen Terus szintén részt vesz ugyan a ház bánatában, de azért sokat futkosott a báránykák után és bizony megéhezett.

- Hát van lelked, hogy enni kérj ilyenkor? - förmedt rá Bábi néni.

És Terus szepegve felelt:

- Van hát... De gyomrom is van ám és én nem kóstolgathatom egész délelőtt az ebédet...

De ezt már talán ki sem mondta, hanem hirtelen elkapta a fejét egy veszedelmesen emelkedő főzőkanál elől és kimenekült.

Odakünn Pipiske várta s jól telerakta a kötényét az ő útravalójából: sonkával, pogácsával.

Aztán elfutott a szobájába és lezárta az útiládát. Sietni kellett, a kocsi már kapaszkodott a lejtőn felfelé.

Akkor betoppant a doktor bácsi, köpenyben, útra készen.

- Én is megyek. Pipiske ugyanis megtiltotta mindenkinek, hogy elkísérje s ő miatta egyedül hagyja a nagymamát. Csak nekem nem. Bizonyosan azért, mert a doktoroknak senki sem mer parancsolni, ők parancsolnak mindenkinek. Én tehát most azt rendelem, hogy velem együtt fog a vasúthoz kocsizni. Ott én elhelyezem a málhát meg ő cseppségét is. Gondjaiba bízom a vonatvezetőnek, aztán szépen haza hajtatok s hozom a hírt és megnyugtatót nagymamának, kit addig Jenő és pap bácsi mulattat. Így nem lesz semmi ellenvetés. Pontosan bevenni, amit rendelek.

Jól ismerték, sohasem engedett egy hajszálnyit sem abból, amit egyszer kimondott, de jóra is fordult minden, ha egyszer itt volt s rendezkedett harsány hangon, édes, jóságos szívvvel.

Most is úgy tekintette mindnyájukat, mint a beteget, kik fölött rendelkezni kell, aztán megnyugtatót, elcsitítani őket, előkészíteni a lassú gyógyulásra.

És az egész ház rá is bízta magát. Soha a nagymama, sem Pipiske, sem pap bácsiék, még később a jobb és boldog napokban sem tudták elbeszélni, hogyan is állták ki a búcsuzást, mi történt akkor, hogyan végzett el doktor bácsi mindent, amit ő később nevetve csak »műtétnek« nevezett. Végrehajtotta az egész műtétet szerencsésen és Pipiske, kit a szenvedés szinte megbénított, csak arra eszmélt, hogy egy szúrós szakáll, bajusz birizgálja a homlokát.

Akkor ő már egy kupé ajtajában állott és Mária-telep, az ő egész édes, aranyos kis világával messze, messze volt. Doktor bácsi homlokon csókolt.

- Isten áldja meg, Paula, - szólt hozzá ünnepélyesen. - Rendben van mindene, itt a jegy, a kizárás. Legyen okos, bátor és jó, mint eddig...

Pipiske lehajolt és megcsókolt a jó öreg kezét. Ekkor csengettek.

- Beszállni, szállni! - kiáltotta valaki. Ajtókat csapkodtak. Doktor bácsi leugrott a vonat lépcsőjéről. Erősen csengettek. És Pipiske leborult az ülésre. Most már egyedül volt, sírhatott.

Sokáig, sokáig maradt úgy Pipiske, ahogy leborult. Haja kiszabadult a kis kalap alól, könnyei pirosra csípték arcát, szemét. Szíve kínosan vergődött és ő mélyen, nehezen sóhajtott.

De jött a vonatvezető, kérte a jegyet, aztán állomáshoz értek. Innen utasok szálltak fel, jöttek, mentek. Egy kis fenyőgally a kupé ablakát súrolgatta. Kinyúlt érte, csípett belőle, a keblére rejtette. Könnyei felszáradtak, megnyugodott.

Eh, hát vele is csak az történt, ami ezer meg ezer emberrel. Fordult a sors kereke és el kellett hagyni sok mindent, ami kedves és drága volt. Most más következik, új, szokatlan világ. De ki tudja: nagyon messze van-e a vigasztalás, az öröm, a viszontlátás.

Érdeklődve nézegette a tájat, mely minél tovább mentek, annál inkább változtatta színeit. Régen elhagyták már a haragos zöld fenyveseket; derűs tölgyerdők bukkantak elő, síma zöld hegyek, melyekre mintha furcsa tarka szőnyegetek raktak volna, úgy nyúlnak föl, le a vetések. Egyik sárga, másik barnapiros, van tarka is, telve virággal, piros, kék foltokkal.

A hegy lábánál síma zöld síkság terül el. Mintha egy jó anya terítette volna le puha zöld bársonyszőnyegét, pajkosan futkározó, cicázó babáskájának, hadd játszó rajta kedve szerint és a Hernád fel is használja a szabadságát, futkos, ficáncol a zöld pázsit között, ezüstös kacskaringói kicsillannak majd itt, majd ott, a virágos rétek mentén.

A vonat szinte versenyt futott vele. Apró falvak, pirosfedelű házacsok állították meg itt, ott. A gőzmasina vidáman füttyölt egy hosszú éles »jónapot« és a vonat megállott pár szóra, néhány percre. Aztán mintha megriadt volna, hogy az a fürge, ficáncoló Hernád már hol járhat ezalatt! - utána iramodott.

Pipiske majdnem tapsolt örömeiben, mikor észrevette, hogy utolérték, itt van már megint, de mi a nyomában vagyunk. Hanem egyszer, míg Pipiske az úti cókmojkját rakosgatta, csak elbujt valahová, elrejtőzött a gőzmasina előtt, mely mintha nagyon megharagudott volna azért a hűtlenségért, egy nagyot, éleset sívított és befutott egy csomó ház közé, hosszú, komor csarnok fedele alá és ott prüsszkölve, tüsszögve megállott.

- Kassa! kiszállni, - hangzott a jelszó és Pipiske leszállt a tolongó, zsibongó emberek közé. Kézitáskáját erősen fogta, nekiindult a váróterem irányában. Nagymama mondta, hogy akkor vegye ki zsebéből a táviratot, melyet reggel kaptak, lobogtassa meg s erről megismeri majd valaki.

Pipiske tehát engedelmeskedett és magasra tartotta a táviratot, melyet nyomban zörgetni kezdett a szél.

- Horváth kisasszony... szólt akkor a háta mögött valaki.

Pipiskének már a nyelvén volt:

- Nem. Én Mecséry Paula vagyok!

De még idejében eszébe jutott, hogy ezentúl rejtegetnie kell igazi nevét. Elpirult az első hazugság gondolatára és csak meghajtotta magát az idegen nő előtt.

Egy sovány, szőke asszony állott előtte, fürkésző szürke szemekkel s nagyon édeskés beszéddel.

- Horváth kisasszony. Csodálatos! Még ki sem vette a táviratot, melyet jelnek határoztunk meg tisztelt nagybátyjával, én rögtön sejtettem, hogy kegyed lesz a mienk. Én ugyanis Marosszeghyné ő nagysága társalkodónője, jól mondva, bizalmas barátnője vagyok. Márton Valéria kisasszony.

- Van szerencsém, - felelt Pipiske és nagyon elpirult. Úgy bántotta, hogy ő nem mutathatja be magát.

Kezet fogtak.

- Remélem, jó barátságban leszünk, - szólt Valéria kisasszony. Aztán intett egy hordárnak, ki átvette a Pipiske táskáját. Az előre ment, ők ketten utána.

- Jó barátnők leszünk, - folytatta Valéria kisasszony, - és tiszteletben tartjuk az egymás érdekeit. Nemde?

Pipiskének fogalma sem volt róla, hogy minő érdekei lesznek neki és minők lehetnek Valéria kisasszonynak. De csak ráhagyta, szótlan beleegyezéssel.

- Nem sokáig maradunk itt, - szólt újra Valéria kisasszony, részint azért, mert nagyon szeretett beszélgetni, részint, hogy megkedveltesse magát ismeretlen védencével. Nagyon hízelgő, kedveskedő modora volt, mint rendszeren a ravasz nőknek, kik úgy kéz alatt, látatlanban, annál többet tudnak és szeretnek véteni az ellen, kinek a bizalmát és szeretetét megnyerték kedveskedő modorukkal.

- De azért, ha éhes, kedves Horváth kisasszony, hát ehetnénk is valamit.

Pipiske csakugyan éhes volt. Útravalóját, a jó Bábi asszony bőkezű adományát, odaadta volt Terusnak, az ebédnél pedig ő sem evett. De a fiatal, egészséges gyomor most már követelte jogait. Otthon olyan könnyű volt beugrani a konyhába és megriasztani Bábi nénit:

- Olyan éhes vagyok, mint a farkas!

A régi, hű, öreg szakácsnőnek ennél kedvesebb hírrel nem is lehetett kedveskedni. De hogyan vallja be most egy teljesen idegen és olyan nem rokonszenves nőnek, mint ez a Valéria, ki szürke macskaszemeivel, színtelen arcával és nagy kedveskedésével egészen más volt, mint azok a szeretett, egyszerű emberek, kiket ő eddig látott.

Felelt valamit, ami úgy hangzott, mint a tagadás. Szegény Pipiske úgy megdöbbszent utána. Ez már a második föllentés volt, mióta idegen talajra lépett. Hát így lesz ez most már? A körülmények, a véletlen mindig arra utalja, hogy ne mondhasa ki az igazat?

- Eh, gondolta magában, - megérdemelném, hogy higgyen nekem Valéria kisasszony és szépen éhen maradjak.

De Valéria okos és tapasztalt volt. Talán az az idő jutott eszébe, mikor még ő maga is ilyen félénk, tapasztalatlan kis idegen volt a Marosszeghyék házában. Vagy lehet, hogy ő annyit föllentett már életében: szinte megérezte másokon is, mikor nem mondanak igazat.

Elég az hozzá, hogy átlátott a szitán és megebédeltette Pipiskét nagy szívességgel. Mire elkészültek, éppen jelentette a hordár:

- Tessék készülődni.

- Megyünk. Vigye csak a holminkat, - szól Valéria és olyan nagyúri mozdulattal parancsolt, minőt bizonyosan Marosszeghyétől tanult el, de Pipiskét teljes bámulatba ejtette vele. Ah, ő olyan szépen megkérte volna azt a szegény, fáradt hordárt, hogy vigye a holmit, még igazán segített volna is neki. Hiszen olyan nehéz azt úgy cipelni. De hát Valéria rendezkedése, parancsolgatása mellett ő olyan gyámoltalannak érezte magát, hogy szólni sem mert. Csak követte pártfogóját, és leült illedelmesen vele szemben. Olyan új volt minden; még ő maga is, mintha kicserélték volna. Ah, otthon egészen másként volt.

Ő volt az úr. Ő vigyázott nagymamára. Pipiske nélkül sokszor szörnyűségeket követett volna el. Például káposztát evett volna vacsorára, pedig jól tudta, hogy attól bikákkal fog álmodni. Pap bácsinak a kalapját ő keféltette ki és nem engedte, igen: nem engedte, hogy olyan borzas cilinderrel járjon az emberek között. Hát Jenő, Terus, a kis sárga tótok, a barikák és Bob! Csupa alázatos alattvalói voltak. Bizony, ha jól vesszük, még Babi is, akármennyit zsörtölődött is vele főzés közben, mégis csak hetenkint kétszer csinált rizsfelfújtat, az ő kedvenc eledelét, azt, amit ő akart, ő szeretett...

Visszagondolt rájuk s megint csak megnedvesedett a szeme.

- Mi baja, Horváth kisasszony? - kérdezte Valéria. - Vagy hogy is hívják úgy, bizalmasan, a keresztnevén?

- Pi... Paula.

- Pi-Paula? Micsoda név ez?

- Csak Paula, - felelt Pipiske és mosolygott megint. - Azt akartam mondani, hogy Pipiske, de úgy csak kicsi koromban híttak.

- Most már Paula? Hát jól van, majd én is úgy hívom. Hát mondja csak Paulácska, mire gondolt az előbb?

Pipiske arca megint elborult. Olyan volt ez a szelid kis arc, mint egy darab a tiszta kék égből. Egyszer a napfény surrant át rajta s utána nyomban jött egy kis felhő.

- Otthonra gondoltam.

- Ah, nagyon jó dolga volt?

- Nagyon.

- És most boldogtalan.

- Nem éppen, Valéria kisasszony. A kötelesség teljesítésében sok öröm és megnyugvás van. Még nem érzem ugyan, de nagymama így mondta és amit ő mond, az tiszta, szent igaz. De hát azért mégis csak nehezen jöttem el.

- Elhiszem, kedveském. Én is így jöttem egykor idegen földről Marosszeghyékhez, de nem bántam meg. Maga sem bánja meg, feltéve, ha tud az emberekkel bánni.

- Oh, én tudok! - dicsekedett bájos naivságban Pipiske. - Nagymamával még a doktor bácsi sem tudott úgy bánni, mint én. Mindent bevett, nyugodtan feküdt, ha én kértem. Oh, ehhez értek. Talán van itt is beteges, öreg asszonyság?

Valéria kisasszony gúnyosan nevetett, de hamar kinézett az ablakon, úgy hogy Pipiske nem láthatta.

- A kis liba, - gondolta nem éppen hízelgően és szeretetreméltóan Valéria. - Azt hiszi: ennyi az egész. Sohasem kell hízelegni, füllenteni, alázatoskodni egy kis haszonért. Na, nem is lesz ebből semmi.

S miután elhatározta, hogy Pipiskéből nem lesz semmi, sokkal nyugodtabb lett. Tegnap még félt az új jövevénytől. Aggódva gondolt rá: hátha jobban megtetszik az úrnőnek mint ő, ezután neki adják az ócska ruhákat, ő kap ajándékot s őt viszik kocsikázni is. Szóval: beleül a Valéria helyébe, melyet olyan nehéz volt megszerezni. Mert bizony Valéria közönséges, tudatlan szobaleány volt csak és temérdek hízelgésébe került, míg bizalmasa lett az úrnőnek, ki utóbb azt is megengedte neki, hogy társalkodónőnek mondja magát, mikor - nem hallotta senki a rangbeli ismerősök közül.

Nagyon megnyugodott s kezdett őszintébb rokonszenvet érezni a kis jövevény iránt.

- Ne féljen, kedvesem. Nem lesz semmi baja Marosszeghyéknél. Igazi úri ház az. Kitűnő az ellátás. Az úrnő egy kicsit szeszélyes. Nella... No, Nella az anyja leánya és a Domhányi Tamás húga. Majd megérti, hogy mit jelent ez.

- Nella... Nella talán a kisasszony?

- Igen. Ennek lesz magácska a társnője. Hanem kísérje is mindenüvé...

- Hogyne kísérném. Ez lesz kötelességem...

De erre olyan nevetésre fakadt Valéria, hogy majd megfult tőle. Kicsordult a könnye és fájt utána az oldala. Pipiske csak nézett rá nagy csodálkozásában.

- De jól adja! - szólt végre Valéria. - No, az igazán szép lesz, ha utána megy mindenüvé...

És megint nevetett, mialatt Pipiske azt gondolta, hogy ez a Valéria egy cseppet sem kedves és ő nem is fog többet hozzá szólni.

Ezalatt szépen besötétedett és a két leány lassacskán el is szunyadt. Ketten ültek a vasúti kocsiban, ketten is maradtak egészen Budapestig, hová éjjel érkeztek meg.

Pipiske álmos, fáradt szemeivel nem látott jóformán semmit. Csak belekapaszkodott a Valéria karjába s ment, mint egy alvajáró, bizonytalan léptekkel kísérője mellett, ki megint nagyon rendelkezett mindenkivel, hordárokkal, bérkocsissal, a szálloda portásával, szobalánnyal. Mikor pedig elhelyezkedtek, pompás vacsorát rendelt.

- Amint látja, nem kell túlságosan takarékoskodni annak, ki Marosszeghyékhez tartozik - mondta vacsora után.

- Tehát olyan nagyon gazdagok?

- Amint vesszük. Az öreg gazdag, igaz, és Nella az egyetlen örököse. Addig pedig van hitel. Pipiske bólintott, bár fogalma sem volt róla, hogy mi az, ami addig van Marosszeghyéknek.

Másnap temérdek boltot jártak össze. Valéria mindent tudott és folyton vásárolt. Divat-kelméket, csemegéket, dísz tárgyakat csomagoltatott és megrendelte, hogy utána küldjék, mialatt odadobta a Marosszeghyé címét.

Folyton kocsiztak és Pipiske csak a kocsi üveges ablakán át nézte a pompás palotákat, sétáló embereket, fényes kirakatokat. Elkápráztatta mindez, de azért nem tetszett neki. Lelke visszavágyott a fenyvesek áhítatos csöndjébe, hol csak a patak csicsereg libegő páfrányok alatt, kékszínű nefelejcsek között.

Egész nap erre gondolt, míg Valéria egyre vásárolt s végre fáradtan hajtott a fogadóba.

Másnap reggel indultak tovább. A gőzmasina most már nem játszott buvócskát a kacsaringós Hernáddal és az ablakok mellett nem suhantak úgy csalókamódon »visszafelé« komoly fenyők, fodroslevelű tölgyek. Csak az a zöld pázsit, melyet a Hernád-völgy apró lapályain is látott, lett mindegyre szélesebb, végtelenebb. Azok a sárga tarka-barka szőnyegek, melyek a hegyek hátán nyúltak le arrafelé, itt végtelenbe menő nagyságban terültek el a sík rónán. Felettük szabadon röpködtek, szálltak, multak az aranyszélű fellegek, nem akasztotta beléjük örökfehér fejét a Tatra. Az ég maga sokkal fényesebb, kékebb, derültebb volt s messze, messze, titkos távolban, szépen leborult, mintha érintette volna fehér fellegeivel az arany-színben ragyogó földet.

A gőzmasina rikoltozva rohant egyenes útján, fehér füstje hosszan szállt utána a szabad levegőben. Boglyastetejű fehér házacska ablaka nevetett vissza a Pipiske csodálkozó szemeibe és sok pipacs a nehéz, arany színű kalászosok közül.

- Nincsenek hegyek, erdők, patakok? - kérdezte álmélkodva.

- Nincsenek, - felelt röviden Valéria. Ő olyan keveset törődött a természettel, hogy tán nem is ügyelt rá, hogy most más tájon járnak mint azelőtt.

A hőség tűrhetetlen, perzselő lett. Ilyen nagynak, fényesnek és gyötrelmesnek sohasem látta még Pipiske a napot. Az ő kedves szürke fellegei között, komoly fenyői felett egészen más-ként süttött, mint itt, hol pirosra érett a búza szeme és kinyílt a sok vörös virág.

- Csak egy fél óra még, Paula, - biztatta lankadó társát Valéria. - Egy kis fél óra és otthon leszünk.

Pipiske pedig búsan gondolta el, hogy nem lesz ő itthon ezen a tájon talán sohasem.

Fél óra sem telt el, mikor csakugyan berobogott a vonat egy egyszerű kis vasúti ház elé.

- Dombegyháza! - kiáltottak lenn, s nyomban feltűnt Pipiske előtt egy magyar bérruhás szolga, ki nem éppen alázatosan üdvözölte Valériát.

- Hát megjöttek, Zsuzsa? - kérdezte bizalmaskodva.

Valéria lángvörös arccal fordított neki hátat. Ez az otromba fickó földije volt neki s nagyon jól ismerte még akkorról, mikor csak Zsuzsa volt, nem olvasott regényeket, nem viselt tollas kalapot és nem vágyott arra, hogy első komorna legyen, kit okvetlenül megillet a Valéria név.

- Tán bal lábbal kelt fel megint, - folytatta az inas, de ekkor észrevette Pipiskét, ki szerényen bajlódott holmicskájával.

Pipiske egyszerű ruhájában is olyan előkelő, csinos és választékos volt, hogy az inas rögtön érezte: ez nem a Zsuzsák fajtájából való. Lekapta fejéről a kokárdás cilindert és meghajolt.

- A kocsik csak fél óra múlva lesz itt, bocsánatot kérünk, kisasszony.

Pipiske is elpirult most. Bántotta, hogy Valériát, ki öregebb volt s mennyivel ügyesebb és tapasztaltabb mint ő, így mellőzik ő miatta. Szeretettel ölelte át és egyenesen hozzája szólt:

- Hát akkor várunk?

Valéria pedig diadalmas pillantással sujtván az inast, sietett kimutatni, hogy ő az, aki itten rendelkezik.

- Várunk. A szolgál addig gondoskodni fog a málháról. Hanem otthon majd felelősségre vonjuk őket ezért a hallatlan mulasztásért. Megérkezem! És nem áll itt a fogat.

- Pedig mi nem tehetünk róla. Ez megint a Nella kisasszony műve, - szólt az inas és oldalt Valériára lesett: érdeklődik-e már?

Persze, hogy érdeklődött. Valami meghallani valóra volt kilátás, hát egyszerűen lemondott előkelősködő zsörtölődéséről, megvetéséről; olyan gyorsan, mint egy pergettyű, melyet a szél meglódított, visszafordult s egészen közel lépett a szolgálhoz:

- Nella? - Megint csinált valamit? Mi történt?

- Majd megtudja otthon, - felelt közönyösen az inas és lopva nevetett ezen a nagy kíváncsiságon.

- De Pista, - könyörgött Valéria.

- Na, így már jól van, Zsuzsa. Nem szeretem, ha maga különbnek képzei magát, mint mi valamennyien vagyunk. Hát nagyon szeretné tudni, mi?

- Beszéljen hát, Pista...

- Jól van, megteszem. Hát csak az történt, hogy Nella kisasszonynak ma megint rossz kedve volt. Majd meglátja a Juci arcán, hogy milyen vígan voltak. Egy nagy, veres karcolás van az ábrázatján szegénynek, pedig olyan csinos fruska volna. De hát a kisasszony hozzá repítette a szappantartót s ha ilyen üvegféle repül, el is törik és felkarcolja a bőrt, ha hozzá ér. De hiszen tudja maga is jól, Zsuzsa. A nagyságos asszony sem angyal.

Valéria rémülten nézett szét: meghallotta-e Pipiske ezeket a szavakat. De nem vehette észre rajta. Pipiske lehajtott fejjel, lassan ment előttük és nem fordult vissza.

Sokkal halkabban, mint az előbb, de megint csak kérdezte:

- Mi történt?

- Rossz napja volt. Azt mondja Juci, hogy csak ma mondták meg neki, miért ment maga Kassára. Mikor megtudta, nagyon megharagudott. Kiabált, hogy neki nem kell zsandár. Azonnal visszaküldi, mihelyt megérkezik.

- Csöndesebben, Pista, az Istenért, - szólt Valéria, de most ő maga igyekezett, hogy közelebb legyen Pipiskéhez.

- Ezzel a méreggel ébredt, hát rossz volt bizony egész délelőtt. Juci úgy sírt, mint a záporosó. Délután azt parancsolták, hogy fogjunk be a második hintóba, mert az idegen kisasszony finom helyről való lenne.

- Az is, én mondhatom, - szólt Valéria, részint azért, hogyha Pipiske hallja ezt a beszélgetést, ettől a kis hízelgő megjegyzéstől valahogy felviduljon, részint pedig azért, hogy kifejezhesse: én meg tudom ám ítélni az ilyesmit.

- Csakugyan úgy is látszik, - folytatta az inas. - De Nella kisasszony nem akarja ám elhinni. Mikor meglátta a hintót, még jobban haragudott. Törte, zúzta, a virágokat végig a főúton, aztán odaszaladt az istálló elé, felugrott a kocsira és egy ollóval végig hasította az ülést. - Most már mehetek azért a szépséges kisasszonyért! Ezt kiáltotta.

- Szörnyőség! - szólt Valéria.

- Bizony pocsék dolog, de hát mit tegyünk. Parancs volt, hogy jönni kell, az idő egyre múlt. Hát elhajtattunk a rongyos kocsival. Itt aztán azt eszeltük ki, hogy a kocsis bemegy a városba, megcsináltatja, én pedig itt várom a kisasszonyokat. Oda lesz vagy tíz pengő, tudom. De hát...

- Kifizeti a nagyságos asszony, - szólt hirtelen Valéria.

- Ki az, tudom. Többet is. Csak az öreg úr meg ne tudja. Hej, ha az egyszer rajta érné Nellát az ilyeneken! Tyűh!

Az inas előre nevetett valami nagyszerű, mulatságos jelenetnek, mely ebben az esetben bizonyosan bekövetkeznék, Valéria pedig Pipiskéhez sietett, ki most olyan sápadt volt, mint a fal.

- Mindent hallott, - gondolta a furfangos leány. - És most fél, bánja, hogy eljött. Adja Isten, hogy meg is szökjék minél előbb. Csak jobb az, ha én egyedül vagyok.

- Menjen el és hozza el addig a póstát! - szólt vissza röviden és parancsolólag az inashoz. Már nem volt szükség rá, hát nem vesztegette a jó szót.

- Átnézzük addig, míg a kocsi visszatér, - szólt Pipiskéhez.

A Pipiske szíve úgy megdobbant:

- Hátha lesz benne nekem is valami.

És nyugtalan örömmel várta a szolgát, ki nemsokára egész halom ujsággal, levéllel tért vissza.

Ah, ha illett volna odarohanni hozzá és kikeresni egyet! De Pipiske sohasem volt olyan mohó. Tudott tűrni, várni illedelmesen s ezalatt csak a szíve dobogott.

Valéria vette át és rendezgetni kezdte:

- Ez az öreg úré, ez a nagyságos asszonyé, ez Nella kisasszonyé, ez az enyém...

Már csak egy volt hátra. Egy pici, kék levélke, olyan borítékban, melyet Pipiske hagyott otthon, közel a nagymamához, tinta, toll mellett. Hogy kéznél legyen, ha éppen eszébe jutna valakinek.

- No, még egy, - szólt Valéria. - Horváth Paula kisasszonynak...

Ezután átnyújtotta.

Pipiske szinte szédült. Először is ajkához szorította a levelet. - Ah, te édes jövevény, ki láttad őket, láttad a fenyőimet s hallottad a kis patakom panaszos, csöndes csobogását...

Fenyőillat szállott ki a levélből, szelid, enyhe napsugár és sok, sok szeretet.

»... Édes Pipiskénk, kis vándormadárkánk, légy üdvözölve új lakóhelyeden. És ne sírj, hiszen nézd, mi veled vagyunk. A nagymama, pap bácsi és én, a te bánatos Jenőd. Az ajtórésben persze Babi és Terus. Most jön a doktor bácsi. »Elutazott, mint egy hős hadvezér, bátran és kötelességgel tele!« Így szól és nagymama szorongatja a kezét. Aztán rólad beszélünk késő estig. A nagymama csodálatosan nyugodt és erős, miután átestünk mindenben. Pap bácsi folyton vele van. Nagymama az én fejemet simogatja: »Mintha Pipiske lenne itt.« Ezt mondja, pedig úgy-e, Pipiske, nem szeretnéd, ha olyan tüskés fejed lenne mint nekem és telve annyi bohósággal? Most jön a kis póstásfiu. Egy,

kettő, rábízzuk a levelet. A gőzmasina utánad röpíti s mikor te belépsz az idegen hajlékba, íme, ezer csókkal állunk eléd: Nagymama, pap bácsi, doktor bácsi és Jenő.«

»U. i. Ez a két kriksz-kraksz a Bábi, meg a Terus körme közül származik. A többi aláírás mind eredeti.«

Pipiske sírva, nevetve nézi még egyszer.

- Csakugyan. Ők írták. Ez a nagymama kerek betűcskéje, ez a pap bácsi vastag kanyarintása, ez a doktor bácsié, olvashatatlan, patikárius legyen, aki elolvassa. Ez a szép, karcsú aláírás a Jenőé és a kriksz-kraksz! Mintha csak látnám Bábi asszonyt és Terust. Ezek ők és itt vannak velem.

Betette a ruhája derekába s ettől kezdve csodálatos megnyugvást érzett. Mintha vele lettek volna és bátorítanák.

- Előre, Pipiske!

Mintha erősítenék:

- Ne félj, veled vagyunk.

Mintha vigasztalnák édes viszontlátás reményében:

- Egy év múlva találkozunk. Visszatérsz ide, hol addig minden csak rólad beszél.

- Nos, jó hírek? - kérdezte Valéria.

- Jók bizony. Isten áldja meg őket érte, - felelt Pipiske, hátradőlt és behunyta a szemét, hogy jobban láthassa őket, akikre folyton gondolt.

Valéria ezalatt a lapokkal pepecselt és egy jó óra múlva előállott a kocsi.

- Készen vagyunk, - jelentette az inas.

Pipiske összerezsent, a szívére tódult minden vére. De aztán talpra állott és bátran ment előre.

Valéria nyomon követte és sietett felülni a kocsira, az ülés jobb felére. Lehet, hogy a kastély közelében majd átcsereli Pipiskével, nehogy megharagudják az uraság, de addig itt akart ülni, mint olyan hölgy, kit sokkal több illet a tisztességből.

Pipiske persze nem is sejtette a Valéria gondolatait, szerényen foglalta el helyét és a kocsi vígán pergett el a kis vasúti állomás előtt.

Bólintgató, susogó ákácok fogadták komoly, könnyes szemű fenyők helyett. Patak nem futott a nyomukban, de felragyogott a Tisza széles, ezüstszerű szalagja, mely végig nyúlt a selymes zöld rónán, lassan, álmodozva, méltóságteljesen. Itt nincsen nefelejts, kék tölcsérvirág, de pipacs pirul az aranyos kalászkok alatt és sötétkék búzavirág dugja ki csipkés fejét. Kakuk nem felelget, de magasba csap a pacsirta derűs, vidám énekével, melyhez a vetés árnyában verik a cimbalomhangú fűrjek: pittypalatty, pittypalatty. A nap fenn úszik a tiszta kék égen, aranyszélű fellegek szállnak a nyomában. Egy sugara letéved Pipiskéhez, hozzásímul.

- Ez a táj is gyermekem nekem. A vidámabb, a kövérebb gyermekem. Csakúgy szeretem, mint amazt, kinek szeme oly sokszor könnybe lábad. Nos, tetszik neked?

S a napsugár ott csillogott, villogott a Pipiske napernyőjének nyelén, mintha várná a feleletet.

És Pipiske hosszat, mélyet sóhajtott a meleg, szabad levegőben:

- Tetszik. Szép minden, ameddig te sütsz, édes, meleg, fényes napsugár.

Pipiske volt, félig virág, félig madár. Kell is ennek több, mint a napsugár!

MÁSODIK RÉSZ

ELSŐ FEJEZET.

Egy árnyas, terjedelmes park közepén állott a Domhányi-család ősi kastélya. Nagy, kényelmes épület volt, melyben minden család-ág külön lakosztályt foglalt el. Teljesen függetlenül, a maga kedvtelésének, dolgának élt mindenki s csak délben és este gyűltek össze a nagy családi teremben, hol kedélyesen étkezhetek volna, ha a Domhányiak nem lettek volna már születésüknél fogva szótalanok, zárkózottak és keményszívűek. A szép szőke Margit, ki Mecséry Pál neje lett, minden tekintetben kivált közülük és a nagymama szerény kis villájában ezerszer boldogabbnak érezte magát, mint itt, a nagy, rideg termekben.

Abban az időben, mikor Pipiske Dombegyháza felé igyekezett az ő tiszta, meleg, szerető szívével, már csak két család-ág lakott az ősi kastélyban. Domhányi Márta, ki Marosszeghy Gergely özvegye volt és Domhányi Tamás. Az úrnő leányával, cselédjeivel az első emeletet foglalta el, egy csinos toronyépület pedig Domhányi Tamás lakása volt. A többi lakosztály becsukva, elhagyatva állott s csak időnkint nyitott be a kulcsárné, hogy a molyos bútorokat, dohos falakat kiszellőztesse.

Fényes nappal, délben nyitott be és még sem bírt a borzongástól megszabadulni. A különös, csöndes, elhagyott termekről, hol visszhangot vert fel a léptek kopogása, furcsa dolgokat suttogtak a cselédek. Éjjelenként fény bolyongott az ablakok mögött, ajtócsapás hangzott, melyhez könnyű volt jajgatást, sóhajokat képzelni és készen volt a kísértethistória.

A Marosszeghyné lakosztálya természetesen annál modernebb, annál zajosabb volt. Majdnem évenként változtatta a szobák berendezését és folyton zajos, nagy társaságokat fogadott. Asztala, borai meggyeszerre híresek voltak és mindenki szívesen időzött nála. Így folyt az élete sokáig. Hanem egyszer csak vége szakadt a sok kellemes látogatásnak. Egyik család a másik után maradozott el. Marosszeghyné nem győzött sopánkodni és kutatta az elmaradás okait.

Eleinte szabadkozottak, kifogásokkal éltek, hanem egyszer aztán őszintén előállott az igazsággal egy igen kedves ismerős.

- Nem, nem jöhetünk hozzád, édesem. A Nella viselete sértő és túrhetetlen.

Ekkor eszmélt fel Marosszeghyné és gondolt rá, hogy hátha rosszul nevelték az ő lányát az idegen bonneok és nevelőnők?

Figyelni kezdett és nagyon szomorú felfedezéseket tett.

Nella, a ház büszkesége, a Domhányi-vagyon örökösnoje, nagyon különös leány volt.

Évszámokra nézve teljesen egyidős Pipiskével, tetteiben ezerszer éretlenebb és furfangos eszével százszor öregebb. Makacs, szeszélyes, aki bizony még csak jónapot sem kívánt anyja vendégeinek, ha olyankor jöttek, mikor nem volt kedvére. Ha pedig jó órája volt, nagyon sok furcsa tréfát engedett meg, melynek a vendégek lettek az áldozatai. Nem ment csodaritkaság számba, hogy paprikát kevert az öreg tisztartó burnótszelencéjébe, vagy cernára kötött cserebogarat akasztott a Hársfalvyné csipkés mantillájára. Hársfalvyné volt aztán az a bizalmas ismerős, aki kijelentette, hogy a Nella viselete túrhetetlen és az ismerősök ezért maradtak el a kastélyból.

Mióta jóformán senki sem járt hozzájuk, Nella teljesen elemében volt. Miss Rhoden, a szegény angol nevelőnő, a kis szobaleány és a többi cseléd félt tőle és boldog volt, ha elhagyta a kastélyt és nekiindult a pusztának.

- Megtiltom, hogy árulkodjanak a mamának, - szólt miss Rhodenre erős, éles hangon.

Nella maga vézna, szőke, sápadt leány volt, nyugtalan fekete szemekkel és olyan szájjal, melyből máris kezdte kipusztítani a fogakat a sok, mértéktelen édesség. De a hangja olyan erős és éles volt, hogy szinte belenyilallott az ember fülébe. A szegény öreg angol kisasszonyt meg éppen meglapította, mint egy ijedt nyulacskát.

- Yes, yes, miss Nella, - hebegte alázatosan.

- Senki sem fogja megmondani, hogy kísértáltam. Ha esetleg kérdezősködik felőlem, no, mondhatják, hogy a francia leckét tanulom.

S miután így kiadta a rendeletet, a fejébe csapott egy kis, fiús lovaglósipkát.

- De miss Nella, - szabadkozott félénken az angolkisasszony. - Ez nem illik. Nem szép.

- Azt nem magától kérdem, - felelt Nella és jobban félrecsapta a sapkáját.

Nagyon nehezen jutott ehhez a szép kalaphoz és most nem volt kedve hozzá, hogy itthon hagyja, mert a missnek kifogása van ellene. A mult héten látta egy fiucska fején és egyszerűen lekapta.

- Csinos. Add nekem...

- Nem adom, az enyém.

- De nekem is tetszik. Nesze, legyen a tied érte.

Lekapcsolta a karperecét és odadobta. De a kis fiu az ő piroscsíkos sipkáját akarta.

- Nem kell, nem kell. Add vissza a sapkámat.

Nella ekkor már futott és a kis fiu utána. Mikor a hídra értek, mely alatt csendesen, álmosan folydogált szűk, sáros medrében a félig elapadt Körös, ledobta a sapkát a hídról a vízbe.

A kis fiu nem mert utána menni és keservesen sírva járta végig, meg végig a partot, melynek mentén tova úszott az ő kis sapkája.

Nella akkor már túl volt a hídon és figyelve ment végig a part hosszán. Biztos volt benne, hogy egy fűzfaág majd elfogja zsákmányát.

A kis piros sapka csakugyan el is akadt nem messze attól a helytől, honnan egyre hallatszott még a szegény kis gyermek sírása.

Akkor összekapta a szoknyáját, leosont a parton és diadalmasan fogta el a sapkát.

Másnap bedobta az ágy alá drága, tollas kalapját és ezt viselte, kétségbeesésére a missnek.

- Így megyek, mert nekem így tetszik, - szólt röviden és neki indult a virágos réteknek. Amerre elment, összetaposott, összezúzott minden virágot.

A Körös táján nekivágott a töltésnek. Felkúszott rá s onnan nézett szét a végtelen, szabad síkságon.

Gyönyörű nyári délelőtt volt és az egész róna csodaszép aranyfényben csillogott. A susogó, zizegő ákácok lombja közül egy enyhe kis szellő szabadult el. Himbálózott a napfényben, aztán került, fordult és végig osont a kalászos vetések fölött. Amerre elhaladt, szeliden félresímultak a kalászosok, a pipacsok pedig kivillantak, mintha utána néztek volna. A vetések alján szerény kék ruháikban csak bólintgattak a szelid búzavirágok.

Benn a vetés mélyén cimbalmozni kezdtek a fűjecskék.

- Pittypalatty, pittypalatty...

És a keskeny úton egy nyulacska futott át hosszan elnyújtott lábcskákkal, nagy libegő füleivel.

Felülről, csodás kék útjáról, aranyszínű fellegei mögül derülten, fényesen nézett le rájuk a nap.

Nella még mindig a töltésen állott s egy komoly, barna szarvasbogarat akart átszúrní gombostűjével. A bogár háta kemény volt, a tű hegyetlen és Nella bosszusan toppantott a lábával:

- Ostoba élet. Még csak ez sem sikerül ma.

Léptek hangzottak a füzes felől s a keskeny úton nemsokára megjelent az öreg tisztartó. Fáradtan, görnyedten, ezüstös hajjal, becsületes, nyílt szemekkel. Megemelte a kalapját.

- Jó napot, Nella kisasszony!

- Jó napot.

- Gyönyörű napunk van.

- Persze, hogy az. De maga sohasem tud egyebet mondani, mint azt, amit úgýis lát mindenki, - felelt vissza éles hangon Nella. - Nos, jöjjön fel és segítsen.

Az öreg tisztartó felkészült a töltésen és szívesen nyújtotta ki a kezét:

- Nos, mit segítsék?

- Szúrja át ezt az ostoba bogarat. Megesz a méreg. Egy órája, hogy kínlódom vele.

Az öreg tisztartó leeresztette a kezét.

- Nem, gyermekem, ilyet nem teszek. Eresszük el szegénykét. Annak is csak egy élete van, mint nekünk.

Komolyan, szeliden szólt és Nella lesütötte a szemét, amint az öreg ember tekintetével találkozott.

Olyan szomorú, olyan igaz, becsületes volt ez a nézés, melyet eddig Nella nagyon keveset látott.

Szinte megdöbbsent s akaratlanul is megmozdult, hogy elérse a bogarat. De megint csak felülkerekedett benne a dac.

- Azért is átszúrom.

Az öreg úr közelebb lépett hozzá s megfogta a kezét, melyben a bogár volt.

- Eresszük el, Nella kisasszony, - szólt még egyszer könnyörögve.

Nella pedig felcsapta a kezét, úgy hogy a bogár éppen az öreg orrára koppant, aztán durcásan hátat fordított neki és lement a töltésről.

A töltés kanyarulatánál egy furcsa kis ház állott. Piros volt a fedele, hófehér fala s egyetlen ablaka ragyogott a déli nap sugaraiban. Egy barna padocska húzódtott meg az ajtó mellett s előtte néhány gyermek játszott bojtörjával, papsajttal, békakagylóval.

A gát őrének hajléka volt ez, övé a három gyermek is. Közülük egynek, a legkisebbnek, nem volt sapkácskája. A forró napsugár szinte perzselte rövidre nyírt haját.

Nella egy nagy vadkörtefa árnyából nézte őket. A nappal és a kis fiú fedetlen fejével mitsem törődött, csupán a játék érdekelte.

- Mi lehet az a szűrős?

És vágyakozva nézett a bojtorjára. Mennyi pajkos tréfát lehetne vele csinálni! Beletömni a miss ridiküljébe észrevétlenül, aztán jól nevetni, mikor a szegény öreg kisasszony ijedten kapja ki a kezét a zacskójából, szűrőst érezve a zsebkendője helyett.

- Odamegyek és elveszem tőlük, - szólt határozottan. Felállott és elindult.

Ebben a percben figyelni kezdtek a gyermekek. Csöndes, locsogó zaj közeledett a folyón felfelé. A nyírott fejű fiucska előre szaladt. Fel, egyenesen a vízpartra. Onnan hosszan nézett a távolba, aztán ujjongva fordult vissza:

- A bácsi jön, gyerekek, a bácsi!

Nella hirtelen elbujt a fa törzse mellé. Nagyon kíváncsi volt, s minden alkalmat felhasznált arra, hogy valamit lásson.

A másik két gyermek is odafutott a partra és néztek, vártak.

Hallani lehetett, hogy egy csónak közeledik. Pitty, potty, loccs. Így tett a víz, amint lehullott az evezőlapátról. Közben szép, erős, mély hangon dalolt valaki.

- Bácsi, bácsi! - sikongattak a gyermekek.

A dal megszűnt, a víz még egyet loccsant, aztán valaki vidáman kiáltotta:

- Hopp!

Ez aztán valószínűleg a partra is ugrott. Nemsokára látni lehetett sárga szalmakalapját, aztán félig árnyalt homlokát, majd fekete szemeit, hosszú orrát, száját egy férfinak, amint felebb-felebb jött a parton. Végre egészen fenn volt és nevetve nézett le a kicsikre, akik jó kedvvel körülgrándozták.

- No, Miska fiam, itt vagyok. Vártál-e nagyon? - kérdezte és a kis nyírott fejűhöz fordult.

- Igenis vártam.

- De nem féltél, hogy nem jövök el?

- Nem féltém.

- Miért?

- Mert tudom, hogy eljön a bácsi.

- De honnan tudod, te kis buksi.

- Onnan, hogy megígérte.

- Ohó! Hát ez elég?

- A bácsi mindent megtett még, amit ígért - szólt komoly meggyőződéssel Miska.

- No jól van. Most is eljöttem.

- És el tetszett hozni? - kérdezte félénken, szégyenlősen Miska.

- Hát nem ígértem?

- De igenis.

- No hát akkor itt is van.

Meghúzta a Miska fülét, nevetett, aztán egy kis csomagot vett ki a zsebéből.

- No, jó voltál-e?

- Jó voltam.

- Úgy legyen, - felelt amaz és kibontotta a csomagot. A zizegő papirból egy csinos kis piros csíkos sapka pattant ki.

- Szép-e?

A gyerekek olyan lármát csaptak, hogy még tán a szúnyogok is ijedten rebbentek szét. Miska félve nyujtotta ki a kezét.

- Nagyon szép, köszönöm alássan.

- Hát viseld egészséggel, fiam, s ha majd megint el akarja venni tőled valaki, fuss el jobban, hogy utol ne érjen.

A fiatal ember már a kis ház ajtajában állott. Deli, erős, szép fiu volt. Az arca csupa jóság, a szeme fényes.

Nella egészen jól láthatta és amint szemben arra fordult, hol ő rejtőzködött, mindjárt meg is ismerte. Távoli rokona volt, ki náluk töltötte a szünidőt s akivel ő igazi háboruszkodásban élt.

- Borzasztó! - szisszent fel és toppantott a lábával. - Már a sipka történetét is tudja! No, megint nem lesz nyugtom tőle.

Valóban, nem igen volt békességben ettől az éles, okoszemű Vámos Dénestől, ki mindjárt-mindjárt rájött valamelyik csínjére és kegyetlenül bosszantotta érte.

- Csak elmenne. Mert addig, míg itt van, nem jöhetek ki a fa mögül, - gondolta Nella és nyugtalanul, haragosan tipegett.

Vámos Dénes bement a házba, honnan nemsokára újra kijött a gátőriző feleségével, egy szegény, sánta asszonnyal, ki nagyon hálálkodott. Ki lehetett venni a szavaiból, hogy Vámos Dénes már máskor is tett jót az ő szegény kis gyermekeivel.

- A jó Isten áldja meg, ifju uram, - szólt újra meg újra és vánszorogva kísérté Dénest a parthoz, hol tele volt már a csónakja a három kis gyermekkel.

- Kitakarodtok mindjárt! - kiáltott le rájuk az asszony.

De Vámos Dénes szívesen intett:

- Maradjatok csak.

Persze szót fogadtak neki és nevetve pacskolták a vizet.

- Ne rontsuk el soha a gyermekek örömeit.

Ezt is ő mondta, de nem az asszonynak. Inkább a fa felé fordulva, sokkal erősebb hangon, mint amelyen beszélni szokott.

Fényes szeme pajkosan villant meg a szalmakalap alatt.

Nella ijedten kapta össze piros szoknyáját. Ha kilátszott volna a fa törzse mellől!

De Vámos Dénes nem nézett többé vissza. Lement a csónakjához és nemsokára újra lehetett hallani a dalát, melyet halkan, szépen kísért a víz csobogása.

A gyermekek lenn maradtak és sokáig integettek utána.

Nella gyorsan előugrott, szétnézett, aztán neki az útnak, mely hazafelé vezet.

Futott, mint a vihar. A haja lebomlott és libegve szálldogál a vállai fölött. Az arca piros volt, mint a pipacs. Gyorsan lihegett. De bármint rohant is, csak nem volt neki elég. Ha tőle függ, hát kifut a világból is.

De ha megkérdeztük volna tőle:

- Miért?

Nem tudta volna megmondani.

Ki is tudná, hogy mi bántotta? Talán a szégyen, talán a harag, hogy most Vámos Dénes megint felfedezett valamit.

Teljesen kimerülve ért a park kis ajtajához. Alig lihegett. A melle fájt, az oldala, a feje.

Lekapta fejéről a kis piros sapkát, összegyűrte, aztán a sarkával beletaposta abba a kis résbe, mely a kerítés kőoszlopján nyílt. Így aztán lassan-lassan elcsendesedett. Rendbeszedte a haját, megtörülközött s ment a patak széles útján hazafelé.

A virágház tájkán köhögést hallott. Hosszú, kínos, fuldokló köhögést.

- Tamás bácsi, - mondta halkan és még jobban igazgatta a ruháját.

A köhögés egyre közeledett s egy orgonacsoport mellől öreg, sovány úri ember jött feléje. Meggörnyedve s elkínózva a köhögéstől.

- Nella, - szólt hozzá nagyon csöndesen.

Nella odafutott. Csupa kedvesség, hízélgés volt most az arca. A szemeit szendén lesütötte s hangja, mely annyiszor megriasztotta a szegény miszt, olyan volt, mint a fuvola hangja; csupa dallam és szelidség. Kezet csókolt az öreg úrnak.

- Kedves Tamás bácsi.

- Édes kis Nellám.

- Milyen kegyetlen ez a köhögés.

- Már elmúlt, fiacskám. Honnan, honnan? Bizonyosan olvasgatott az én szorgalmas kis húgom.

Nella szerényen hajtogatta magát.

- Valami szép könyvet megint, úgy-e? Vagy talán kertészkedtél? Vagy éppen a pártfogoltjaidnál jártál?

Lehajolt és barátságosan nézett a Nella arcába. Ráncos öreg arca, mely sovány volt, kemény, barátságtalan mindenki előtt, most szinte sugárzott a szeretettől.

Tamás bácsiról mindenki tudta, de ő maga is mondta, hogy nem szeretett soha senkit, csak Nellát, hízélgő, ügyes kis rokonát, aki olyan tudott lenni, mintha kicserélték volna.

Mikor Nella még kicsiny volt, azzal kapatta el, hogy cukorkákat hordott neki. És a kicsike ezért mosolygott rá, ezért volt jó és csöndes. Később szebb ajándékok következtek. Most, mióta felcseperedett, sokszor biztatták, hogy legyen szíves, szerény és kedves Tamás bácsi iránt, mert örökölni fog. Különösen Valéria biztatta ezzel.

- Mi az, hogy örökölni fogok? - kérdezte Nella, mikor még kisebb volt.

- Mi az? - szólt Valéria és elgondolkozott. Hogy is lehetne ezt megmagyarázni. Végre így szólt:

- Mi az? Hát az, amit minden ember tud. Hogy ez a kastély meg a sok föld mind a magáé lesz.

- Nekem adják?

- Igen bizony, de csak úgy, ha jó lesz és szelid, aztán sokszor megcsókolja a Tamás bácsi kezét.

- De ha nem csókolom meg?

- Akkor semmi sem lesz. Elmegy - kisasszonynak, mint én.

Azt akarta mondani, hogy cselédnek. De Zsuzsa, mióta Valéria lett, sohasem ejtette ki ezt a közönséges szót.

Nella aztán mindig úgy képzelte, hogyha nem kedveskedik, hízeleg Tamás bácsinak, hát ő belőle is olyan csúf, kellemetlen perszóna lesz, mint Valéria, kit senki sem szeret, kinek senki sem engedelmeskedik s ki fölött még az inasok is nevetnek. Nagyon félt és mindent elkövetett, hogy megszeresse Tamás bácsi.

Az öreg, mogorva ember pedig, ki nem szeretett visszagondolni a multra, megszerette ezt a gyermeket, ki maga volt a jövő és mit sem törődött a múlttal.

Nagyon jól összefértek így és sokat sétálgattak együtt. Nella persze alig várta, hogy elfuthasson. De mindig eszébe jutott Valéria: maradt és színeskedett.

- A mamához mégy? - kérdezte Tamás bácsi.

- Oda, - felelt Nella engedelmesen.

- Veled megyek, add ide a karodat.

A beteges öreg úr Nella karjára támaszkodva ment tovább, lassan, nehézkesen, unalmasan. Ah! milyen jó lett volna elfutni! Sokszor meg kellett állni, mert Tamás bácsi köhögött, elfáradt.

Alkonyodott már, mire az udvarba értek.

- Nini, vendég jött volna? - kérdezte Tamás bácsi, ki örült, hogy meglehetősen elszoktak már innen a vendégek.

A szín előtt egy könnyű kis kocsi állott és a kocsis jártatta a lovakat.

- A mi kocsink, - szólt szepegve Nella. Eszébe juthatott valami, elvörösödött, és szeretne volna a másik úton vezetni Tamás bácsit.

- Úgy, úgy. De ki járt a városban? A mama?

- Nem tudom, - felelt Nella nagyon halkán.

Erre Tamás bácsi kiáltott a kocsisnak:

- Hé, István!

A kocsis erre vezette lovait:

- Tessék parancsolni, - szólt és levette pántlikás kalapját.

- Vendéget hoztak?

- Igenis.

- Kit?

- Nem tudom bizonyosan. Valériával jött, idegen kisasszony.

- Áhá! Az a kis lány a Szepességről, - szólt Tamás bácsi, amint eszébe jutott testvére intézkedése. - A te nevelőnőd, Nellus.

Nellában forrt a méreg. Az ő nevelőnője! Csak ez kellene. De lehajtotta a fejét és alázatosan szólt:

- Az, igen, vártuk.

- Most pedig szeretnél hozzá menni, - szólt Tamás bácsi.

Nella azt szerette volna felelni:

- Van eszemben!

De szépen erre fordította:

- Oh, nem. Szívesebben vagyok Tamás bácsival.

- Te kis hízelgő!

Az öreg úr boldogan nevetett és tovább sétált a Nella karjára támaszkodva.

Végre a lépcsőhöz értek s azon fel az öreg úr szobájába.

Beszélgettek még egyről-másról. Nella elmondta, hogy majdnem egész nap a francia leckéjét tanulta... Tamás bácsi megdicsérte, aztán elbocsátotta.

Nella csak úgy repült le az udvar felé. Mikor leért, összeszorította az öklét és szétnézett.

- No most, - gondolta. - Itt van az a hivatlan, váratlan teremtés. De az én nyakamba nem varrják, megmutatom!

Haragosan nézett szét és valósággal szimatolni kezdett, mint egy furfangos kis róka valami jó buvóhely után. Végre a szájára tette mutatóujját:

- Megvan!

S ezzel összekapta ruháját, a szénapadlás felé osont. Létra volt a falhoz támasztva, felkapaszkodott, aztán szállt felebb, felebb...

Pipiske pedig ott állott egy ablak mögött és búsan nézett ki az idegen udvarba. Egyszer csak felkiáltott:

- Nézze, Valéria!

Valéria, ki az asztal körül babrált, odasietett hozzá. Kinézett, aztán nevetni kezdett hangosan, illetlenül.

- Ott, ott a létrán, - szólt álmélkodva Pipiske. - Látja?

- Látom hát.

- Ki az? Egy fiatal leány! Ki lehet?

- Biz' az maga a szépséges Nella kisasszony, - felelt Valéria.

S miután Pipiske majd elmállott a nagy csodálkozástól, nevetve folytatta:

- Még pedig a maga szíves fogadtatására megy fel a padlásra. Oh, előre tudtam, hogy így lesz. Nos, hűséges társnő, szaporán utána. Ha, ha, ha! Hiszen azt mondta az úton, hogy mindenüvé követni fogja. Hát csak rajta.

A kellemetlen lány csak nevetett, nevetett és nem vette észre, hogy egyik könnycsepp a másik után perdült végig Pipiske szomorú arcán.

MÁSODIK FEJEZET.

- Jó reggelt, Paula, jó reggelt, - szólt másnap reggel Valéria. - Öltözzék fel csinosan, mert az úrnő akarja látni. Egy félóra múlva majd érte jövök.

- És elvezet? - kérdezte Pipiske.

- Természetesen. Ugyan ki vezetné be, ha nem én!

És Valéria büszke, kényes léptekkel távozott.

Pipiske megszeppenve fogott az öltözéshez. Most történik életében először, hogy idegen nő előtt jelenik meg az édes jó nagymama őrizete és támogatása nélkül. Bizony baj. De hát bátor, természetes kis lány volt a mi Pipiskénk. Ha megrettent is az első percben, összeszedte magát a másodikban.

- Milyen bohó vagyok! Hiszen nem is leszek egyedül. A szívemben ott van nagymama, a többi édes, jó barátom mind. Ők pedig gondolatban szállnak ide hozzám, - gondolta és arca kiderült.

Legszebb ruháját vette fel, a fehérbabos kék ruhát, mely olyan kedvesen illett neki, hogy még a pap bácsi is észrevette, pedig milyen gyöngye volt már a szeme és milyen keveset törődött az ilyen női cifrasággal.

Csinosan megfésülködött, símán és egyszerűen, aztán az ablakhoz lépett, hogy várja Valériát.

De a Marosszeghy-ház főintézője csak nem jött. Az idő mult és künn folyton jöttek-mentek a folyosón, egy-egy zajos, szinte haragos csöngetés után. A csengő pedig nem nyugodott, csengett, csilingelt és egyre hajszolta erre-arra a cselédeket. Inasok, szobalányok futkostak el az ablak alatt. Jött a szakácsnő is nagyon fontos arccal. Nagy, bóbitás fejkötőjével olyan volt, mint egy mesebeli vasorrú bába.

Végre Valéria is megjelent, de csak éppen bekukkant az ajtón.

- Nos, mehetünk? - kérdezte Pipiske és izgatottan sietett eléje.

- Mehetünk? - kérdezte vissza Valéria, olyan hangon, mint aki nem érti, hogy miről van szó.

- Igen, a bemutatásra, - magyarázta félénken Pipiske.

- Vagy úgy! Igazán el is feledtem, hogy engem vár. No, annak ugyan befagyott. Hiába csípte ki magát, szívecském.

- Hát nem mehetünk?

- De nem ám!

- Talán baj van?

- Bajnak bizony baj, de azért igazán nagyon furcsa az egész. Fogadom, hogy Vámos Dénes mesterkedett benne. De nem erről van most szó. Annyi dolgom van, azt sem tudom, hol a fejem.

- Talán segíthetnék? - kérdezte kedves szívességgel Pipiske.

- Természetesen. Hiszen azért jöttem. Nos, menjünk az én szobámba, de szaporán!

Ezzel már futott előre, Pipiske alig győzte követni végig a tiszta, hideg, barátságtalan folyosón.

Legvégül, a szögletben volt a Valéria szobája, mellette nyomban a fehérnemű ruhatár, melyet ő gondozott évek óta.

- Hol a kulcsom, a kulcsom, - kapkodott ide-oda. Végre felfedezte a kulcsosomót az öve mellett és kinyitott egy nagy szekrényt. Halommal zúdította ki az asztalneműt.

- Így. Na, most meglátom, mit tud, szívecském. Negyven személyre terítünk ma. Negyven szalvétát kell szépen összehajtogatni. Tud-e hozzá?

Tudott bizony. Nem volt a gazdasszonykodásnak olyan furcsasága, amit Pipiske nem tudott volna. Bár otthon alig-alig fogadtak vendéget, de Pipiske minden vasárnapra igazi meglepetéseket készített a terített asztallal. Bábi asszonytól temérdek csinos formát megtanult, melyben asztalra lehet tenni az asztalkendőt. Legyezőt, püspöksüveget, pávát, virágvázát. Ügyesen csinálta s az az asztal, melyet Pipiske diszített fel, olyan szép volt, hogy mellé ülhetett még a király is, még az a mesebeli öreg királyné is, ki a kákán is csomót talált. Ebben ugyan nem akadt volna hibára.

De azért nem dicsekedett, csak kedvesen biztatta Valériát.

- Bízsa csak rám és legyen nyugodt. Mindent elkövetek, hogy csinos legyen a negyven teríték.

Valéria kegyesen mosolygott rá, aztán elrobogott. Mindig nagyon örült, ha a más nyakába szózhatta a maga dolgát.

Pipiske pedig munkához látott, vidáman és szorgalmasan. Ha dolga volt, ő volt a világ legboldogabb leánykája. Bizony majdnem dalolgatni kezdett már szokatlan helyzetében, mikor Valéria benyitott.

- Rettenetes! Még öt terítéket, Paula. Úgy látszik, az egész világ ide csődül ma. Pedig milyen jó dolgunk volt három hónapig.

Leült, az asztalra támaszkodott és úgy beszélt tovább.

- Három hónap bizony. Azalatt a madár sem járt erre.

- Talán nem volt itthon az úrnő, - szólt Pipiske buzgó hajtogatás közben.

- Dehogyan nem volt! Itthon ült biz' az és várta a vendégeket. Hanem Nella...

- A kisasszony?

- Az ám, a maga szíves, kedves kisasszonya... Ha, ha, ha! - Hát ez a Nella gondoskodott róla, hogy elszokjanak innen a vendégek. Megbántott, akit csak lehetett, kellemetlenkedett, csúfolkodott és az lett a vége, hogy egyik a másik után elmaradt. Már azt hittük, sohasem látjuk őket, mikor ma egész váratlanul a nyakunkba szakadt az egész világ. Kocsi kocsi után érkezik. Lábba kelt az egész környék. Urak, hölgyek, gyermekek. És mind úgy nevet, olyan hangosan beszél. Fogadom, hogy Vámos Dénes van a dologban. Mert a semmirevaló reggel óta fenn van a toronyban és messzelátóval néz szét. Bizonyos, hogy tudott a vendégek érkezéséről, azt leste odafönn.

Most már másodszor ejtette ki a Vámos Dénes nevét ilyenformán. Pipiske figyelni kezdett. Vajjon ki lehet ez? És micsoda szerepet játszik ebben a házban.

Valéria tűnődött egy kicsit, aztán az asztalra csapott.

- Persze, hogy az ő műve! Az úrnőnek örömet okozott, igaz, de elég bajt zúdított ránk. Hej! ő kelme jönne most ide az ezüstneműt törülgetni.

Alig mondta ki, végig jött valaki a folyosón. Sokkal nyugodtabban, határozottabban lépkedett mint a cselédek.

Valéria ismerte ezt a járást és hamar kinyitotta az ajtót.

- Kérem, kérem, Dénes úrfi! - szólt ki nevetve.

- Nos, mi baj, Valéria?

- Hogy mi baj? Az, amit az úrfi zúdított ránk. Kérem, ne tagadja. Úgy-e bár, ön hitta ide az egész országot?

- Hát tagadom? - kérdezte egy derült, szép hang és a küszöbön megjelent Vámos Dénes.

Pipiske ránézett és Jenő jutott az eszébe. Az ő kedves, hű barátja is ilyen volt. Egyidősek lehetnek. Ah, ha ez is olyan jó és kedves tudna lenni ebben a furcsa, idegen világban.

Vámos Dénes is észrevette Pipiskét és udvariasan köszönt. Aztán bemutatta magát:

- Vámos Dénes.

Pipiske piros lett, mint a pünkösdi rózsza. Már az ajkán volt az igazi neve, majdnem kimondta:

- Mecséry Paula.

De hamar észretért és elhallgatott. Ennek a nyílt, okoszemű fiúnak nem tudott volna a világ minden kincseért sem füllenteni. Inkább hallgatott, - hadd tartsa ügyetlennek! - és elfordította piruló arcát.

- Libácska még, - gondolta Vámos Dénes és Valériához fordult:

- De aztán jó ebéd lesz legalább a komédia vége? - kérdezte a ház főintézőjétől, ki ezért nagyon megharagudott.

- Kérdezze meg a szakácsnőtől. Én magasabb dolgokkal foglalkozom, - felelt éles hangon és kifelé indult.

Dénes és Pipiske önkéntelenül is összenéztek és nem tudták elfojtani a mosolygásukat.

S ezalatt a kedves, röpke kis mosoly alatt most már megismerkedtek. Jóindulatú, barátságos pillantás követte azt a kis derűt, melyet a Valéria fennhéjázása fölött éreztek.

Valéria már az ajtóban volt.

- Kérem, Paula, - szólt vissza fontoskodva, - siessen. És ha egészen készen van a terítékek rendezésével, jöjjön értem. Együtt megyünk le az ebédlőbe.

- Úgy lesz, kedves Valéria, - szólt kedvesen Pipiske és szorgalmasan babrált a fehér asztalkendők fölött.

- Eszerint elküldenek, - szólt Dénes.

- Nem zárjuk be az ajtót, - felelt vissza még mindig ingerülten Valéria. Pipiske azonban szíves mosolygást röpített feléje, mintha ezzel enyhíteni akarná azt a kellemetlen hatást, melyet a Valéria hangja tett. Vámos Dénes hálás pillantással viszonzta. Ez a kis barátság most már erős gyökeret vert.

Dél felé elkészült Pipiske a dolgával. Ötven szép, büszke páva begyeskedett egy-egy finom tányér közepén. Természetesen hófehér asztalkendőből.

- Így, szép madaraim, - szólt Pipiske. - Hanem szebbek lennétek, ha pár szál virágot tartanátok a csőreitekben. Hozunk is a kertből azonnal.

Ezzel kipenderedett az ajtón s nekiindult a szép, nagy parknak, honnan nehéz, balzsamos virágillatot hozott feléje a szél. Ebben az illatos légáramlatban azonban néhány emberi hang is hullámozott. Jött a szellő szárnyán, egyenesen a Pipiske fülének. Aztán be is osont és a mi kis hősnőnk hallgatózás, leselkedés nélkül is furcsa kis párbeszédet hallott.

- Igenis, én voltam, - mondta egy határozott hang, a Dénes hangja.

- Oh, gondolhattam! - felelt vissza hevesen egy remegő leányhang. - Megbízás nélkül szeret cselekedni a prókátor úr, a fogadatlan prókátor...

- Megbízás nélkül olykor, de mindig a legtisztább, legnemesebb szándékból. Elhiheted, Nella, én nem hazudom.

- De hát mégis...

- Hogyan csináltam és miért? Ezt szeretnéd tudni. Jól van, elmondom. De figyelj, kérlek és ne fordíts hátat.

Ruhasuhogás hallatszott, mintha valaki visszafordult volna.

- Köszönöm, Nella. Így szemben sokkal szebb vagy.

- Hallgass!

- De hát akkor hogyan mondjam el, amit tudni akarsz, ha azt parancsolod, hogy hallgassak, - tréfált Dénes, mire rövid, bosszus nevetés hangzott. Nella utoljára is nevetett ezen a tréfás fiun és bizonyosan barátságosabb lett az arca, mert Dénes újra így szólt:

- Még szebb vagy most. És én örömmel beszélgetek veled. Nos, édes kis Nellám, a dolog igen egyszerű. Te szépecskén elriasztottál innen mindenkit és szegény jó anyád ezen igen sokat búsult. Utoljára is ő szereti a társaságot, a jó embereket és a falusi élet enélkül meglehetősen egyhangú. De restelte is a dolgot és mondhatom, hogy a viseleted sok bánatot okozott neki. De hát bír valaki te veled ebben a házban? Még ha bírnánk is, itt van Tamás bácsi, aki bizony nem engedi, hogy az ő szemefényének még akár a mamája is kellemetlen igazságokat mondjon. Édes anyád pedig szeret tégedet és szereti benned az örökösnőt is. Hanem azt te nem érted, úgy-e?

- Ugyan kérlek, ne beszélj felesleges dolgokat. Nem erre kértelek.

- Tudom és ezennel engedelmeskedem is, Nella kisasszony. El van tehát határozva, hogy veled nem lehet kikötni és a dolog a régiben marad. Édes anyád unatkozik elhagyottan, a rokonok, ismerősök élesítik a nyelvüket a Marosszeghy-ház életmódján és Nella kisasszony viselkedésén. Szegény Márta néni, szegény kis Nella! gondoltam magamban. Segíték én. Úgyis vége felé jár a szünidő és még semmi érdemet se szereztem magamnak. Megszerzem. Tegnap, tegnapelőtt folyton jöttem, mentem és minden régi ismerőst meghívtam mára ebédre.

- Azok pedig eljöttek a te szavadra!

- Holott a mama meghívásait eddig szépen, udvariasan mellőzték, - ezt akarod mondani. És szeretnéd tudni, miben rejlett az én erőm?

- Dicsekedjél vele, nem bánom.

- Abban, édes Nellám, hogy a te nevedet szőttem a mondókámba.

- Az én nevemet!

- Azt bizony, még pedig azzal a toldalékkal... Nos, mondjam?

- Ugyan ne kínozz már!

- Azzal, hogy Nella belátta viselete helytelenségét, elkövetett hibáit szánja, bánja és nagyon szeretné jóvátenni. Jöjjenek el és ő olyan jó, illedelmes és kedves lesz, amilyennek csak lenni kell egy fiatal leánynak. Szépen egyenkint, csöndben bocsánatot kér a néniktől, bácsiktól és a jövőre teljes javulást ígér.

- Én, én! Soha!

Nella csak ennyit tudott kimondani rettenetes haragjában. De alig hangzott el az ő felkiáltása, nyomban megcsendült a Vámos Dénes komoly, kellemes hangja:

- Pedig így lesz, még ma.

- Te parancsolsz nekem?!

- Csak kérlek a te saját érdekedben.

- És ha azért sem teszem?

Egy kis csönd következett s utána állhatatos komolysággal szólt Dénes:

- Akkor kénytelen leszek a társaságot magam mulattatni. A társaságot is, Tamás bácsit is, elmesélvén nekik egy kis piros gyermeksapka történetét. Hej, Nella, szép kis történet az. Mennyi könny van benne! Az a szegény fiucska úgy sírt, a szíve majd ketté hasadt. A nap pedig tűzött le kopasz fejcskájára két hosszú napig, mialatt az a sapka egy elkényeztetett, erőszakos, szívtelen lány játékszere volt... Elmondom én szépen. Tudom, tetszeni is fog. Tamás bácsi olyat néz, de milyen nagyot. Mert el tudom ám mondani nekik is, csak úgy, mint ahogy egy fatörzsnek elbeszéltem tegnap. Egy fatörzsnek, Nella, vén vadkörtefának és egy piros szoknyának, mely a törzs mellől is kikandikált. Megvolt a hatása tegnap is, úgy-e?

- Ah, Istenem!

Csak egy sóhaj volt ez, de tele szomorúsággal, szégyennel, rettegéssel.

A Dénes hangja ezután már sokkal gyöngédebben csengett:

- De ez nem történik meg, Nella. Nem, édeském, nem. Te szépen felveszed a fehér ruhácskádat. Az illik fiatal lányoknak. Lesimítod makrancos hajadat, rendbe szeded egyetlen szokásaidat és szépen megjelenysz az ebédnél. Kezet csókolsz a néniknek, jó, szíves, kedves leszesz...

- Ah, Istenem, Istenem... De miért mindez?

- Hogy szegény jó édes anyád nyugodt és boldog legyen. Hát nem elég ok ez bármilyen áldozatra, Nella?

Nella nem felelt, suhogott a ruhája, úgy látszott, hogy elment a lugasból. De a Pipiske szíve annál jobban dobogott. Az felelt helyette:

- Oh, igen, igen. Áldozatot hozni, nagy, nehéz áldozatot azért, kit szeretünk, kihez hála, tisztelet fűz. Nincs ennél édesebb gyönyör, nagyobb hőstett a világon.

Tovább szedegette virágait, nem beszélgetett már senki sem a közelben. Vámos Dénes léptei is elhangzottak.

Pipiske, dobogó szívvel, még sokkal több virágot is szedett, mint kellett volna. Megijedt, mikor a kötényébe pillantott. De aztán visszasietett a pávákhöz.

- Paula, Paula! - kiáltott feléje Valéria. - Hol jár? Vigyük hamar a terítékeket. Félóra múlva csengetnek az ebédhez. Siessünk.

Félóra múlva csakugyan csengettek, de akkorra már az asztal igazán remek volt. Az öreg Boldizsár, Tamás bácsi régi inasa, ki táblaterítő is volt, sohasem látott szebb pávákat asztalkendőből.

- Az idegen kisasszony leány ám a talpán! - mondta mindenkinek, ki csak útjába akadt. - Megérdemelné, hogy a főhelyen üljön.

Hanem bizony nem ült Pipiske a főhelyre. Nem bizony, még a legutolsóra sem. Marosszeghyné örömeiben, büszkeségében, hogy régi társaságait visszanyerte, nem is gondolt az új kisasszonyra. Senki sem hívta be a nagy asztalhoz.

Valériával maradt tehát és Valéria odavonszolta egy kis ajtórészhez, honnan az egész pompás ebédet végig nézhette.

Ő maga a Pipiske háta mögött állott és magyarázatott kedvére.

- Nézze, édesem, az a kék selyemruhás szép öreg asszonyság Marosszeghyné. Úgy-e szép még mindig? Mondják, hogy híres volt, de a testvére, Margit, ezerszer szebb...

Pipiske szíve úgy dobogott.

- Az persze nincs itt. Meghalt régen, idegenben. Tamás úr előtt még csak említeni sem szabad...

Pipiske meg sem moccan, csak a szeme lett tele könnyel.

- Tamás úr nincs itt. Ő nem tűrheti a társaságot. Mogorva, vén különc, csak Nellát szereti. A vagyon Nelláé is lesz, mint mondtam. De Nella sem lesz itt.

- Miért? - kérdezte halkán Pipiske.

- Ő már úgy szokott. Bezárkózik, ha nincs kedve, Most pedig nincs. Tudja, hogy miért, ha, ha, ha...

- Ne nevéssen, Valéria, az istenért. Nézze, ki az a csinos leány fehér ruhában?

Valéria a szemközt lévő ajtóra nézett és majd hanyatt esett ijedtében.

A széttárt ajtón Nella lépett be. Szerény, csinos fehér ruhában, lesütött szemmel, illedelmesen. Szegény jó mamája csak úgy ragyogott a meglepődéstől, mikor látta, hogy az ő makrancos leánya szépen kezét csókol és nyájasan beszélget.

Vámos Dénes ott állott a széke mögött és nyájasan intett Nella felé. Büszke volt és elégedett.

Aztán megkezdődött az ebéd, utána pedig Pipiske is étkezett Valériával. A főintéző szaporán emelgette ajkához a vörösboros poharat és a vége az lett, hogy szépecskén elszenderült. Pipiske szabad lett, kiröppent a nyitott ajtón.

Végig járta a park fehér utait, a virággal szegett kígyós ösvényeket, le-lehajolt, hogy szembe nézzen egy-egy piros rózsával. Aztán nekiindult az árnyasabb részeknek. És boldogan, sírva, nevetve borult le egy kis fehér padra. A pad mögött egy egész csoport fenyőre akadt!

Ah, szeretne volna megölelni, végigcsókolni ezeket a komoly túlevelű fákat, melyek az ő hazájából vetődtek ide sínyleni, búslakodni a terebélyes gesztenyék, hársok, tölgyek közé. Ezek is olyan elhagyottak voltak itten, idegen talajban, mint ő.

Kezére hajtotta a fejét és sírdogált csöndesen, csak úgy magának, mint ő szokott.

Egyforma, határozott léptek zajára eszmélt föl. Talpra ugrott, eltakarta arcát és aztán Vámos Dénessel állott szemközt.

- Sírt? - kérdezte a fiú igaz, mély részvétellel.

Pipiske törülgette a szemét.

- Semmi, semmi.

- Szegény kis lány, nem is csodálom. Úgy-e fél, nagyon fél?

- Mitől? - kérdezte Pipiske ártatlanul.

- Nellától. Hiszen még eddig csak azt láthatta, hallhatta, hogy rettenetes élete lesz, kis állat-szelidítő.

Ezen a furcsa elnevezésen mind a ketten mosolyogtak. Pipiske szeméből elillant a könny.

- De ne féljen, - szólt Dénes. - Eléje vágtam a dolognak. Nella ma fehér ruhában a vendégek között kedveskedik, mert én akartam így!

- De hát miért akarta?

- Miért? Magáért, kisasszony.

Egyszerűen, szívesen mondta és Pipiske mégis meghökkenve lépett vissza.

- Értem? Mikor nem is ismer!

- Ki tudja! - felelt vissza hamiskásan Dénes. - Ki tudja, mit teszek én. Hátha valamely régi tartozást rovak le, régi ígéretet teljesítek, midőn baráti szolgálatot teszek valakinek azzal, hogy önt védem, az ön munkáját könnyítgetem. Nella önnel is más lesz ezután, mert én akarom.

- Nem értem, nem értem, - hebegte Pipiske.

- Bajos is így röviden. Pedig most nincs időm rá, hogy jobban megmagyarázzam. Majd egyszer. Addig is adok egy olvasni valót. Ismeri ezt az írást?

Egy levélborítékot tartott Pipiske szemei elé régi, kedves írásbetűivel. A levél Vámos Dénesnek volt címezve, de Pipiske csak egyet látott, egyet érzett belőle.

- Jenő, Jenő...

- Csakugyan ő írta. Tessék, elolvashatja, ha úgy tetszik.

- Dénes! - kiáltott valaki a gesztenyék felől.

- Ah, kezdődik a tennispárti. Bocsánat, kisasszony! Jó napot - Pipiske.

Megemelte a kalapját, elsietett, de a levél ott maradt a Pipiske kezében. És a levélben Jenő. Az ő írása, az ő hű barátsága, jó szíve, aranyos lelke, mellyel a távolból is támogatta szegény kis barátnőjét.

»... És Dénes pajtás, - olvasta Pipiske káprázó szemmel, - emlékezzél ígéretedre és tégy nekem egy nagy, nagy baráti szolgálatot. A mi kis lányunk Marosszeghyékhez megy, hol te magad is tartózkodol. Vedd oltalmadba, őrizd, bátorítsd helyettem Pipiskét...«

- Álmodom, - szólt Pipiske és megdörzsölte a szemét. Nem volt abban álom, csak két ragyogó könnyecsepp. Kitörölte, de jobban csak nem látott ezután sem. Az időre kellett bíznia, hogy alaposabban kinyissa a szemét.

De mikor lesz az?!

HARMADIK FEJEZET.

A vendégek, mint ez már régi, kedves szokás a szép magyar alföldön, három nap eltelte előtt nem is gondoltak rá, hogy hazamenjenek. Otthonosan érezték magukat a nagy, üres kastély tágas szobáiban, a kitűnő lakomák mellett s a sok változatos szórakozásban, melyet Marosszeghyéné szerzett nekik.

Igy aztán szépecskén mult az idő és Pipiske még mindig nem kezdte meg a működését és nem ismerkedett meg Nellával. Pedig most, mióta a Jenő keze olyan hatalmas védelmet biztosított neki, már nem is félt attól a perctől, melyben megismerkedik kis ellenségével, ki látatlanul is gyűlölte őt.

A vendéglátás gondjai között teltek napjai. Egészen átadta magát Valériának és iparkodott mindenben hasznossá lenni. Sokszor, amint az asztaldíszeket rendezgette, bokrétaikat kötött, vagy más egyéb csinos, de fáradtságos babrákkal töltötte idejét, hallotta a multságok zaját. Zongoraszót, leánynevetést vagy a tekegolyók vidám csattogását. Ablakából látta az idegen fiatal lányokat szépnek, díszesnek, boldognak. Sétálgattak, játszottak, kacagtak. Vámos Dénes mellettük volt és fényes szemeinek elmés, de szigorú ragyogásával őrizte Nellát, ki lassan-lassan beletörődött sorsába. Szelid, ügyes, kedves lett a többi fiatal lány között.

Pipiske hosszan nézett utánuk és a szíve úgy elszorult. Neki senkije sem volt. Pedig úgy tudott volna szeretni egy jó, hű kis barátnőt. Egy hozzá való leányt, kit átölelhetne, kivel végig-végig sétálna az árnyas utakat s kivel elbeszélgetne a régi szép napokról, mikor még ő sem volt a nagy világban egyes-egyedül.

De az idegen fiatal lányok csak mentek, mentek végig a nagy folyosókon s ha szemben jöttek Pipiskével, ránéztek, félreléptek, aztán mentek tovább Vámos Dénessel, ki mindig barátságosan nézett rá, de többé nem kereste fel.

Pedig hogy szeretett volna vele beszélni bővebben a levélről, Jenőről s arról a titokteljes jóindulatról, melyet akaratlanul szerzett magának.

Egy este, jó későn, mikor már a zongora végképpen elnémult és az ajtók itt is, ott is bezárultak, Pipiske is szobájába tért.

Valéria szobája mellett rendeztek be neki lakást a cselédek, úgy ahogy éppen nekik tetszett. Ócska, használatlan bútorokkal, össze-vissza. De Pipiske tudott ezen segíteni. Ügyesen, csinosan rendezte el az ócska bútorokat, az asztalra virágot tett, a falra három kedves képet. Nagymama arcképét a középre, kétfelől pap bácsit és Jenőt. Az ágya fölött is volt egy szeg, oda is tudott volna ő tenni egy képet, drága, szép, szomorú képet. De ezt az egyet kellett neki legjobban titkolnia ebben a házban. Az édes anyja és atyja arcképét.

Kicsiny, kerek képecske volt ez, rajta mind a két drága, szeretett fej. Otthon Pipiske ez előtt szokott imádkozni, most zsinórra fűzte és keblére rejtette. A meghalt szülők képe, kik az égből vigyáztak árva gyermekükre, a Pipiske szívéen pihent éjjel-nappal.

Mielőtt lefeküdt volna, még egyszer elővonta ezt a kis képet és elnézte hosszan, szeretettel, gondolataiba mélyedve.

Nem is vette észre, hogy kopognak. Előbb csak halkán, óvatosan. De később majdnem türelmetlenül ismétlődött:

- Kop, kop, kop.

Pipiske ijedten ugrott fel ágya széléről, elejtette a képet, mely háttal kifelé fordulva lógott le a nyakából és az ajtóhoz sietett.

- Nyissa ki, - szólt egy türelmetlen leányhang, mely ismerősnek tetszett előtte.

- Azonnal.

És Pipiske felnyitotta az ajtót. Bő pongyolájában, lebontott hajjal Nella állott előtte.

- Jó estét, - szólt röviden és belépett, betette az ajtót.

- Zárja be újra, - szólt, miután leült az asztal mellé. - Valériától sohasem lehet az ember teljes biztonságban. Azt pedig nem szeretném, ha itt találna.

Pipiske készséggel engedelmeskedett, bezárta az ajtót. Amint lehajolt a zár felé, a kis kép megkoppant.

Erről vette észre, hogy nem rejtette el. Sietett helyrehozni a hibát. Félig is alig bírta visszadugni zubbonykája ráncai közé, midőn Nella már mellette volt. A zárt próbálta, becsukódott-e jól, de a szeme, fürkésző, nyugtalan szeme a Pipiske kezejárását kémlelte.

De nem szólt semmit és visszament a helyére.

- Bizonyosan tudja, hogy ki vagyok, - szólt aztán, mikor Pipiske már előtte állott.

- Nekem kellene bemutatnom magamat, - szólt félénken Pipiske.

- Holnap meg is fog történni. A vendégek eltávoznak és a mamának lesz ideje magával bibe-
lődni. Én azonban előbb is látni akartam. Nos, álljon ide a lámpához, hadd nézzem meg jól.

Pipiske pirulva engedelmeskedett s ott állott sokáig a lámpa fénysávjában a kis zsarnok előtt,
ki újra meg újra végig nézte tetőtől talpig.

Ezalatt az egész három nap történetét újra átgondolta. Mennyit szenvedett ezért az idegen,
hivatlan, jövevény lényért, mennyit rettegett és küzdött Vámos Dénessel, ezzel az erősakarátú,
kérlelhetlen fiúval, ki valamely titkos befolyás alatt védelmet vállalt az idegen lény mellett.

Azalatt, míg úgy látszott, hogy Nella is, Dénes is nem törődik egyébvel, mint azzal, hogy a
vendégleánykák jól mulassanak, valóságos párbajt küzdött végig ez a két gyermek.

Dénes ugyanis így szólt Nellához ama nevezetes ebéd után, melyen Nella fehér ruhában és
szerényen, szíves mosolygással megjelent:

- Így, Nella. Meg vagyok veled elégedve. Erre a napra megérdemelted, hogy a kis piros sapka
története titok maradjon. Hanem holnap majd meglátjuk.

- Mit beszélsz? - kérdezte Nella rémülten. De Vámos Dénes akkor már egy csoport fiatal
leány előtt állott és vidáman biztatta őket, hogy fél óra múlva megkezdődik a tennispárti és
pompásan fognak mulatni.

Meg is kezdődött, miután Dénes eltűnt néhány percre s valahonnan az első hívásra előtermett
és rendezni kezdte a játékot.

Örökké jött, ment, beszélt, nevetett, mindenkit mulattatott, csak Nellát kerülte el olyan
ügyesen, hogy senki sem vette észre, milyen furcsa buvócskát játszik vele.

Nella csak másnap reggel érte utol az istállók előtt, hol arról intézkedett, hogy nagy tár-
szekerén vigyék ki az egész leány-, fiukompániát az aratókhoz.

- Dénes, kérlek, - szólt Nella egészen más hangon, sokkal szelidebben, mint egyébkor szokott.

- Ah, szép hugocskám! - felelt Vámos Dénes. Megemelte a kalapját, összeütötte a bokáját. -
Mivel szolgálhatok?

- Kérlek, ne gyötörj. Mondd meg szaporán, hogy mit gondoltál tegnap.

- Tegnap... Áhá, hogy mi lesz mára a dolgod, Nellus? Tudom már. Nos, édesem, egyelőre
csak folytasd szeretetreméltó szerepedet, mint kedves házikisasszony. Kitünően illik neked s
mondhatom, hogy nagyobb dicséretet nyersz vele, mint azzal, ha régi szokásod szerint a
szénapadláson kuksolnál. De jobban is mulatsz, úgy-e?

- Dénes! - kiáltott Nella félig sírva.

- Bocsánat, édesem. Hát igen, azt akarom mondani, hogy ez így nagyon jól van; ezenkívül
pedig barátkozzál meg azzal a gondolattal, hogy jól viseled magadat a kis idegen leány iránt.
Messziről jött szegény, elhagyott, szomorú és tele van a szíve jó szándékkal...

- Ki hittá! - szólt közbe durcásan Nella.

- Én nem híttam, - felelt Dénes. - Ellenkezőleg, úgy tudom, a te viseleted, szokásaid, furcsa-
ságaid csalogatták ide. De akármit van is, ő szegényke itt van s mondhatom neked, hogy jó
bánásmódot és szeretetet érdemel. Te, Nelluskám, így is fogsz bánni vele. Felkeresed, meg-
öleled, bátorítod és megkönnyíted a dolgát azzal, hogy sok furcsaságról lemondasz abban a
percben, melyben testvériesen megcsókolod.

- Én?! Soha! soha!

- Akkor kénytelen leszek utoljára is mesélgetni a piros sapkáról Tamás bácsinak, - felelt egyszerűen Dénes és a következő percben már a terraszt felé sietett. Ott állott a vidám társaság, azt üdvözölte kalaplengetéssel.

Nella beszaladt a parkba és a legközelebbi padra leborult. Tehetetlen dühében összetört, zúzott egy csomó jázminágot.

De utána jöttek a barátnői, karon fogták, elvezették és ő egész nap mulatott velük, csak olykor vetve Dénesre egy haragos, majd önkéntelenül is könnyörgő pillantást.

Dénes aztán minden reggel, este megkérdezte:

- Nos, Nella, mit határoztál?

Nella hátat fordított neki, nem felelt. De az utolsó este, mely után a Pipiske bemutatása következett, így szólt hozzá Dénes nagyon komolyan:

- Menj be, kérlek, a kis idegen leányhoz, barátkozzál meg vele. Kössünk békét, Nella. Míg jól bánsz vele, én nem is fogok gondolni arra a szerencsétlen piros sapkára.

Nella lehajtotta a fejét. Szeretett volna még dacosan visszavágni, ellenkezni, küzdeni, de egy hang a szívében, egy jó kis hang, melyet az édes anyjától örökölt s a melyet sok idegen rossz benyomás nem tudott kiölni, így suttogott:

- Igen, igen, Nella. Add meg magad, fiacskám. Hiszen az a jó, az a nemes, igazságos, amire Dénes kényszerít.

Igy történt aztán, hogy Nella későn este bekopogtatott és most végig-végig nézván Pipiskét, még mindig hallotta a szívében azt a komoly, okos, jó kis hangot. Biztatta a jóra, szépre, nemesre. És Nella, hála Istennek, még nem volt annyira elromolva, hogy meg nem értette volna.

Véget érven a vizsgáldás, sokkal szelidebben nézett Pipiskére.

- Hogy hívják? - kérdezte.

- Paula.

- Én pedig Nella vagyok. Nella kisasszony, tette hozzá egy kicsit gőgösen. Remélem, jól élünk együtt.

- Én is remélem, kisasszony.

- Nem fog kellemetlenkedni?

Pipiske tünődve nézett rá. Két szép barna szeme azt kérdezte:

- Mi az?

- Úgy gondolom, hogy nem fog árulkodni reám...

- Nem szoktam. Különböztetnem azt hiszem, kegyed sem fog olyat tenni, amit a mama nem láthatna, amit meg nem említhetnék neki...

Nella elfordította piros arcát és felállott. Aztán megsimította a homlokát.

- Nem, nem. Igazán nem tudom, mi történik velem. De azt hiszem, ezentúl sok minden másként lesz.

Nella Dénesre gondolt. Ha meg nem változtatja a szokásait, sohasem lesz nyugta attól a fiutól. Így pedig kínos a helyzete. Pipiske pedig arra gondolt, hogy Nella többé nem fog felkúszni a szénapadlásra és őszinte szívből kívánta:

- Adja Isten!

És Nella felé nyújtotta a kezét.

Nella kisasszony habozott egy percre, aztán mégis csak mosolygott és megfogta a Pipiske kezét.

Megszorították mind a ketten. Aztán Nella egyet gondolt és megölelte Pipiskét.

- Jó barátnők leszünk, - mondta, mintha eszébe jutott volna valami.

Pipiske csak egy boldog, hálás pillantással felelt. Végre neki is lesz barátnője.

- Nem titkolunk el semmit.

Pipiske rámondta:

- Semmit, semmit...

- Mindent megmutatunk egymásnak és... és... mindent odaadunk.

Pipiske erre is csak bólintott. Oh, a lelkét, életét is oda tudta volna ő adni egy kis szeretetért. Virág volt, nem tudott élni napfény nélkül.

- Akkor hát... szólt Nella hirtelen és arca szinte rút lett a ravaszságtól, furfangtól. - Akkor...

Kopogtattak. Erősen, gyorsan és Valéria beszólt:

- Nella kisasszonyt keressük. Nincsen sehol...

- Itt vagyok! - felelt büszkén, gőgösen Nella. Eleresztette a Pipiske kezét és az ajtóhoz lépett.

- Jövök, Valéria.

Valéria nem felelt, mert a hangja is elakadt a nagy csodálkozástól.

Pipiske kikísérte látogatóját s ez visszahajlott hozzá, mielőtt kilépett volna.

- Holnap jöjj le az orgonalyugasba, reggel mindjárt. Mondok valamit.

Nem is várta, hogy Pipiske feleljen neki, kinyitotta az ajtót, kilépett és ellépkedett Valéria mellett, anélkül, hogy csak egy pillantást vetett volna rá.

- Mi történt? - kérdezte a főintéző lelkendezve.

Pipiskének eszébe jutott a sok kárörvendő nevetés, mellyel Valéria annyiszor megbántotta. Ej, Pipiske volt ő, berzenkedő madár, ha bántották, hát most egy kicsit visszacsípte a gúnyolódást. Így felelt tehát:

- Mi történt? Csak az, hogy nem kell a padlásra mennem Nella kisasszony után. Ide jön ő maga is.

De ezután mosolygott kedvesen, nyájasan és egy kis hazai süteménnyel, melyet az úti-kosarába csempészett otthon valaki, megkínálta Valériát.

Sokszor hallotta ő nagymamától ezt a tanácsot:

- Ne törd el gyáván, viszonzás nélkül a szó csipéseit; de ha leszámoltál, feledtesd el jósággal, szívességgel azt a kellemetlenséget, melyet válaszod okozott.

Valéria hamar elfeledte így és a legjobb egyetértésben váltak el egy kis beszélgetés után.

Másnap reggel korán talpon volt Pipiske. Felöltözött, imádkozott, megcsókolta szülei arcképét és a keblébe rejtette megint.

Ezután lesietett a parkba, mely most káprázatos harmatfényben ragyogott és telve volt a virágok balzsamos illatával. Vígan lépkedett útról útra és betért az első orgonalugasba, mely útjába akadt.

- Ez lesz-e vajjon? - tünődött és szétnézett. Fenn a pad karfáján arany betűk csillogtak: Nella pihenője. Így, ezt gondolhatta, nem is lehet más a szóbanforgó orgonalugas.

Leült a fehér padra s fejét előre támasztva, figyelt. Nemsokára gyors, fürge léptek zizegtek a kavicsos homokon és megjelent Nella.

- Itt vagyok. Milyen szép, hogy már felkeltél.

- Úgy parancsolta Nella kisasszony.

- Eh, csak nem fogsz címezgetni: mikor így... ketten vagyunk? - felelt Nella.

Aztán leült és intett, hogy Pipiske is üljön le vele szemközt.

Mikor aztán így kettecskén üldögéltek, Nella vidám beszédet kezdett. Gyorsan beszélt mindenféléről, olykor kérdezett egyet-mást. Honnan jött Pipiske, szép ott a világ? Van mamája, testvére? De a Pipiske válaszaival édeskeveset törődött, valamint a saját élénksége sem fakadt a szívéből. Szemét le nem tudta venni a fekete zsinórról, melynek végén a kis képes érem rejtőzködött.

Hiába! Dacára minden jó szándéknak, akaratnak, Nellában újra életre ébredt életének legnagyobb hibája, a kapzsiság. Valamit látott, ami nem volt az övé, újnak, érdekesnek ígérkezett, hát most már nem nyughatott. Meg akarta szerezni minden áron.

Előbb úgy gondolta, hogy szíves szavakkal majd kicsalja Pipiskétől a kis képes érmet, mely tegnap úgy megtetszett neki. De türelmetlen természete nem bírta ki a hosszas várást. Utoljára is, idő kell ahhoz, míg annyira megnyerjük a szívét valakinek, hogy kérhetünk is tőle valamit.

Nella nem bírta kivárni azt az időt.

Mikor szegény Pipiske javában beszélt az ő örökzöld erdeiről, a patakról és a kakukokról, egyszerre csak az asztalra ütött Nella.

- Jól van. De mi az, amit ott a fekete zsinóron viselsz?

- Egy kis emlék.

- Arckép van benne?

- Kettő is, felel Pipiske és önkéntelenül is jobban elrejtette az arcképet.

- Szeretném, - szólt határozottan Nella és kinyújtotta a kezét, - add ide.

Pipiske megrettenve védekezett:

- Nem, Nella kisasszony, nem tehetem.

- Hát csak ennyi a barátságod?

- Ah Istenem, kérjen bármit. Parancsoljon, bízson rám akármilyen nehéz dolgot, megteszem szívesen. De ezt nem adom soha senkinek a kezébe.

Szent volt neki a kis emlék, az egyetlen, mely jó szüleiről neki megmaradt. De ezenkívül a nagymama tilalmát sem feledte el:

- Senkinek sem szabad megtudnia, hogy te a Domhányi Margit leánya vagy!

Keze remegett s könnyes szemeit esdekléssel vetette a Nella kapzsi, vörös, haragos arcára.

- Bármit, Nella kisasszony. Csak ezt nem, ezt az egyet nem...

- Úgy?! - szólt Nella és felugrott. Még ellenkeztek is vele? Most már annál inkább erőszakoskodott.

Pipiske is felrebbent és két kis kezét keblére szorítva, könyörgött:

- Bocsásson meg, nem tehetem...

- Majd meglátjuk! - felelt Nella végtelen dühvel. - Nekem nem engedelmeskedel, nyomorult? Most már azért is ide, azonnal.

- Nem, nem, - könyörgött Pipiske és megriadva menekült a lugas egyik ajtaja felé. Nella azonban mellette termett. Megragadta ott, hol két reszkető kis keze volt és leszorította a padra.

- Ide, ide, - lihegett magánkívül.

Mivé lett ebben a percben a szép Marosszeghy Nella! A fehér ruhás Nella, ki olyan édes mosollyal, annyi alázatos szeretettel szokta csókolgatni a Tamás bácsi kezét. Szemei szinte kidülledtek, haja felborzolódt és arca úgy égett, mint a bazsarózsa. Még a hangja is rekedt, kiállhatatlan lett. Szegény kis Pipiske csak úgy lerogyott két erős kezének szorítása alatt. Szemeit behunyta.

- Meghalok, - gondolta. - De a szent kis képet nem áldozom fel, soha, soha...

Ijedt, gyöngé sikoltására néhány csoszogós lépés zaja felelt, melyet persze Nella nagy izgatottságában észre sem vett. Nem hallott ő mást, mint a saját hangját, mely olyan szilajon, idegenszerűen csengett az orgonalugas reggeli csöndjében.

- Ide! Ide!

- Nella, - szólt ekkor valaki az orgonabokrok közül. - Nella, Nella! - hangzott mind erősebben. A virágzó ágak szétváltak és a lugas főajtájában ott állott Tamás bácsi.

Gyöngé volt már egy idő óta, a háromnapos magány és bosszankodás még jobban elcsigázta. Nos és ez a jelenet nem volt olyan, amitől nagyon felüdülhetett volna. Meggörnyedve, halál-sápadtan állott ott, vasasvégű botjára támaszkodva. Végtelen szomorúsággal, ijedtséggel szállt el ajkáról a régi kedves kis név.

- Nella, Nella...

Nella ijedten fordult vissza. Eleresztette Pipiskét, nyakáról letépte az érmet, s megsemmisülve, szégyenbe esve állott Tamás bácsi előtt.

- Te vagy, Nella? - kérdezte az öreg ember még szomorubban. - Az én Nellám, az én kis húgom?

Nella csak nézett le a földre eltorzult arccal. Reszkető kezéből lehullott, földre koppant az érme. Észre sem vette. Egy kívánsága volt csak:

- Ha szétnyílna a föld és én elsüllyedhetnék!

De a föld, melyen ez a gonosz jelenet végigjátszódott, nem nyílt meg, nem rejtette el Nellát. Ott tartotta Tamás bácsi elé, szilárdan, kérlelhetlenül, mintha mondta volna:

- Ime, ez az igazi Nella. A kapzsi, a kegyetlen, az erőszakos. Tetszik így neked, öreg Tamás bácsi?

Dehogy tetszett! Az öreg ember, ki olyan kemény szívvel tudott másoknak szomorúságot okozni, most, élte alkonyán, betegségében, nagyon megtört, gyöngé volt és bánatra hajló. Nella volt öreg napjainak öröme, kedvessége, derűje és íme, ez is oda van. Ez a leány nem az, akit ő szeretett.

Megvetéssel fordult el tőle és félreállott az útból:

- Menj, szerencsétlen, menj. Te nem vagy Nella, te nem vagy az én kis húgom. Menj.

És Nella, a hatalmaskodó, kérlelhetetlen Nella most lesütött szemekkel kotródott el. Az a gyöngye kis hang, mely mindennek dacára élt a szívében, arra indította, hogy keservesen megbánjon mindent. Mire a folyosóra ért, már sírt, szíve mélyéből, igazán és keservesen.

Vámos Dénes szemközt jött vele s megdöbbenve állott meg.

- Nella, - szólt nagyon gyöngéden. Így, szomorúan, sírva, megtérve megint szép volt Nella és hiába, Vámos Dénes utoljára is azért kötődött vele annyit, mert javulását kívánta és szerette. Talán akaratán kívül is jobban szerette, mint azt bárki is sejtette volna.

- Nella, - szólt hozzá még egyszer. Megfogta a kezét, levette a szemeiről és úgy nézett rá végtelen gyöngédséggel.

Nella pedig nem futott el, nem taszította félre útjából Vámos Dénest. Csak állott előtte könnyes arccal, remegő ajkakkal.

- Nagy baj ért? - kérdezte Dénes.

- Mindent elveszítettem, - felelt Nella búsan. - Most nem tudom elmondani. Majd egyszer, később... Eressz!

Dénes félreállott s mialatt a síró lányka összehúzódva, lassan ellépkedett, sokáig nézett utána.

- Mindent elveszített. Ah, adja Isten, hogy a hibái legyenek azok, melyek beleférnek ebbe a szoba: minden. Valami erős lecke érhetne. Nem baj. Szükség volt arra, mint a viharra, hogy megtisztítsa a levegőt, melybe hitvány, szennyes elemek vegyültek.

Becsapódott a Nella ajtaja, Vámos Dénes pedig megfordult s nekiindult a pusztának, a zöld vetések mentén pitypalatty-szót hallgatni.

NEGYPEDIK FEJEZET.

Hetek, hosszú kínos hetek multak el ezután és Pipiske nem mert a nagymamának hosszú, bizalmas levelet írni. Hiszen ha csak húsz sort írt volna is, már abba belekerült volna az ő nagy vesztesége, szomorú titka, hogy a kis ereklyekép leesett a földre s onnan többé nem került vissza a Pipiske keblére, őrizni és megszentelni szíve dobogását.

Erre a hírre nagymama is boldogtalan és nyugtalan lett volna.

Elhallgatta tehát. Inkább gyakrabban írt, hogy rövidebb leveleket küldhessen.

Ezekből a levelekből tudta meg a nagymama, hogy Pipiske végre Marosszeghyné szemei elé került és hogy kölcsönösen megtetszettek egymásnak.

Marosszeghyné még mindig igen szép asszony volt és kedves is, amint ezt a szót a társaságban értelmezik. Kellemes és mozgékony asszony. Ő is Domhányi volt, nem sokat kapott abból, amit szívnek, léleknek neveznek, de mint nő, ezt a hiányát nem abban érezte, amiben Domhányi Tamás. Ő nem volt mogorva, rideg, kegyetlen környezetéhez. Csak tűrte, sőt elősegítette, hogy szép vagyonát elpusztítsa gondatlan, vidám életmódja. Ő nevetve, csevegvé juttatta a lányát szegénységbe, míg Tamás bácsi kegyetlen, durva szavakkal tette tönkre Domhányi Margitot.

A bűnük egyforma volt, de Marosszeghyné öntudatlanul esett bele, s azért volt szép, hervadó arcán valami vonzó, ami megnyerte a Pipiske szívét.

Viszont Marosszeghyné is sokáig nézte őt.

- Milyen ismerős és szép ez az idegen kis lány, - mondta Valériának. - A szeme, a hangja... Különös, mintha hallottam volna már ehhez hasonlót.

Elgondolkodott addig, míg a kalapját, köpenyét elhozták. Akkor a tükör elé állott, felöltözött, elkocsikázott és az úton már csak éppen annyit törődött Pipiskével, hogy jó, ha velük lakik, rendben fogja tartani Nellát, megfékezni rakoncátlankodásait.

Pipiske megírta nagymamának a bemutatást, említette Nellát, kit nehéz volt meghódítani, de akivel már teljesen jó viszonyban él. Vámos Dénest, ki a Jenő levele nyomán gondot visel rá. Leveleiben azonban sokkal többet foglalkozott a régi, mint az új otthonnal.

A leveleiben. De a lelkében folyton kesergett azon a szomorú jeleneten, melynek áldozata volt. És hosszú, álmatlan éjjelein folyton siratta a kis érmet, szüleinek drága, szent emlékét.

Oda volt, oda. Gondolni sem mert rá, hogy egy olyan jelenet után, melyet a Nella távozása után átélt, valaha visszakérhesse.

Megrendítő jelenet volt az.

Alig hangzottak el Nella léptei, Pipiske magához tért és sápadtan állott fel a padról. Első gondolata is csak az volt, hogy lehajlik a földre, felveszi a kis érmet, aztán elszalad innen messzire. De amint megmozdult, Domhányi Tamás rákiáltott:

- Megállj!

Pipiske riadtan engedelmeskedett.

- Hozzá ne nyuljon, - szólt még egyszer az öreg úr és hosszan tünődve nézett maga elé.

Úgy látszott, sehogy sem bír belenyugodni abba a gondolatba, hogy így csalódott Nellában. Bár az egész jelenet arról győzte meg, hogy érdemetlenre pazarolta alkonyuló életének szeretetét, most az utolsó percben újra tünődni kezdett.

Hátha csalódott. Hátha Nella nem az idegen leány ékszerét követelte, hanem talán a sajátját, melyet amaz jogtalanul elsajátított. Hátha ártatlan volt Nella és ő nem adott neki időt a mentségre. Elriasztotta s a megrémült leány sértett szívvel, ártatlansága tudatában távozott.

Tamás bácsi jól ismerte a Nella minden ékszerét. Csak le kellett hajolnia érte, megtekinteni s azonnal megtudhatta, csalódott-e? Oh, milyen fájó szívvel kívánta, hogy csalódott volna.

Félig az asztalra, félig botjára támaszkodva hajolt le az éremért. Pipiske rémülten látta, mint nyújtja ki érte reszketős, öreg kezét, mint éri el és emeli fel nehéz lélekzetek között. Látta, mint egy nehéz, szomorú álmot, melyben ő maga tétlenségre van kárhozthatva. Sikoltani szeretett volna, oda lépni, megakadályozni, hogy az érem Domhányi Tamás kezébe kerüljön, de Pipiskét, ki csak a jóban, a dologban tudott fürge és tevékeny lenni, ez a sok szokatlan tapasztalat valósággal megbénította. Mozdulni alig bírt és elszoruló szívvel érte meg, hogy az ő szent kis emléke a Domhányi Tamás kezébe került.

Az öreg úr felemelte, maga elé tartotta messze ki, hogy gyöngé, öreg szemeivel jobban lássa.

A reggeli nap fényes sugarai éppen áttörtek az orgonaágakon és szertekápráztak a kis érem üveglapján. A szegény Domhányi Margit arképe Mecséry Pál fotográfiájával együtt úgy ragyogott, mintha dicsfényben jelent volna meg a Domhányi Tamás gonosz szemei előtt.

Meglátta, megismerte és feljajdult.

- Ki ez? Ki ez? - kérdezte rettenetes hangon, aztán megragadta a Pipiske karját. A gyöngé, reszkető kis leányt egy rántásra odahúzta abba a fénykörbe, melyben folyton csillogtak, ragyogtak a napsugarak.

- Ki vagy te? - kérdezte tőle is és az arcára nézett.

Pipiske feltűnően hasonlított édes anyjára s ebben a percben, melyben a szenvedéstől oly halványra vált kedves kis arca, éppen olyan volt, mint Domhányi Margit, ki a Tamás kegyetlenségei miatt olyan sokat szenvedett.

Domhányi Tamás hosszan, rémülten nézett rá. Beteg, öreg arca csodálatosan eltorzult és keze reszketett a Pipiske karján. A következő pillanatban, még mielőtt Pipiske megszólalhatott volna, kétségbeesetten kiáltott fel:

- Margit, Margit!

Megingott és lerogyott a kavicsra, jobb kezében görcsösen szorította a kettős arcképet. Elterült, hosszan, élettelenül.

Pipiske remegve nézett le rá. Mivé lett az ő régi bátorsága, az ő híres bosszúterve amaz ember iránt, ki boldogtalanná tette anyja életét! Elröppent régen s a szívében, fogékony, áldott kis szívében, mely mindig megdobbant a szenvedés láttára, csak gyöngéd, nőies, nemes szánalom élt. Eszébe sem jutott, hogy Domhányi Tamást most a Gondviselés büntetése érte utol. Csak egy szegény, beteg, elhagyott öreg embert látott, ki rászorul az ő gyors, ügyes segítségére.

Egy perc alig telt el, már lihegve futott végig a kerti úton:

- Valéria, Valéria!

Erre gondolt. Hiszen ezenkívül nem is ismert senkit sem a házban.

- Valéria, hamar, az Istenért!

Hangját megélesítette a rémület s ez az éles kis hang messze elhatott. Felriasztotta Vámos Dénest, ki elgondolkozva ballagott a parkon át a vetések felé.

Megfordult és Pipiske mellett termett:

- Mi történt? - kérdezve maga is megrettenve, mikor szemközt állott a sápadt Pipiskével.

- Domhányi úr, - kezdte Pipiske, de hangja elakadt és ő lihegve támaszkodott egy fa törzséhez.

- Nos, nos? - sürgette Dénes.

- A lugosban, - suttogta Pipiske. - Beteg, meghalt...

De alig mondta ezt ki, újra eszébe jutott Valéria, ki tán ezen a bajon is segíteni tud (hiszen ő volt a főintéző!) és újra neki iramodott. Dénes pedig futott az orgona-lugosba, hol még mindig fekvé és mozdulatlanul találta Tamás bácsit.

Jött aztán Valéria is és nyomában az öreg Bálint inas. Előttük Pipiske, mint egy kis mentő angyal, ki éppen a legjobb pillanatban szállt le a földre segíteni a szegény, beteg embereken. Már nem félt, nem rémüldözött, tennie kellett s akkor a mi Pipiskénk elemében volt.

Értett ő az ápoláshoz is és nagy érdeme lett benne, hogy a beteget eszméletre térítették és lefektették.

Vámos Dénes megrázta, megszorította a Pipiske kezét.

- Derék kis lány. Igazán megérdemli, hogy szeressék. Hogy az, aki szereti, nagy dolgokról mondjon le érte. Magát pedig, édes kisasszony, csakugyan így szeretik.

Ketten voltak már a szobában, hol Domhányi Tamás mély, lázas álomba merült. Az öreg Bálint fogatott és doktorért indult. Valéria borogatások után járt. Marosszeghynét nem merték háborgatni, Nella pedig, kinek különbségeit mindenki megszokta már, bezárkózott. Úgy látszott, semmit sem tud az egész szomorú eseményről.

Vámos Dénes és Pipiske maradt most a beteg mellett. Halkan beszélgettek.

- Hát ki szeret engemet? - kérdezte Pipiske, kinek áldott, vidám, leányos kedélye megint visszatért. Rimázkodott igen kedvesen, pedig jól tudta, hogy Jenőről van szó.

- Ki szeret engemet?

- Jenő, - felelt Vámos Dénes. - Ezt ugyan felesleges volt kérdezni, no még megmagyarázni is. Hiszen nekünk ez az egy közös ismerősünk van.

- Ah, igen, a levél...

- A levél bizony. Úgy-e csodálkozott és csodálkozik most is?

- Nagyon. Nem is álmodtam, hogy önök ismerősök. Régen?

- Nem nagyon régen kezdtük a barátságot, de fogadom, hogy örök és mindig szent lesz, - szólt Vámos Dénes komoly, meghatott hangon.

- Csodálatos, Jenő nem is említette, hogy neki egy ilyen ritka jó barátja van.

- Talán ő maga sem sejti még. Azt pedig, hogy a megismerkedésünket nem mesélte el, nagyon jól értem.

- Ej, ej. Tán valami pajkosság fűzte össze a két jó barátot, nevetett halkan Pipiske.

- Pajkosság, vagy hiba lenne szóban, Jenő nem hallgatta volna el. Hiszen ismeri őt! Tudja nemde, hogy ő csak addig szégyenli a hibáját, míg jóvá nem tette. De ha egyszer fényesen elsimitotta, bevallja nyíltan, őszinte sajnálattal.

Pipiske a két kis galamb történetére gondolt. A szeme tele lett könnyel s ezeken a fényes cseppeken át ragyogott a boldog, büszke visszaemlékezés Jenőre.

- Igen, igen, - szólt lelkesen. - Ő csakugyan ilyen. Milyen jól ismeri!

- Nos tehát nem ilyesmi fűzött minket össze. Nem, hanem olyanféle, amit Jenő örökre elhallgat.

- Valami jó cselekedet, úgy-e?

- Az, kisasszony. Jenő erről sohasem fog beszélni még egyetlen kis barátnőjének sem. Eh, minek mondanám el részletesen a mi történetünket. Elég annyit tudnia, hogy Vámos Dénes úr, a gimnázium VIII. osztályának tanulója, azon a ponton állott, hogy egyszerűen kicsapják az osztályból.

- Lehetetlen! - kiáltott önkéntelenül Pipiske.

- Pedig mégis igaz, - szólt Dénes és örökre víg arca elborult. - Úgy van, kisasszony. Hiába szépíteném, úgy van. Elkövettem valamit. Az igaz, hogy inkább csak könnyelműségből mint gonoszágból. De a baj megtörtént és én szépen megértem egy nagy, végzetes szégyenre. Mindenki elhagyott, mindenki elítélt, csak Jenő nem. Pedig Jenő sohasem tartozott ama barátaim közé, kik sokat mulattak velem, s kiknek tudtam örömet, meglepetést szerezni. Jenő ama kevés fiu közé tartozott, kiknek a tanulás volt életük célja.

- A szegény fiuk közé. Jenő tudja, hogy neki a munkája után kell megélni, - szólt Pipiske és hangja remegett az örömtől, hogy ilyent mondhat Jenőről.

- A derék, szorgalmas, becsületes fiuk közé, - szólt Vámos Dénes. - És a nemesszívűek közé, kik az első hiba után még nem vetnek meg senkit, ellenkezőleg, segítségére sietnek.

- És segített?

- Segített. Megmentett. Visszaadott a munkának, a nemes törekvésnek. Ah, kisasszony! Szép idő volt az a Jenő életében, - szólt elgondolkodva Vámos Dénes.

Sokáig hallgattak. Pipiske nem merte kérdezni a történet végét, mert hiszen még a tárgyát sem mesélte el Dénes. Kínos, szomorú tárgy lehetett. A Pipiske gyöngéd kis szíve leküzdte még a kíváncsiságot is.

Csak üldögéltek egyideig, végre Vámos Dénes szólalt meg újra:

- Akkor aztán, mikor olyan sokat köszönhettem Jenőnek, szent ígéretet tettem. Az övé életem, akaratom, leendő vagyonom és szerencsém. Ez életben bármikor szüksége lenne ezekre, intsen és az én hálás szívem az övé. Megmondtam neki. Ő eleinte persze szabadkozott. Szó sincs róla, hogy valaha is igénybe venné hálámat! De egyszerre csak kiderült az arca és akkor kimondta a maga nevét.

- Az enyémet? - kérdezte ijedten Pipiske.

- Csak félig, - felelt Dénes. - Mert hiszen a vezetéknévét, no még az igazi keresztnévét sem tudom. Csak a becenevét. Hiszen mondtam is. Nem csodálkozott nagyon, Pipiske?

Pipiske nevetett már és megnyugodott. Ah, igen. Dénes valóban úgy mondta neki egyszer:

- Viszontlátásra, Pipiske!

- Jenőtől hallotta? - kérdezte később.

- Igen, Pipiske, Jenő mondta akkor. Körülbelül így: »- Jól van, Dénes pajtás. Lehet, hogy valamikor az életben mégis lesz szükségem egy olyan úr jóakarására, mint amilyen te leszel a neved és a rokonaid után. No, talán a munkád révén is. Nem magamnak, hanem Pipiskének. Ki tudja, mi sors éri őt is. De ha valaha védőre lesz szüksége, igénybe veszem a te háládat, Dénes.«

- Így is történt, édes Pipiske. Jenő örökre számíthatott volna rám. Vagyonommal, összeköttetéseimmel bármikor lendíthettem volna valamit az ő sorsán. De erről lemondott. S ezt az egész ígéretet, hálát arra váltotta fel, hogy itt szerezzek magának néhány túrhető, jó napot. Erre hivatkozott a levélben s ezért lettem én a maga védője...

- Sikerült? - kérdezte később bizonytalanul.

Pipiske arra a rettenetes jelenetre gondolt, melyet átélt csak az előbb is és már az ajkán lebegett a szomorú vallomás. De a Dénes arca olyan könnyörgő, aggodalmas volt, hogy nem tudta megszorítani.

- Sikerült, - szólt kedvesen. - Nella kisasszony felkeresett, szívesen beszélt velem és én remélem, hogy ezentúl is jól fogunk élni együtt.

- Köszönöm, - szólt Dénes. Arca, szeme ragyogott. Ah, olyan büszke lett arra a gondolatra, hogy Nellát utoljára is megtöri és megjavítja.

- Köszönöm, - szólt még egyszer. Látszott rajta, hogy azt sem tudja, mit beszél.

Vette a kalapját és óvatos léptekkel kifelé indult.

- Viszontlátásra, - szólt vissza halkan.

- Viszontlátásra, - felelt Pipiske.

Dénes elment a szép virághímes mezők felé, de szegény Pipiske ott maradt a beteg szobájában. Másnap is, sőt a következő napokon is, heteken át, odaláncolva a beteg szeszélye által. Alig volt annyi ideje, hogy időnkint pár sort írjon nagymamának.

A beteg látni sem akarta Nellát és makacsul követelte, hogy az idegen leány maradjon mellette.

- Margit, hol van Margit? - kérdezte, ha Valéria vagy Bálint hajolt föléje.

Eleinte nem értették, kit keres. Sorra az ágyához hítták a nőket: a nevelőnőt, a szobalányokat, végre Pipiskét is. Amazokat elkergette, Pipiskének megfogta a kezét.

- Margit, maradj, Margit.

Marosszeghyné bámult ezen a különös szeszélyen, később ő maga is figyelmesebben nézegette Pipiskét.

- Csodálatos! A szeme, a haja csakugyan olyan, mint a szegény Margité, gondolta. A beteg képzelődik.

De ez a képzelődés szemmel láthatóan megnyugtatta a beteget és Pipiskét a doktor is arra kérte, hogy maradjon mellette, ameddig csak lehet.

- A beteg határozottan nyugodtabb, hacsak közelében van, az igaz, - mondta egyszer a doktor és figyelmesen nézett a Pipiske arcára. - Hanem kegyednek, kisasszony, mégis csak sétálnia kellene olykor.

- Sétálni fogok, - felelt illedelmesen Pipiske. Hanem ebből sem lett semmi. Hiába, ezen az idegen helyen egészen másként folyt a Pipiske élete. Igéreteket kellett tennie, melyeket nem teljesíthetett, füllenteni, titkolózni akarata ellenére. Ah, mennyi vággyal nézett olykor a nyitott ablak felé. Bizony, ha szárnyai lettek volna, elröppen, messze száll és vissza se néz többet. De Pipiskének nem volt szárnya, csak magasan szárnyaló lelke és tovább is kitartott feladata mellett.

Gondos ápolása mellett a beteg folyton javult. Már nem voltak lázai és nem emlegette a Margit nevét. Nyugodtan, sápadtan, kimerülve feküdt párnáin és hosszan nézett maga elé.

- Szórakoztatni kellene, - mondta a doktor.

Marosszeghyné rögtön a társaságra gondolt. Az ő fogalmai szerint csak abban lehetett szórakozást találni. Örömmel szólt a doktornak:

- Valóban úgy hiszi, kedves doktor úr? Én igen szívesen rendezek egy kis kerti ünnepélyt, melyen a betegünk is részt vehetne. Kényelmes karosszékekben. Mindenüvé oda vitethetné magát: a zeneterembe, a tánchoz... Jó lesz?

De a doktor nevetve tiltakozott. Ismerte jól a Domhányi Tamás emberkerülő természetét.

- Világért se tegyünk ellenére. Inkább valami kedves, kellemes látványban részesítsük. Tessék hozzá vezetni Nella kisasszonyt.

Nellát ám, de hogyan? Nellát jóformán senki sem látta ama reggel óta, mikor Tamás bácsi olyan váratlanul beteg lett. Behúzódott a szobájába és étkezni sem jött ki onnan. Kis szobalánya szolgálta ki és elújságolta a cselédeknek, hogy Nella kisasszony sokat sírhat, mindig vörös a szeme. Egyébként egészen másként viseli magát mint régen.

- Képzeljék csak! - ujságolta Valériának és az öreg Bálintnak. - Tegnap még ő maga kérte be az angol kisasszonyt, tanulni akart. És tanult is ám egész délután.

- Aztán?

- Felöltözött kékvirágos fehér ruhába és a mezőre indult.
 - Piros sapkával, úgy-e? - kérdezte Valéria gúnyolódva.
 - De nem eggyel, hanem öttel, nevetett a kis szobaleány.
 - Csak nem tette mindet a fejére?!
 - De nem ám! A városból hozatta, bepakolta és elvitte. Tegnap láttam a gátőrző gyerekeit. Képzeljék csak. Mind az öt új sapkát kapott Nella kisasszonytól.
 - Ő maga vitte nekik! - csodálkozott Valéria.
 - Ő maga és ugyan fáradtan jött haza. De azért nem feküdt ám le.
 - No, lehetett is dolga magának, tudom, csöngetett vagy tízszer, - jegyezte meg Bálint.
 - Szó sincs róla. Nella kisasszony egyszer sem csöngetett, szóba sem állott velem. Odakönyökölt az ablakra és nézett ki. Valaki dalolt lenn a platánok felé, azt hallgatta. Reggelre pedig öt piros rózsza volt az ablakában egy kis cédulával.
 - Mi volt rá írva? - kutatta Valéria. Beteg lett volna belé, ha meg nem hallja.
 - Mi volt rá írva? - Ez ni, - szólt nevetve a kis fruska. Takarítás közben kivettem a párnája alól. Valéria feltette a csíptetőjét és olvasta: »Öt kedves ajándékért, öt gyöngédségért, öt piros rózsza.«
 - Csak ennyi?
 - Bizony nem valami sok. Ettől ugyan nem leszünk okosabbak, - szólt csalódva Valéria.
- De Nella ettől sokkal boldogabb lett, szinte megvigasztalódott. Sejtette, hogy a rózsákat Dénes küldte, ki megtudta látogatását az öt fiucskánál. Látogatását, változását, talán nagy szomorúságát is.
- Éppen a rózsákat tette friss vízbe, mikor valaki halkan megkopogtatta ajtaját. Az ő ajtaját! Egy percre felébredt benne a régi Nella, a kérlelhetlen, kegyetlen Nella, kinek bezárt ajtajához nem mert senki sem nyulni. Haragosan rántott egyet a virágtartón. De onnan a piros rózsák néztek rá, mintha ismételnék folyton-folyvást azokat a szavakat, melyek ide kísérték őket:
- A gyöngédségért...
- Nella elpirult és az ajtóhoz lépett. Odakünn másodszor kopogtatott valaki. Kinyitotta az ajtót és visszariadt.
- A küszöbön Pipiske állott szeliden, kedvesen, szomoruan.
- Nella kisasszony, - szólt halkan. - Édes mamája küldött ide, de a magam jó szántából is szívesen jöttem. Már régen szerettem volna idejönni, megmondani...
 - Hogy elmegy, úgy-e? - vágott közbe Nella.
- Pipiske szomoruan felelt:
- Nem mehetek én innen el, Nella kisasszony. Magam sem tudom, meddig lehetek még itten. De bármeddig leszek is, kérem, töltsük el békességben az időt. Most én jöttem kegyedhez és én kérem...
 - Tehát elfeledted? - kérdezte nagyon halkan Nella és lenézett a földre.
 - Mindent elfeledtem, - szólt egyszerűen Pipiske, - és rajta leszek, hogy nagybátyja is elfeledje...
 - Tehát nem árulkodtál reám. Nem akarsz bosszút állni?

Pipiske szomorú mosolygással rázta a fejét:

- Az én hitvallásomban, Nella kisasszony, nincs szó a bosszúról és árulásról. Példám a Megváltó, ki meghalt és megbocsátott.

Olyan komolyan, meghatóan csengtek ezek a szavak a fiatal leány ajkairól, mintha szíve mélyéből fakadtak volna. Lelkes szemei szelid fényben égtek és kezeit szeretettel nyújtotta a másik felé, ki lehajtott fejjel állott előtte.

Nella szó nélkül fogta meg ezt a két csinos kis kezét, megszorította, aztán szembe nézett Pipiskével.

- Jó vagy és nemes, - szólt csöndesen, - és én...

Nem fejezhette be. Az öreg Bálint jött sietve végig a folyosón.

- Nella kisasszony, kérem. A nagyságos asszony kéreti mind a kettőjüket. Tamás úr türelmetlen.

Nella megrázkódott és önkéntelenül is hátralépett, de Pipiske a karjába öltötte a kezét:

- Menjünk.

És mentek végig a hosszú folyosókon, fel a lépcsőkön a Tamás bácsi lakása felé.

Jól ismerte Nella ezt az utat, ezeket a falakat, ezeket a szőnyegeket, szobrokat, de azok, ha a szívébe láthattak volna, aligha ismerték volna meg őt. Az a Nella, ki pár hét előtt alattomos, hízeglő mosolygással erre ment, egészen más volt, mint az a szomorú és félénk fiatal leány, kit most Pipiske erre vezetett.

Az ajtóban Marosszeghyné várta őket.

- Az istenért, Paula, siessen. A beteg már megint rosszul van.

A nyitott ajtón át csakugyan hallani lehetett a beteges sóhajait:

- Margit, Margit...

Pipiske Nellával együtt lépett be és megállott az ágy előtt.

- Margit, - szólt a beteg.

- Nella van itt, - felelt Pipiske, mire a beteg kinyitotta a szemét. Kezét felemelte, inteni akart: el, el innen. De tekintete a Pipiske könyörgő pillantásával találkozott.

- Nella van itt, - ismételte szeliden.

S a beteg ránézett alázatosan, reszketve:

- Te hoztad?

- Én akarom, - felelt Pipiske nagyon halkan és Tamás bácsi kezére tette a Nella kezét. - Én kérem, - szólt újra.

Sokáig hallgatott a beteg, végre ő is megfogta a Nella kezét, ki most zokogva borult az ágy mellé.

- Bocsánat, - susogta nagyon halkan, de a beteg megérezte.

Újra Pipiskére nézett, végre felemelte a kezét és a Nella fejére tette. Gyöngéden, szeretettel, úgy mint régen, mikor ez a furfangos kis szőke fej neki csak örömet okozott.

Sokáig maradtak így, mialatt a doktor halkan suttogott Marosszeghynének.

- Mindenesetre jó hatással van kedves betegünkre a Nella kisasszony jelenléte. Tessék gyakrabban ide vezetni.

Igy történt aztán, hogy a két fiatal leány egy betegszoba szürke, szomorú világában ismerkedett meg végre alaposan és halkán váltott szavakkal fogadott egymásnak örök, hűséges, erős barátságot, most már tiszta, önzetlen, igaz szívvel, amint az ártatlan Pipiske képzelte.

ÖTÖDIK FEJEZET.

Ősz felé járt az idő.

A dús vetések letarolva barnállottak, a pipacsok elhullajtották szirmaikat és a keskeny gyalogösvények mentén nem cimbalmozott már a fű. Szürke őszi eső szitált a csüggedt falombok között. Nehéz, sötét fellegek jártak a fátyolos égen, a nap valahová elbujt pihenni, egyszer se mosolygott be a Pipiske ablakán.

Mindenki fázott, kedvetlen, szótlan volt a dombegyházi kastélyban.

És egy ilyen napon egyszerre csak jobban lett Tamás bácsi. Kikéredzett az ágyból, felöltöztette magát és odaült régi nagy karosszékébe a fehér cserépkályha elé, melyben álmosan, ősziesen pislogott az első tűz.

Csöngetett, bár akkor is mellette volt az egész család. Régi hármass csöngetése volt ez, mellyel az öreg Bálint inast szokta hívni.

A vén huszár, fehérzsinóros sötétkék ruhájában, hegyesre pödrött ősz bajuszával alázatosan állott meg ura előtt.

- Tessék parancsolni.

- El fogod hívni a tisztartót. Sürgősen - szólt Tamás bácsi.

S mialatt a vén huszár összecsapta bokáját és egy katonás »igenis« után eltávozott, magához szólította Marosszeghynét.

Márta asszony gyöngéden hajolt le hozzá. Az öreg úr fejére tette reszketős, beteg kezét és halkan, meleg, gyöngéd hangon szólt hozzá:

- Bocsáss meg, Márta...

- De Tamás! - kiáltott fel Marosszeghyné. - Megbocsássak?! Miért?

- Talán a múltért, talán a jövőért, szólt álmodozva a beteg. - De mondd ki, kérlek, akarom!

Márta asszony engedett a beteg kívánságának és rámondta, halkán, gépszerűen:

- Megbocsátok.

- Így kellett lennie, - mondta Tamás bácsi, de többet nem magyarázott. Behunyta a szemét, hátradőlt, mint aki elfáradt és pihenni akart.

Marosszeghyné megdöbbenve húzódott hátra a két fiatal leányhoz, ki egymást átölelve suttozott az ablakmélyedésben.

Később újra megszólalt a beteg:

- Nella! - Megrebbentek. Tamás bácsi, bár tűrte a Nella közellétét, sohasem fordult feléje egyenesen. Nem szólította meg. S ezen bizony a három nő eleget búslakodott. Most végre szólt, úgy mint nagyon régen:

- Nella!

A szőke lányka félve közeledett hozzá, letérdelt a kizsármolyra, mely a beteg karosszéke mellett volt és várt.

Tamás bácsi szemmel láthatóan küzdött, tűnődött, végre neki is súgott pár szót:

- Sok gonoszság, tettetés van a világon, Nella...

A Nella arca kigyult és a szeme tele lett könnyel. Ah, úgy szeretne volna rámondani:

- Csak volt, csak volt. De most már minden megváltozott.

Hanem összeszorult a torka s egyetlen szó sem szállt ajkairól.

- Sok tettetés, Nella. Hanem végre kiderül az igazság. A jók diadalmaskodnak s a gonoszok, a tettetők elnyerik büntetéseiket...

Elhallgatott. Mélységes csönd volt az egész szobában. Csak az óra ketyegett, haladt visszatarthatlanul.

- Mindig szerettelek, - szólt Tamás bácsi. - És nem én vagyok az, aki büntet, hanem az igazság. Erre gondolj, ha nehezebb lesz az életed.

Elhallgatott, elfordult és Nella hiába nézett rá könyörögve, nem magyarázta meg rejtélyes szavait.

Igy aztán Nella is visszament az ablakmélyedésbe, hol Pipiske búsan, sápadtan, reszketve nézett ki az őszi kertbe.

Végre megint szólt a beteg:

- Paula!

Igy, határozottan így és a két nő: anya és leány megdöbbenve nézett össze. Betegségében Margitnak keresztelte Tamás bácsi Paulát és makacsul ragaszkodott ehhez a névhez. Most, hogy, hogy nem, felfedezte, elismerte a kis idegen leány nevét.

- Mit jelenthet ez?

Ezt a kérdést intézte egymáshoz két pár csodálkozó szem. De egyik sem tudott erre felelni. Pipiskétől egyik sem kérdezte, pedig ő sokat tudott volna mondani. Sokat, meglepő, megdöbbenítő dolgot, milyenről ők még csak nem is álmodtak. Ah, de a Pipiske szívét örök izgalomban tartotta ez a titok.

Ő is engedelmeskedett, odament a beteghez.

Tamás bácsi a Pipiske vállára tette reszkető kezét:

- Úgy lesz, édesem, úgy lesz, - mondta neki olyan hangon, mint ahogy a síró gyermeket szoktuk békéltetni. - Úgy lesz...

- De... - szólt Pipiske nagyon halkán. - Esedezem, én nem...

- Nem én vagyok az, aki így cselekszik, - szólt Tamás bácsi. - Hanem maga a fenséges igazság. Az igazság, melynek hangját olyan sokáig nem tudtam megérteni.

Most kopogtattak az ajtón és Pipiske ijedten rebbent fel.

Az öreg tisztartó jött, alázatosan, szeliden.

Üdvözölte Tamás bácsit, Marosszeghynét és a két leányt. Nellát is, mert az ő egyszerű, jó szíve nem tudott haragot tartani és szinte megszokta már, hogy Nella minden udvariasságát csak egy gőgös mosollyal viszonzza.

Mennyire meglepte most a változás, Nella eléje ment és kezét nyújtott. Kedvesen, szívesen, mintha örökké csak így barátságosan nyújtotta volna ki a kezét feléje. Az öreg úr könnyes szemekkel nézett rá vissza. De magyarázatokra nem volt most idő.

Tamás bácsi csöngetett. S miután Bálint újra megjelent, így szólt:

- Nyisd ki az ajtót, hogy a hölgyek távozhassanak, a tisztartó úr számára pedig tégy ide széket, hozzám.

Marosszeghyné és a két fiatal lány szótlanul távozott.

- Mi történik itt?

Ezt kérdezte a szemük. Csak a Pipiskée nem. Ő tudta, sejtette. Mert a múlt éjjel, virrasztás közben, csodálatos dolog történt vele.

Egyedül volt a beteg mellett, ki este felé elszenderült, sokáig nem ébredt fel. Éjfél után kinyitotta a szemét és felült.

- Ki van itt? - kérdezte rendes hangon. Látszott, hogy nincs láza, tisztán lát és gondolkodik.

- Én vagyok, - felelt Pipiske.

- Ah, te, te! Végre megmondod-e, hogy ki vagy? Végre megmondod-e, hogy honnan vetted azt a két kis képet? Keresd meg...

- Hol van? - kérdezte Pipiske remegve.

- A zsebemben kell lennie, - szólt az öreg úr s ama halmaz ruhára mutatott, mely még mindig ott volt, hová ama végzetes reggelen tették.

Pipiske kutatni kezdett. Felhányt minden darabot, kirázott, átkutatott, végre az ing kemény kezelője mellől kiesik a kis érem, félig összegömbölyve. A Tamás bácsi keze szorította annyira össze, hogy így elgömbölyt.

De mégis itt volt! Az ő szent ereklyéje végre itt volt!

Pipiske önfeledten szorította ajkaihoz.

Tamás bácsi türelmetlenül szólt:

- Nos, nos?

- Megvan, - felelt Pipiske és az ágyhoz lépett.

A beteg hosszan nézett maga elé, végre így szólt:

- Mondd meg nekem őszintén és igazán, hogy kit ábrázol ez a kép?

És Pipiske ennek a kérdésnek, a halálra vált öreg ember kérdésének nem bírt ellentállani, a beteg ágya előtt nem tudott tagadni. Szívéből egy kis fohászt röpített nagymamához:

- Oh, bocsásd meg engedetlenségemet. De az én helyemen te is csak így cselekednél...

Aztán igaz, őszinte hangon szólt:

- Anyám és atyám arcképe ez.

- És ők? - kérdezte Tamás bácsi remegve.

- Mecséry Pál és Domhányi Margit.

A két régi, szomorú név, melyet senkinek sem volt szabad ebben a hajlékban kiejteni, komolyan, ünnepélyesen csengett a szoba éjjeli csöndjében.

Domhányi Tamás csak a fejével intett:

- Sejtettem. Ah, nagyon is sejtettem.

- Készakarva jöttél ide? - kérdezte később.

Pipiske szíve mélyéből felelte:

- Nem, óh nem!

S aztán elbeszélte egész történetét. Vidám, boldog gyermekkorát, melyre két drága, szeretett sírkő vetett árnyékot. Nagymama küzdelmeit, melyekkel kenyérkeresetre nevelte kis árva unokáját. S végre elhatározását, hogy a világba küldi, még mielőtt komolyan szüksége lenne rá.

A sors akarata folytán Marosszeghyné vállalkozott arra, hogy Pipiskét házába fogadja. Ekkor tudták: hová jön, minő fedél alá. S hogy esetleges üldözéstől meneküljön, el kellett hallgatnia valódi nevét és idegenként élnie a dombegyházi kastélyban.

- A cselédek között! - szólt az öreg úr. - Dolgozva és tűrve, szenvedve a Nella kegyetlenségeit...

- De... - szólt békéltetően Pipiske.

- Láttam, magam láttam. Megismertem Nellát a magam tanulságára is. De még nem késő, édesem. Mi is a neved?

- Pipiske! - felelt a mi kis lányunk. Ah, annyira benne volt a bizalmas közlésekben, hogy még az ő régi kis bece-nevét is elárulta. De el is pirult utána a haja tövéig és zavarodottan igazította helyre:

- Paula, Mecséry Paula.

- Nem késő, édes Paulám, - folytatta az öreg úr. - Addig, míg az enyém volt a világ, nem hallottam meg az igazság szavát. De most, a sírhoz, az elmúláshoz közel, a Mindenható ítélőszékéhez közeledve, erre fogok hallgatni... Ennek engedelmeskedni...

A beteg, ki nagyon sokat beszélt, kimerülve feküdt vissza helyére és nem szólt semmit. Pipiske különben sem mert tőle többet kérdezni. És ettől kezdve, e különös éj óta folyton a Tamás bácsi szavaira gondolt.

Mi lesz az az igazság?

Alig aludt valamit, folyton tűnődött és végre igazán kisütötte a maga édes kis leányos következtetései szerint.

Mi lesz? Hát mi lenne más, mint az, hogy Domhányi Tamás levelet írat nagymamának és meghívja őket a dombegyházi kastélyba. Mert az igazán rettenetes igazságtalanság, - ha jól vesszük és nem nevezzük önfeláldozásnak, - hogy neki el kellett azoktól válnia. Nagymamától, pap bácsitól, Jenőtől és a többitől.

A »többi« közé odaszámította a mellékszereplőket, az ő régi, boldog kis életének mellékszereplőit. Bábi asszonytól kezdve Teruson, a gazdinyán, Marinkón le, egészen a báránycákiig.

Nos, ha Tamás bácsi igazságos akar lenni, akkor ezeket mindet ide hozatja, ha már őt magát nem ereszti haza. Mert erről szó sem lehet. Ezt a dolgot egyedül csak Pipiske szeretné, kívánná, de ő eddig még sohasem volt olyan nagy úr, hogy a saját kívánsága szerint tegyen. Erről tehát szó sem lehet. Ha pedig nem ez a szóbanforgó igazság, hát akkor a másik. Azaz Tamás bácsi íratni fog haza és azok jönnek, jönnek. Ah, hogy fognak csodálkozni ezen a

lapos, unalmas világon! Aztán micsoda öröm lesz belőle. Pipiske eléjük repül és összecsókolja mind a hármat. Mire ideért az okoskodással, nagyon természetes, hogy Bábiról és társairól mégis csak lemondott már.

De ehhez a háromhoz elszántan ragaszkodott. Ezek lesznek, ezek. Ah, milyen szívdobogva, remegve várta, hogy Tamás bácsi az öreg tisztartót hívassa, aki rendesen levelezni szokott helyette. Ha egyszer ez itt lesz, egészen bizonyos a dolog.

És egyszer csakugyan eljött az öreg tisztartó!

Tamás bácsi magához hitta őt és célzást tett az »igazságra«, mondván:

- Úgy lesz, gyermekem.

Ő persze szerényen szabadkozott:

- De... Esedezem...

És azt akarta még mondani, hogy mégis túlságos lesz az alkalmatlanság. Rémülve gondolt rá, hogy amilyen az a Babi, még igazán velük jön ő is, tán a galambkát is elhozza kalitostól...

Hanem Tamás bácsi nem hagyta szóhoz jutni, azt mondta, hogy ő ezentúl csak az igazság szavára hallgat.

Az igazság parancsolta neki, hogy elhivassa az öreg tisztartót. Várták.

Végre elkövetkezett ez is. Az öreg tisztartó most ott van a beteg szobájában. Tollat vett a kezébe, várja a tollbamondást és Tamás bácsi hallgatván az igazság szavára, így diktál:

»- Kedves nagymama, pap bácsi és Jenő...«

Később persze nevetett ezen Pipiske maga is. Furcsa így a megszólítás, de azért a levél mégis elkészül és száll, száll a zöld hegyek, a fenyves erdők felé...

Ezzel a vággyal, ezzel az ábránddal feküdt le. Mára felmentették a virrasztás alól is. A beteg annyira jobban volt, hogy elég volt, ha az öreg Bálint marad mellette. Marosszeghyék is lefeküdtek és aludni küldték Pipiskét.

Pipiske aztán aludt hosszan, édesen és az álom szárnyain félúton eléjük is röppent a vendégeknek. Jöttek Uramfia! Tele volt velük a vonat. Még a bárányok is ott voltak, sőt a fenyők is, rajtuk a mókuskák, a kopácsoló harkályok.

- Kop, koppó, koppó!

Pipiske nevetett, kacagott álmában. Hogy ezek is itt vannak.

- Kop, koppó, kop!

De a harkályok mindegyre türelmetlenebbül kopácsoltak. Olyan zajt csaptak, hogy elriasztották a vendégeket.

Nagymama eltűnt, utána Tamás bácsi, majd Jenő és Bábival élükön a többi. Elröppentek a fenyők, a mókuskák és a harkályok kopácsolnak egyre, szüntelen. Hogy ezt már nem is lehet tűrni.

Pipiske felrebbent, megfordult, fölült és megdörzsölte szemeit.

- Álmodtam, - szólt tünődve.

S erre a kopácsolás felelt az ajtó mellől.

Ah, nem zöld harkályok ezek.

- Kop, kop, Paula, Paula! - hangzik újra meg újra, és Pipiske rémülten nyitja ki az ajtót.

Reszketve, fogvacogva állott előtte Valéria.

- Rettenetes! - sikoltott a főintéző és csak úgy beesett az ajtón.

Aztán megragadta a Paula karját és az ablakhoz rántotta:

- Nézze, nézze...

Pipiske kinézett és szemközt az ő és Valéria szobájával egy ablakot látott. Egy homályos, soha ki nem nyitott ablakot, melyben most gyertyafény derengett.

- Látja? - kérdezte Valéria. - A kísértetes szoba ez.

Pipiske hallott már erről is. A kastélyban egy egész lakosztály volt, melyet sohasem nyitottak ki.

- A Domhányi Margit szobái voltak azok, - mondta egyszer Valéria. - De Margit kisasszony elvált a családtól, itt hagyta a lakását és azóta abba soha senki sem megy be. Minden úgy van ott, mint régen volt. A falon, rózsaszínű ruhában most is ott van a Margit arcképe.

- Oh, mutassa meg nekem egyszer! - esdeklett Paula.

De Valéria riadtan tiltakozott:

- Világért sem. Hiszen az kísértetes szoba. Éjjelenként piros tűznyelvek bolyongnak a bútorok között.

- Látta maga is? - kérdezte hamiskodva Paula, mire Valéria mégis csak bevallotta az igazat.

- Nem, én nem láttam. De hallottam...

- No, hát nem is fogja látni, - szólt komolyan az okos, felvilágosodott Pipiske. - Nincsenek kísértetek, Valéria, csak rossz lelkiismeret. Ezt pedig elhiheti, mert a nagymamám mondta.

Valéria akkor meg is neheztelt egy kicsit és éjjelenként félve bár, de gyakran kilesett az ablakon: nem látja-e meg a bolygó tűznyelveket. Oh, hogy le tudná főzni ezt a kis okoskodót, ki nem bámulta az ő csodáit úgy, mint a Nella kis szobaleányai.

Ezen az éjjelen is kitekintett, hanem el is felejtette a vizes poharat, melyért felkelt.

A szemközti zárt ablak mögött határozottan látszott egy gyertyának a piros, égő lángnyelve. Sugarai halványan törtek át a homályos ablakon.

Alig hogy magához tért, Paulához rohant és az ablakhoz rántotta:

- Nézze, nézze!

Pipiske átnézett és maga is megremegett. Oh, nem azért, mintha félt volna a kísértetektől. Hanem ama gondolattól, hogy édes anyja szobáját, arcképét kereste fel valaki a kastély lakói közül.

Nem is sokat kellett tünődnie, hogy sejttesse: ki lehet az. Az egész kastélyban senki sem gondolt már az ő édes anyjára, se Márta, aki mindig olyan könnyen felejtő volt, sem Nella, aki nem is ismerte. Csupán Tamás bácsi, kinek nagyon is nagy oka volt rá, hogy ne feledje el azt, kit kemény szíve családjától, vagyonától megfosztott. S éppen ezekben a napokban.

Világos, egyszerű következtetés volt ez és Pipiske mégis hihetetlennek, borzalmasnak találta s még jobban remegett.

- Félt, úgy-e? - kérdezte tőle Valéria, ki maga is alig bírt a lábán állani.

De Pipiske nem is felelt. Gyorsan magára kapta ruháit, aztán elrohant, egyenesen a betegszoba felé.

Csendes és félhomályos volt a szoba, midőn benyitott. Az éjjeli lámpa füstölögve égett, a tűz régen kialudt és a nagy karosszék mélyéből egészséges, mély hortyogás hallatszott.

Tamás bácsi ágya üresen fehérlett ki a szürke homályból, piros ágytakarója messze elnyúlott a földön.

- Bálint, Bálint! - sikoltott Pipiske.

A hortyogás egy furcsa gikszerben félben szakadt s a vén huszár talpra ugrott. Álmosan dörzsölte a szemeit, de azért összeütötte a bokáját:

- Parancs!

Pipiske rémulten mutatott az üres ágyra, melyből eltűnt a beteg.

Szólni sem tudtak egymásnak. Bálint tán még mai napig ott állana, ha Pipiske félre nem vonja a függönyt s oda nem inti az ablakhoz.

Gyorsan kinyitotta és kihajolt Bálinttal együtt. Lemutatott a lakatlan kastélyrészre, melynek ablaka még egyre világított.

- Ott van, - mondta határozottan Pipiske, de Bálint huszárnak sem kellett több. Úgy kiszaladt a szobából, mintha lőttek volna.

Most már Pipiskére maradt, hogy felköltse és észre térítse az egész házat. Soha, sohasem tudta részletesen elbeszélni, hogy miként is történt ez. Miként érte el utoljára is, hogy Marosszeghynével és Nellával végre neki indulhatott a lakatlan kastélyrésznek. A főajtó persze zárva volt. De Marosszeghyné emlékezett rá, hogy a toronylakással egy kis folyosó kötötte volt össze a Domhányi Margit lakosztályát.

- Csakis ezen mehetett! - mondta határozottan Pipiske, ki makacsul ragaszkodott gyanujához, hogy Domhányi Tamás a Margit szobájában van.

Erre mentek tehát ők is. S amerre csak elmentek, mindenütt gyertyacseppeket láttak az avult szőnyegeken.

- Erre ment, - állította Pipiske. - S milyen kínosan. Ime, itt mindenütt megállott, kimerült, eltikkadt és reszkető kezéből a földre csepegett a forró viasz.

Az egyik folyosón megtalálták Domhányi Tamás éjjeli sapkáját, aztán nyitott ajtóhoz értek.

Innen már szinte futottak egyenesen be a Margit szobájába.

Dohos, nehéz levegő csapta meg őket, midőn beléptek. Egész raj molypille zúdult gyertyáik felé s csapkodta arcukat, szemeiket. Egyébként olyan volt minden, mintha csak nemrég távozott volna belőle valaki.

Pipiske elszoruló szívvel ment végig édes anyja leányszobáján, az apró kék bútorok között, virágos szőnyegen. A zongora most is nyitva volt és egy asztalkán megsárgult hímzés nyugodott. A szoba háttérében azonban széles aranykeret közül Domhányi Margit nézett rájuk szép, szomorú, szelid szemeivel. Az arckép előtt, a molyos szőnyegen egy sötét tömeg feküdt mozdulatlanul. Mellette egy asztalkán sápadt fényét osztogatta a viaszgyertya.

Pipiske egyenesen odament, lehajolt és felemelte Domhányi Tamás fejét. Nehéz volt és hideg, teljesen mozdulatlan.

Marosszeghyné fázósan hajolt le.

- Csakugyan, - szólt csodálkozva. - De miért?

Nella irtózva takarta el a szemét.

Hanem Valéria, aki ilyen nagy kísérettel, fürkészve kutatta össze az egész szobát, közel ment az arcképhez is, míg a többiek, Pipiskével együtt, azon bajlódtak, hogy felemeljék Domhányi Tamást.

Rémülve sejtették, hogy holttest az, melyet ki fognak innen vinni.

De Valéria azért tovább kutatott s végre, miután lába alatt megzörrent valami, ijedten sikoltott fel:

- Írás! írás!

Diadalmasan tartotta Marosszeghyné szemei elé.

- A Tamás írása, - szólt halkán Márta asszony. - De milyen gyöngye, reszketős, alig lehet elolvasni.

Valóban csak sokára betűzte ki a következőket:

»Mindenkit kérek, kik előtt szent egy haldokló kérése: ezt az utolsó levelemet tekintse igaz törvényes végrendeletnek.«

E néhány soros papír alatt valóban ott volt egy lepecsételt levél is, melyet Domhányi Tamás utolsó perceiben idehozott Margit arcképe elé.

Utolsó útjával, utolsó intézkedésével akarta jóvá tenni azt a bűnt, melyet testvére ellen elkövetett.

Valéria egy pillantást vetett a levélre és elolvasta a címet:

- A tisztartó úr írása és a közjegyzőnek szól.

- Át fogjuk adni, - szólt egyszerűen Marosszeghyné és a levelet keblére rejtette.

Aztán újra lehajolt testvéréhez. De Domhányi Tamás valóban halott volt már. Bűnbánó, vétkes lelke elszállt az irgalmas Isten büntető széke elé.

Reggel felé megérkezett az orvos, ki hivatalosan is kijelentette Domhányi Tamás halálát, aztán jöttek a hivatalos emberek és átvették a haldokló utolsó levelét.

Furcsa, gyászos napok következtek most a dombegyházi kastélyra. Marosszeghyné és Nella talpig mély gyászban fogadták a részvétlátogatókat.

Mindenki eljött, aki ebben a kastélyban valaha jól mulatott, most ama három nap is, míg Domhányi Tamás kiterítve feküdt. A halottat nem igen ismerték, mulatságaiktól mindig távartotta magát, hanem Marosszeghynét annál jobban szerették. S most, miután a gyászeset folytán egészen bizonyosan Nella gazdag örökösnő lett, még jobban barátkoztak velük.

Nellát olyan örömmel és szívesen üdvözölték, mint egy menyasszonyt. És Nella mosolyogva nézett rájuk fekete fátyolának árnyából. Boldog volt, hogy ezentúl még korlátlanabb ura lett tetteinek, nem kell a Tamás lépteitől rettegni.

A cselédek pedig, élükön Valériával, egyáltalában nem is titkolták, hogy egy cseppet sem búsulnak a furcsa, mogorva öreg ember után:

Nem volt a nagy kastélyban az egész szép birtokon egyetlen ember sem, ki őszintén meg siratta volna. Csak Pipiske húzódott meg szobácskájában és hosszan elnézegetve édes anyja szép, szelid arcképét, hullatott néhány könnyet.

- Szegény, - mondta szíve mélyéből. - Úgy-e, mi megsiratjuk, mert megbocsátottunk neki mind a ketten, édes jó anyám.

HARMADIK RÉSZ

ELSŐ FEJEZET.

A vonat sikoltozva, ujjongva rohant a zöld hegyek felé.

A vagonok folyosóján egy fiatal leány állott és el-elhomályosuló szemekkel nézte kis fekete óráját, mely nyugodtan, egyformán ketyegett tenyerében.

- Még két egész óra! - sóhajtotta és begombolta kabátkáját. Erre még fehér zuzmarás volt minden. Két egész óra kell, míg az ő szép, örökké zöld hegyei közé ér.

Szomorú kis arca utoljára is megnyugodott.

- Ej, nem is lenne szép, ha két óra miatt panaszkodnám. Hiszen sokkal többet is ki tudtam én várni. És pedig minő körülmények közt! Bátorság, kitartás! - tette hozzá majdnem hangosan és egy kecses, fürgé, mozdulattal benn termett a kupében.

Mindenki eltalálhatja, hogy ez a kis utazó a mi szép Pipiskénk volt. A mi bátor, türelmes, jóban, bajban egyaránt józan és nyugodt kis hősnőnk.

Pipiske tehát behúzódott egy sarokba és gondolatokba merült. Úgy vélte, ideje már összeszedni a gondolatait, hiszen neki temérdek dolgot kell majd otthon, a nagymama szép kis házában, elbeszélnie! Egész regényt amaz eseményekből, melyek az ő kis leányéletét olyan érdekessé tették.

- Legjobb lesz, ha szépen sorjában beszélek el mindent, - gondolta végre.

Aztán hátradőlt, behunyta szemeit és kezdte sorba rakni az ő eseményeit.

No, igazán nem gyerekség az, ami vele történt.

Mikor eltemették szegény Tamás bácsit, egyszerre vége volt mindennek. Pipiskével senki sem törődött. Még Valéria is csak úgy félvállról beszélt vele. Azt mondta egyszer:

- No, most már aligha lesz szükség magára, kedves. Tudja, hogy miért hozták el? Azért, hogy jó és szelid példakkal megjavítsa a mi Nellánkat. Nellának pedig azért kellett megjavulnia, nehogy az öreg úr rajta érje valami nevetlen, rossz és szívtelen szokáson. Ez végzetes lett volna. Mert amilyen furcsa, szigorú ember volt Tamás úr, még ki is tagadhatta volna az örökségből emiatt. Hanem most már nincs mitől félni. Az öreg úr meghalt és Nella öröklí a vagyont. Gazdag, nagyon gazdag lesz.

- És ha gazdag? - kérdezte Pipiske.

- Nagyon természetes, hogy szeszélyes és nevetlen is maradhat. Akinek pénze van, szívem, azon nem látszik meg semmi.

Igy bölcsekedett Valéria, aztán félig szánakozva, félig sértően nézett Pipiskére.

- Aki pedig szegény, mint maga, az meg hiába jó és művelt...

- No, már ezt ne mondja, Valéria, - szólt közbe komolyan Pipiske. - Én nem érzem szegénynek magamat addig, míg tudok szeretni és gondolkozni. Míg jó vagyok és nem feledtem el azt, amire tanítottak.

Valéria vállat vont, kiment és ezentúl még kevesebbet bibelődött Pipiskével.

Különben más se igen sokat törődött vele. Marosszeghyné egyszerűen felmondott neki a jövő hónap elejére. Nella pedig maga sem bánta, ha most már, miután gazdag lesz, utazásokat tesznek s a fővárosban telnek, nem lesz mellette ez a furcsa kis lány, ki természetes jószágával úgy féken tudta tartani az ő rossz szokásait és akarata ellen is más útra terelte, nemcsak fölényével, hanem ama szégyenletes titok hatalmával is, mely közöttük volt. Az ő csúf, kapzsi természetét Pipiske ismerte meg a maga legocsmányabb formájában. És Nellának utoljára is rosszul esett annak a lánynak a szemébe nézni, ki előtt olyan sok szégyenleni valója volt. Hadd menjen!

Pipiskét nagyon boldoggá tette a felmondás és erős kis szívében elhatározta, hogy a hátralevő időt, bármint lesz is, becsülettel fogja kitölteni. Minthogy Nella körül ettől kezdve nem volt dolga, a házi teendőkben érvényesítette tehetségét és hasznos munkával töltötte napjait. Nagymamával természetesen tudatta Domhányi Tamás halálhírét s amaz öröndetes reményt, hogy nemsokára visszatér.

Míg Pipiske dolgoztatott és reményének élt, a Domhányiék ügyét is lebonyolították szerencsén. Törvény emberei jártak, jöttek, mentek, írásokat olvastak, tanukat hallgattak ki, az öreg tiszttartóval értekeztek s mit tudja azt egy fiatal leány, hogy mi mindent követtek el! Ő szegény csak azt érezte, hogy Marosszeghyné is, Nella is mindegyre haragosabb lesz, ellenben az öreg tiszttartó olyan mélyen hajtogatja magát Pipiske előtt, hogy ősz feje majd a földet éri.

Pipiske nézett, nézett s egy napon úgy megrebbent, hogy alig bírt megmozdulni. Az öreg tiszttartó állott előtte, hivatalos urakkal együtt, kik közül egy, a legkomolyabb, legfeketébb így szólott:

- Mecséry Paula kisasszony, üdvözljük kegyedet, mint Domhányi Tamás javainak egyetlen örökösőjét. Minden rendben van, pernek nincs helye, Kegyed édes anyja javait kapja vissza, melyeket Domhányi Tamás szerencsés kamatozással tízszeresre emelt. Az ő saját vagyona egy régi vesztésben elúszott, Márta nővére javai kívül állottak az ő intézkedési körén. Marosszeghyné úrnő ugyanis maga kezelte saját vagyonát és még Domhányi Tamás életében megkapta amaz összeget, melyet a nagybácsi unokahugának szánt. A többi vagyon fölött Domhányi Tamás szabadon rendelkezett és valóban nemesen és igazságosan rendelkezett, midőn elhalt nővére gyermekének visszaadta jogos vagyonát. Üdvözljük, kisasszony.

Erre kezet szorítottak vele a komoly, fekete urak és Pipiske, mintha álmodott volna, olyan révetegen ment egyiktől a másikig, hallgatta szavaikat, ezt a különös, meglepő hírt. S mikor azok mind eltávoztak és csak a nagy fehér írás maradt az asztalon, eszmélt fel Pipiske és dörzsölte a szemét.

- Álom, álom, - mondogatta mindegyre.

De csakhamar meggyőződött róla, hogy nem álmodott. Valéria nagy robajjal rontott be hozzá és megragadta kezét.

- Nagyságos kisasszonyom! Oh, nagyságos kisasszonyom! Ne feledkezzék el rólam, hű cselédjéről. Holtig mellette maradok.

Pipiske ámulva nézett rá.

- Nini, ez az a Valéria, ki napok óta alig szólt hozzá?

- Szeretni és szolgálni fogom. Természetesen a mostani minőségemben, mint főrendező, nemde? Régi fizetéseimmel. Ha ugyan nem méltóztatik emelni a díjamat, hű szolgálataim fejében.

Pipiske alig bírta kiszabadítani kezét a tolakodó, hízelgő Valéria kezéből.

- Minő csúf lélek ez, - gondolta. - Olyan mint a napraforgó, arra néz, amerre a nap süt. Azt, aki árnyékban sínylődik, megveti.

És Valéria, mintha eltalálta volna Pipiske utóbbi gondolatait, kellemetlen hangon folytatta:

- Marosszeghyéket, őszintén szólva, sohasem is szerettem. Furcsa, tékozló urak azok. Tele vannak adóssággal. Úgy kell nekik, hadd legyenek most már ők a szegények. Mi majd másként gazdálkodunk, ügyebár?

Várákozva nézett ki úrnőjére, ah, de Pipiske nem felelt neki. Egész lelkét, derék kis szívét az a gond töltötte be: mi lesz most Marosszeghyékkel?

- Először is megkérem őket, hogy most már eresszenek haza, - gondolta kedves egyszerűségében. - S haza pedig nem viszek én el innen semmit. Hiszen nekem otthon mindenem van. Milyen szobácskám, milyen erdei utam! Sőt most már, hogy Bábi öreg, még a konyha is az enyém. A tűzhely azzal a pittegő-pattogó duruzsolásával, a sok fényes rézedény mind, mind. Ah, nem kell nekem ez a sok rideg, fényes szoba. Aztán van nekem sok, sok jó és szép könyvem. Édes, jó, hű barátok mind. Az egyik angolul, a másik franciául, a harmadik olaszul beszél nekem. Milyen jó és hasznos ez. De ha nagyon szép muzsikát akarok, a magyar költőimet csalogatom ki szép kis üveges házaikból, Tompát, ki a virágokról regél nekem, Petőfit, ki hazám szeretetét ültette szívembe s a nagy Aranyt, kinek szavára, mint a mesebeli vár a bűvös szó hallatára, úgy nyílik ki minden hű magyar szív és zárja be magába a világ legszebb, legédesebb nyelvének zenéjét. Ah, adnak-e nekem ehhez foghatót ezek a hideg, fényes termek, melyekben egyetlen könyv sincsen? Nem, az én kincseimet el nem cserélem ezekért. Kellenek is nekem! Hiszen nekem otthon mindenem van.

Pipiske, míg ezeket gondolta, szobácskájában ült egyedül, mert Valéria sértődötten és szepegeve eltávozott. Az idő pedig csak mult és már az alkony hosszú, mély árnyai feküdtek kis szobájának szőnyegén, midőn újra Marosszeghyék sorsa szorította el a szívét.

- Én Istenem, minő búsak lehetnek most azok! Hiszen ők csak úgy szeretik ezt a nagy, fehér, csillogó világot, mint én a magam kis zöld völgyecskéjét. Bizony én is sírnék ám, ha elvinnék tőlem. De milyen boldog lennék, ha váratlanul visszaadnák. Igen, igen. Anyám édes rokonai, legyetek boldogok. Tietek minden, Pipiske nem visz el innen semmit.

Felugrott és kisietett a folyosóra, aztán végig, végig a Marosszeghyék lakosztálya felé. Hanem mikor már a függönyös ajtókhöz közeledett, megszeppent. Igazán szólva, megbánta elhatározását, hogy ő nem visz el innen semmit.

Most már akart, szeretett volna valamit. S mire megkopogtatta az ajtót, már el is határozta, hogy elviszi biz' ő, az övé, abban neki senki sem parancsol.

Kopogtatott. A szobából nem felelt senki. Mély, nyugalmas, szomorú csönd volt, odabenn csak az óra ketyegett rövid hangján tovább, tovább.

- Bocsánat, - szólt be Pipiske csöndes, alázatos hangon. Kinyitotta az ajtót és belépett.

Marosszeghyné a pamlagon feküdt és két kezével eltakarta arcát, haja hosszan lógott le a pamlagról. Nella édes anyja mellett térdelt és Pipiske hangjára riadtan ugrott fel.

- Te, te vagy? - kérdezte tőle.

- Én vagyok, Nella. Valami különös változás történt...

- Oh, jól tudom. Kár lesz a szemem közé dobni és diadalmaskodni nagy szerencsédben. Jól ismerjük azt a változást. Most már te vagy az úrnő és mi az idegenek.

Pipiske csodálkozva nézett rá. Nem, erre ő nem is gondolt. Szeliden felelt:

- Édes anyáddal szeretnék beszélni...

- Beteg, amint látod. Beteggé tettétek, megöltétek!

Nella már ismét régi, rikácsoló hangján beszélt. Vörös volt és hangja nem a bánattól, hanem a dühtől fulladt el.

Pipiske szomoruan nézett rá:

- Ime, a nagy barátság! Ez a vége. Az első kedvezőtlen esemény úgy eltörli a Nella szívéből, mintha ott sem lett volna. De az enyém nem ilyen!

Megfogta a Nella kezét és kedves, békéltető hangján szólt:

- A változás engemet is nagyon megrendített. Én is bús és beteg vagyok a gondtól. Sokat szeretnék kérdezni tőletek.

- Először is, hogy mikor takarodunk el a házból? - kérdezte Nella, kit nem hamar lehetett megszéldíteni, mikor arról volt szó, hogy elvesznek tőle valamit.

Pipiske megdöbbenve nézett rá:

- Hová mennétek el innen? Hiszen itt születtetek és ez az egész szép, fehér világ a tiétek.

Az ablak felé intett, melynek árnyba boruló üvegén át csillogott, ragyogott a végtelen fehér alföldi róna. Zuzmarás ákácok zizegtek az ablakok előtt s a havas párkányra bizalmasan szállott két kendelice. Egész nemzetsége ide járt, erre a párkányra szállott és megkopogtatta hegyes csőrével az üveget.

- Ah, ereszd be! - szólt édes fellobbanással Pipiske. Most már csak a madárcákra gondolt, a kis fázókra és hajléktalanokra.

De Nella csak a maga bajával bibelődött és dacosan felelt vissza.

- Ereszd be te, hiszen még ez a szoba is a tied.

Pipiske oda sem hallgatott, hanem óvatosan kitérte az ablakot. Rést nyitott, de a két kis madár elröppent, nem szállt be.

- Századok óta született úrnők eresztik be itt a fázó madarakat, - szólt gögösen Nella. - Nem tehetek róla, az új jövevényt nem ismerték el.

Pipiske szíve mélyén érezte, hogy Nella nagyon meg akarja őt sérteni. A szavakat nem értette. Sohasem gondolt ő arra, hogy az emberek nem egyformák. Hogy az egyiknek több az érdeme mint a másiknak, csak azért, mert egy meghatározott helyen született.

Elpirult és remegő hangon beszélt tovább.

- Ne sértegess, Nella, ne bánts engemet, hiszen én semmit sem tettem! Én még most is a régi vagyok, de te... te... nagyon megváltoztál. Én azt hittem, hogy szeretsz, hogy a kedvemért egy kicsit más is lettél...

- A te kedvedért! - vágott közbe Nella gúnyosan és megvetően. Eh, törődött is ő Pipiskével, ha százszor barátságot fogadtak is! Tamás bácsit akarta kiengesztelni azzal, hogy másforma volt, aztán talán Dénesre is gondolt egy kicsit. De Pipiskére, soha!

- Oh, én nem is képzelek semmit, - felelt Pipiske. - És nem is fogok másként gondolni rád, csak úgy, mint amilyen a betegszobában voltál. Ilyen alakban emlékezem én majd rád, ha messze, messze leszek...

- Hogyan, hát el akarsz menni? - kérdezte Nella megdöbbenve.

- Ha édes anyád megengedi most már. Ha elengedi ama pár hetet, melyet még nem szolgáltam le... Erre akarom megkérni.

E szavak hallatára Marosszeghyné is megfordult. Levette kezait szemeiről és tétovázva nézett a két leányra.

- Igen, ez lenne az egyik nagy kérésem, - folytatta Pipiske. - De volna ezenkívül még más is. Nagy és merész, de erről nem mondok le.

A két nő összenézett. Anya is, lány is ezt gondolták:

- Tudtuk előre! Azt fogja követelni, hogy azonnal menjünk ki innen.

Marosszeghyné büszkén emelkedett fel és végig nézte Pipiskét.

- Nos, beszélj. Hallgatom.

- Nagyon szépen kérem...

Elakadt. Azt akarta mondani: kedves nagynéném, de vajjon nem haragszik-e meg ezért a bizalmaskodásért ez a büszke asszony.

Elhagyta tehát, pedig a szíve tele volt szeretettel, és enélkül folytatta mondókáját.

- Az arcképet, édes anyám arcképét kérném. Ezt elviszem, nem hagyom itt. Nem, ha életemet kellene is feláldoznom érte!

Marosszeghyné bámulva nézett Pipiskére, kinek arca kipirult és szemei lelkes fényben égtek.

- Csak azt? - kérdezte nagyon halkán. - Azt, csak azt? A többi itt maradhat?

- Oh, Istenem, nem kell nekem semmi, semmi abból, ami itt van. Hiszen nekem otthon mindenem van. S ha elmehetnék még ma...

- Elmennél a sok pénz és ékszer nélkül? - kérdezte álmélkodva Nella.

- Minek az nekem! - szólt lelkesen Pipiske. - Csak az engedélyt kérem és az arcképet. Megkapom, úgy-e? Oh, kérem nagyon szépen.

Marosszeghyné nem tudott egyebet tenni, mint azt, hogy némán intett az ajtó felé:

- Távozzék!

És Pipiske lehajtott fejjel engedelmeskedett. Nem, nem akarta tűrni, hogy Pipiske gúnyt űzzön velük, ha nem komolyan gondolkozik. Ha pedig olyan tudatlan, - mint gondolta, - hogy komolyan így gondolkozik, akkor pedig alamizsnát osztogat neki, Marosszeghyné Domhányi Mártának!

Fuldokolva esett vissza párnájára. Nella újra letérdelt mellé és nem tudta vigasztalni őt.

Másnap dél felé Pipiske a Valéria ezer tolakodása dacára is kijelentette, hogy el fog utazni. Félve kérdezte, hogy áthozták-e az arcképet.

- Igenis, - felelt Valéria. - Még az este intézkedtem. Az inas ugyan azt mondta, hogy Marosszeghyné rendeletére kell áthozni. Én persze nem adok az ő parancsára semmit, átmentem Nellához és megkérdeztem: honnan ered a dolog. Nella azt felelte, hogy Mecséry kisasszony kívánságára. Ah, az más. Egészen más. Mecséry kisasszony a mi úrnőnk, ők semmik...

- Kérem, Valéria, beszéljen tisztelettel úrnőjéről, különben nem engedem meg, hogy hozzám szóljon.

Pipiske szólt így, ki szerény volt, mikor csak magáról volt szó, de mások számára megkövetelte a tiszteletet. Valéria hebegett valamit, aztán kisompolygott.

- Ah, Istenem. A képet ideadták tehát, a másik kérésemet is teljesíteni fogják, - gondolta Pipiske és vígan fogott kis holmijának becsomagolásához.

Délre készen lett, s miután elköltötte ebédjét, melyet most is csak úgy, mint régen, szobájába hoztak, felöltözött és elindult búcsuzni Marosszeghynétől és Nellától.

- Talán be sem eresztenek, - gondolta, midőn kopogtatására ma sem felelt senki.

- De bármi lesz is, be kell mennem. Köszönés nélkül nem hagyhatom el a házat. Aztán még egyszer ki fogom jelenteni, hogy semmit sem viszek el. Természetesen az én édes, szent arc-képemen kívül.

Még egyszer kopogtatott, aztán megnyomta a kilincset. Az nagyot csattant, de az ajtó nem nyílott ki.

- Bezárták! - álmélkodott Pipiske. - Ah, annyira haragusznak rám, hogy még csak búcsuzni sem akarnak tőlem.

Szemeit elfutotta a könny s így ezen a homályos, nedves ködön át látta meg a Nella kis szobalányát, ki sírva cipelte batyuját végig a folyosón a kijárat felé.

- Isten áldja meg, kisasszony, - szólt csöndesen. - Én is elmegyek.

- Elhagyod az úrnődet?

- Ő hagyott el engem.

- Hogy-hogy?

- Hát kérem alássan, tegnap este szépen kifizettek. Az egész hónapra az igaz, veszteség nincsen. És ha most időközben hazamegyek, nem is szegény. Ahol az uraság is fut, futhat a cseléd is. Úgy-e bár, kisasszony?

- Nem értem, - szólt Pipiske. - Micsoda futásról beszélsz?

- Nini, hát nem is tetszik tudni? Nem tetszett hallani semmit?

S miután Pipiske mindegyre jobban csodálkozott, szaporán beszélt tovább. Látszott rajta: mennyire örül, hogy ő beszélhet el egy csodálatos eseményt.

- Elmentek biz' azok még az éjjel. Este csomagoltak, intézkedtek, aztán engem beszasztottak a faluba.

- A tisztartó úrhoz?

- Dehogy. Az már nem a mi emberünk, azt mondta a nagyságos asszony. Hanem menj, fiam, a gátörzőhöz és mondd meg neki, hogy éjjelre kerítsen kocsit, lovat.

Én bizony nagyon elbámultam:

- Hászen, mondok, instálom, nincs annak ibeges hintaja.

- Nem is az kell nekünk, - mondja a nagyságos asszony. - Csak kocsi, amilyen van. Aztán rám kiáltott: fuss.

Elfutottam biz én és a gátörző kerített is kocsit pontban éjjelre. Micsoda zörgős, csúf kocsi volt az! Még ülést is csak úgy formáltak rá zsuppból. Arra ült a nagyságos asszony és arra ült Nella kisasszony. Tudom, jól megrázta az oldalukat. Nella kisasszonynak nem is ártott. Ő is megcibálta a hajamat elégszer, szenvedjen érte. De a szegény nagyságos asszonyt úgy, de úgy sajnálom. Olyan kocsin menni világgá és nem is jönni többé vissza, de sohasem.

A kis lány elrejtette az arcát sötétkék kötényébe és úgy zokogott:

- Soha, sohasem...

- De hát hová mentek? - kérdezte Pipiske és szinte megdermedt a rémülettől.

- A világba, kérem, a világba. Senkinek sem mondták meg, hogy hová és merre. Csakhogy nem jönnek vissza soha és hogy őket ne keressük. Mi pedig tegyünk, amit akarunk, úgy sem ők parancsolnak már nekünk. Hát én, instálom, megyek haza. Jó egészséget is kívánok.

S ezzel ment a kijárat felé, vissza sem nézve Pipiskére, ki dermedten állott az ajtóban.

Még egyszer megpróbálta a kilincset.

- Klipp, klapp, - felelt az ridegen, röviden vissza és az ajtó csakugyan nem nyílott ki.

- No most - szólt Pipiske - megáll az eszem. Nem, most már nem tudom, hogy mit csináljak. Haza kell mennem. Segítsen rajtam pap bácsi és nagymama.

- Oh, Istenem, - gondolta később, mikor kivitette szerény málhácskáját, sokat nőtt a hajam, az eszem is, a bánatom, a gondom, de azért Pipiske vagyok még. Mindaddig, míg valami olyat nem teszek, amiért pap bácsi leveszi rólam ezt a kis nevet. De hogy levehesse, hozzájuk, ah, hozzájuk kell mennem!

Felhivatta az öreg tisztartót és megkérte szépen, szeliden, hogy vigyázzon mindenre s aztán majd ha visszatérnek Marosszeghyék, adjon át nekik mindent úgy, amint van.

Aztán eltette az írásait, melyeket azért vitt a Marosszeghyné ajtaja elé, hogy azzal együtt mondjon le az örökségről, - kézitáskájába s az öreg tisztartóval a vonathoz kocsizott.

Valéria ámulva nézett utána. Sohasem hitte volna, hogy így egyszerre vége lesz az ő ezerféle fontos hivatalának.

Igy volt, így. Jött a vonat, felvette Pipiskét, aztán röpíté, ujjongva, sikoltozva a zöld hegyek felé.

A szép zöld hegyek pedig félrecsapják csúcsos fehér hósipkáikat s a zuzmós fenyőgalyak végig-végig simítják a kupé jégvirágos ablakait.

- Pipiske jön, jön, jön.

Ezt csacsogják a zúzmarák, mikor fényes, ragyogó cseppé válva, lepotyognak a kis faház ereszeről.

Ah, Istenem, értik-e ezt ott benn, a régi kedves kis házban is?

MÁSODIK FEJEZET.

Nagymama régi kis házában is csak erről beszélt minden. Az óra ezt ketyegte a fehér kályha zizegő tüzének s ez fellobbant, derüs, piros fénye bearanyozta az egész szobácskát, mely ma nem volt csöndes és nem volt szomorú.

Nagymama régi helyén üldögélt, ámde nem zörgette kötötűit. Mikor pedig ez az örökké villogó kis motolla elcsendesedett, mindig valami rendkívüli dolog történt a nagymama házában és a nagymama szívében.

A nagy karosszékkal szemben, a régi, virágos pamlagon két gyászruhás nő ült, halványan és mégis olyan csodálatosan ragyogó szemekkel. Pap bácsi izgatottan tipegett erre-arra s olykor megállott, hogy hallgassa azt a csodálatos beszédet, melyet egy magas, csinos fiú kezdett s melyet mindannyian olyan nagy figyelemmel követtek.

Ha Pipiske most már itt lett volna, ahelyett hogy a sikongató vonaton repül erre, bizonyosan azt hiszi: álmodik. Hiszen ismer ő itt mindenkit, de azért még sem tudná megmagyarázni: hogyan kerültek ezek így össze. Ezek, kiket nem mérföldek, hanem áthidalhatlan családi bánatok választottak el.

Bizonyosan megdörzsölné szemecskéit és elmondaná újra azt, amit mostanában annyiszor kényszerítettek ajkára a körülmények..

- Álom, álom az egész.

Pedig olyan egyszerű és természetes minden. Úgy történt, amint a szép, magas fiú elbeszéli.

- Vámos Dénes vagyok, - szólt és megcsókolta nagymama kezét. - Talán nem egészen ismeretlen a nevem.

Pap bácsi odaperdül melléje, hevesen átöleli.

- Hogy ismerlek-e?! Hiszen te vagy az én Jenőm egyetlen barátja. Ül le, fiam. Majd én mondom el, hogy ki is vagy tulajdonképpen.

Pap bácsi hamarosan leszorítja Dénest egy székre s az ő kedves novella-stílusában, melyből most nem zökkenti ki Pipiske közbeszólása, egy régi, kedves kis történetet mond el.

- Egy szép nyári alkonyon, midőn a nap éppen lenyugodott és a folyó hullámai titokzatosan susogtak... fürödni indult két derék fiú. Az egyik Vámos Dénes volt és a másik Horváth Jenő. A csalfa hullámok, melyek előbb szeliden ölelték át a két fiút, mindegyre tovább ragadták őket a virágos partok mentén. Vámos Dénes, a hatalmas atléta fiú, ki dicsőségesen tanult meg minden sportot, vígan és biztosan szelte a hullámokat, ámde Horváth Jenő, ki gyöngébb és tapasztalatlanabb volt, ellankadt, lábai megdermedtek. Egy segélykiáltás hasította végig a levegőt s a derék ifjú már-már elmerült...

- A gondviselés azonban megmentette, - szólt közbe élénken Dénes. Nagyon szerette volna már befejezni a szépen kicirkalmazott történetet. De pap bácsi egy lesújtó pillantására elnémult.

- A gondviselés, melynek áldott eszköze azonban Vámos Dénes volt. Kiragadta a bösz hullámokból barátját és visszaadta őt az emberiségnek. Nos, nagymama, ismeri-e már?

Oh, Istenem, nagymama éppen ebben a percben szorította magához azt a derék, vidám fiúfejet, mely azonban most nagyon meg volt zavarodva és semmiképpen sem fordult a pamlag felé. Onnan pedig a gyászruhás leány olyan csodálkozva nézett feléje.

De Vámos Dénes utoljára sem olyan fiú volt, aki sokáig tud a zavarban vesztegelni. Kiszabadult nagymama karjai közül és vidáman beszélt tovább.

- Nos, hát így történt. De ezt a kis baráti segítséget nagyon busásan fizette nekem vissza Jenő. Az én derék, okos, komoly Jenőm, ki sohasem volt olyan ügyes a sport élvezéseiben, mint én, de ezerszer felülmúlt minden más tudományban. Nem szégyenlem bevallani, hogy azt a kis szívességet, melyet én neki úszásommal és erőmmel tettem, ő azzal hálálta meg, hogy a legnehezebb tantárgyaimon átsegített. Fáradhatlan tanítóm, segítóm lett s hogy Vámos Dénes nem hozott haza szekundákat, azt Horváth Jenőnek köszönheti, ki igazán önfeláldozással úszott ki vele a tanulás bajainak bösz hullámaiból.

Ő is így beszélt, a pap bácsi kedves kifejezéseit használva, ártatlan csúfolkodásból, melyet azonban csak a gyászruhás leány értett meg és mosolyogva takarta el az arcát.

Vámos Dénes pedig folytatta:

- Ettől kezdve én voltam lekötelezve Jenőnek. S mikor elváltunk, felajánlottam neki egész életemet, minden erőmet, tehetségemet arra, hogy neki, »életem megmentőjének« javára legyek. Bármit kérhetett volna tőlem, a gazdag fiutól, kit fényes rokonság támogat, ő, a szegény Horváth Jenő, ki csak tehetségére van utalva. És tudják-e, mit kért?

Ragyogó szemekkel nézett szét s midőn tekintete összeakadt a gyászruhás leány tekintetével, komoly, jelentőségteljes hangon folytatta:

- Csak védelmet, szeretetet Pipiske számára. Szegény kis barátnőjének, ki... ki... bizony nem a legkellemesebb helyzetben volt. Valaki bántotta, keserítette. De nem sokáig. Azt hiszem, sikerült leróni félig-meddig a hálámat, és Pipiske utoljára is türhetően élte le napjait az idegen hajlékban.

Elhallgatott, aztán tiszteletteljesen fordult az öregebb gyászruhás nő felé:

- Bocsásson meg, kedves nagynéném, hogy ilyen nyíltan beszélek a Marosszeghy-házról, hol Pipiske tartózkodott s hol remélhetőleg javult a helyzete.

Marosszeghyné és leánya zavartan néztek össze és nem feleltek. Szegény nagymama ezer aggodalommal nézett Dénesre és ez az egyeneslelkű fiú minden teketória nélkül beszélt tovább.

- Úgy reméltem, hogy javult. Nella húgom, talán az én kérésemre, talán a maga jószívéből szeretni kezdte Pipiskét. Ön, kedves néném, úgy tudom, mindig jó volt hozzá...

Marosszeghyné félrenézett egy darabig, aztán nagy elhatározással szólt:

- Eh, legyünk ma mindnyájan őszinték. Nos igen, jól bántam vele egészen az utolsó napig...

- Akkor nagyon megsértettük, - szólt halkán Nella és lesütötte a szemét.

- Most tudom, hogy mi sértettük meg, bár akkor úgy véltük, hogy ő az, ki bánatot, szégyent, megalázást akar nekünk. Midőn felajánlotta, hogy visszaadja az egész vagyont, melynek öröklését már elbeszéltük önnek, kedves nagymama, - szólt közbe Marosszeghyné, - mély sértést képzeltem és még akkor elhatároztam, hogy menekülünk, szökünk...

- S inkább kezünk munkája után élünk, semhogy elvegyünk tőle valamit, - szólt hévvel Nella.

- Aztán szöktek is, - folytatta Vámos Dénes. - És minő kocsin, minő csúf éjjelen! Teljesen ki-merülve, halálra fáradtan értek az indóházhoz, hol...

- Megmentettél minket, - szólt közbe Nella ragyogó, hálás szemekkel.

- Hát csak úgy történt, egészen véletlenül, - szólt Dénes és szeliden elkerülte a Nella hálálkodó tekintetét. - Én éppen Dombegyházára igyekeztem, hogy unalmamban segítségére legyek a hölgyeknek. Köztünk legyen mondva, a professzorok aligha el nem csapnak, mint szökevényt. De hát az csak az én bajom lesz, a hölgyeké sokkal nagyobb volt. És én már csak úgy teszek, hogy előbb a nagyobb baj elé állok s aztán gyűröm le a kicsit.

Pap bácsi szótlanul veregette a kedves, természetes fiú vállát. Amaz pedig vidáman folytatta:

- Hozzájuk akartam sietni. Sietni ám. De hol kapok kocsit? Ez után szaladgáltam, mikor egyszerűen elém gurultak azok, kikhez én siettem: Marosszeghy néném és Nella. És még el akartak surranni mellettem, ismeretlenül. De nem eddig van az! Elfogtam őket, bevezettem a váróterembe, hol így késő éjjel csak hármascskán voltunk.

- Ki is használtad a helyzetedet, - szólt közbe félig tréfásan, félig panaszosan Nella.

- Ki, elismerem. Nyomban vallatni kezdtem őket és kivettem belőlük mindent. Hogy szöknek a vagyon elől, Pipiske elől. Pipiske elől! Hát hallott már ilyet valaki? Pipiske elől, mintha bizony valami szörnyeteg lenne Pipiske!

Olyan kedves csodálkozással mondta ezt, hogy mindannyian nevetésre fakadtak. Ah, úgy ismerték Pipiskét és olyan furcsa volt, hogy ő előle menekül valaki.

- Szavamra mondom, - szólt Vámos Dénes, - ilyet csak az tesz, aki nem ismeri Pipiskét.

- Mi nagyon rosszul ismertük, - szólt szégyenkezve Nella.

- Láttam rögtön és tudtam, hogy közbe kell lépnem és lefesteni Pipiskét olyannak, amilyen igazán. Mondhatom, hogy én ismerem legjobban a világon, hiszen én vagyok a Jenő legbizalmasabb barátja. És Jenő? Jenő a legboldogabb fotográfus. Úgy le tudja fényképezni a Pipiske lelkét, hogy arra nagymama is azonnal ráismer, de még pap bácsi is.

Mialatt a többiek vidáman nevettek, Dénes hévvel szónokolt tovább.

- No, láttam én egy millió ilyen sikerült fotográfiát és most mindet arra használtam, hogy Marosszeghyék végre megismerjék Pipiskét, ki még csak álmában sem bántott meg soha senkit. Úgy sejtettem egy órai beszéd után, hogy kezdenek puhulni és nem készülnek tovább szökdösni egy édes, jó kis lány szeretete elől. Márta néném már a zsebkendőjét kereste. Nellát pedig bántotta a lelkiismeret. Hiszen ő régen sejtette, tudta, hogy Pipiske nem ellenség.

- És felhasználta ezt a kedvező pillanatot is? - kérdezte nagy érdeklődéssel pap bácsi.

- De fel ám! Miután annyira jutottunk, hogy ők elhitték nekem: Pipiske őszinte, igaz rokoni szívvel szereti őket, tovább ütöttem a melegedő vasat.

- Azt mondta, menjünk, - szólt közbe Nella.

- Igen: menjünk. De nem haza, az üres, szomorú házba, hanem ide nagymamához. A nagymama meleg, fényes kis házába, hol megtaláljuk azt, amit ezeknek a szegényeknek millióért sem adott a világ: az őszinte, igaz szeretetet. Jó helyre jöttünk-e, nagymama?

Nagymama könnyes szemekkel nyujtotta feléjük mind a két kezét. S ez a két, áldott, reszkető kéz s ezek a könnyes szemek igaz szeretetről beszéltek a két megtért rokonnak. Márta néni is, Nella is sírva hajtották fejeiket nagymama kezeire.

S míg ezen pihentek, hogy elröppent a lelkükről minden, ami nem volt szép, gyöngéd és nemes! Csak a szeretet maradt meg s a vágy, hogy őket is szeressék ezek a mellőzött, elfeledett szívek.

Dénes pedig azalatt, míg ezek édes meghatottságban hallgattak az egymás közelében, lopva az órájára tekintett, aztán kiosont a szobából olyan ügyesen, hogy még pap bácsi sem vette észre.

Végig futott a folyosón és benézett a konyhába.

A vén Bábi ott sürgött-forgott a tűzhely körül. Pompás kávéillat terjengett körülötte.

- Minden jól van, - gondolta Dénes. - A lakoma készül. Készüljön is, mert minden emberi számítás szerint most kell megérkeznie.

Ezután átvágtatott a havon, egyenesen pap bácsi istállója elé és kiharcolta a szánkót meg a lovakat az istállóból.

A kocsis nagy szemeket meresztett az idegen fiatal úrra és alázatosan kérdezte:

- A főtisztelendő úrnak tetszett így parancsolni?

- Soha se kutassa, jó ember. Olyan nagy hatalmasságot szállítunk mi ezen a szánon haza, aki még a főtisztelendő úrnak is parancsol.

A jámbor kocsis ijedten kapta le fejéről a kalapot és buzgón engedelmeskedett Dénesnek, kinek szemeiből, szája körül pajkos vidámság cikázott.

Mialatt a szán elkészült, szó nélkül bement a pap bácsi szobájába. Sorra nézte a jó meleg bundákat és kiválasztotta a leghosszabbat, legborzasabbat.

- Így, - szólt meglegedve, mikor a hátára vette és elől jól begombolta. - Most a prémessapkát s aztán egy sötét, kék pápaszemet is.

Addig kutatott, míg egy asztalon ilyenre is akadt. Feltette mindet, derekasan kicsinosította magát, aztán felült a szánra.

A kocsis kibontotta ostorát, a lovacsák hegyezni kezdték füleiket, aztán nekiiramodtak a zizegő havon.

- Hopp, hopp, hujja hó! - kiáltott a tisztos, kékpápaszemes, bundás uraság és a kis szán fürgén siklott tovább.

Amint kifordultak a fasorba, majd elgázoltak valakit. A lovacsák ijedten ugrottak félre és a lányka, ki majdnem maga rohant nagy sebességgel a lovak elé, remegve állott az útszélen.

Vámos Dénes egy pillanat alatt mellette termett.

- Bajod esett?

- Nem, csak megijedtem, nagyon.

A kocsis is odafigyelt és meglepetve szólt:

- De hiszen ez Terus!

Valóban Terus volt, Pipiske báránykáinak hű őrzője.

- Terus a neved? - kérdezte Dénes.

- Igenis.

- És a hivatalod?

Terus csak nevetett nagy zavarában, melyből végre a kocsis mentette ki.

- A báránykákat őrzi.

Vámos Dénes szemeiben furcsa gondolat villant meg.

- A Pipiske bárányai azok, nemde?

- Igen, a kisasszonyé.

- Sok van-e?

- Három. De mind nagyon szép.

- Hm. Három mégis sok. De van egy, melyet ő nagyon szeretett. Melyet jobban szeretett mint a többi.

- Van ám, a Pillingó.

- Helyes. Hamar fuss be abba a házba, ahol őrized és hozd ide tüstént.

Terus megszeppenve állott a furcsa idegen előtt és nem mozdult. Hanem a kocsis, kit már valósággal igába hajtott ennek a derék fiúnak a vidám határozottsága, fontoskodva szólt:

- Menj, Terus. Ez olyan úr, ki még a főtisztelendő úrnak is parancsol.

- Az ugyan nem én vagyok s a tisztelt barátom félreértett, mert én akkor Pipiskét gondoltam. De így is jól van. Eszköz, mely elősegíti a jó célt.

Csakugyan segítette is. Terus úgy elrepült, hogy utol sem lehetett érni. Nemsokára jött is vissza Pillingóval.

- Elhoztam, kérem. De nem lesz baja, úgy-e? A kisasszony olyan nagyon szereti és én megőrizem addig, mire majd egyszer visszajön.

- Nem, ne félj, fiam. Nem lesz baja. Különböznél vigyázz rá magad. Ül fel mellé a szánra.

Terus még egyszer aggodalmas, kérdő pillantást vetett a kocsisra, de amaz olyan teljes megnyugvással nézett vissza rá, hogy Terus hirtelen felkapaszkodott Pillingóval és Dénes újra tovább szánkázhatott.

- Nem tudod, hol van a galamb, - kérdezte Terustól, ki nagy respektussal ült előtte és szorongatta Pillingó nyakát, melyen még most is rajta volt a Pipiske piros szalagja. Megfakulva, de el nem szakadva.

- Hogyne tudnám, - felelt Terus. Örült végre, hogy ő is mondhat valamit. - A gazdinyánál van. Tetszik ismerni?

- Nincs szerencsém, - felelt Dénes. - Hanem azonnal helyrehozhatjuk ezt a mulasztást. Hej, Janó, hajtsunk a gazdinyához.

Marinkót és Gyurkót, a Pipiske két sárgafejű kis pártfogoltját, a kályha mellett fedezték fel. Odalapultak szegénykék, nyakig egy nagy, ócska téli gúnyában és szorongatták a galambot. Nehogy megfagyjon, mire kis gazdasszonya visszatér.

Nagyot néztek a jövevényre, mikor Dénes betoppant hozzájuk.

- He? - kérdezték mind a ketten.

- Semmi »he«. Hanem adjon Isten jónapot. Bizony tanulhattatok volna már valamit, míg az asszonykátok odajárt. Hamar adjátok ide a galambot.

A két kis gyermek egyszerűen sírva fakadt s bebújt a kályha mögé annyira, hogy csak a Gyurkó bocskorának hegye maradt ki.

- No, ez így nem megy, - gondolta Dénes. De nem olyan fajtából való volt, hogy hamar lemondjon arról, amit meg akar tenni.

Isten tudja hogyan, de kiásta a kályhalyukból mind a két kis vitézt, felpakolta őket a galambbal együtt Terus mellé s ezzel a furcsa társasággal repült most már egyenesen a vasúti állomás felé.

Az elhagyott, csöndes kis tátravidéki állomáson most nagy sürgés-forgás támadt. A vonat éppen berobogott s az utasok egyenkint ugráltak le a perronra. Élénkséget, életet hoztak ide, hol minden olyan csendes volt, mintha téli álmodt volna a csillogó, fehér hótakaró alatt.

Idegen emberek haladtak el az érkezők mellett, vasúti szolgák, kik végezték a dolgaikat és nem törődtek vele, kapnak-e kocsit, élelmét, szívesseget, egy pár jó szót a fáradt érkezők.

De azok, akik idejöttek, sem sokat törődtek az alvó tájjal, a csukott ajtókkal. Végig futottak néhányszor a perronon, valószínűleg csak azért, hogy dermedt tagjaikat felmelegítsék, aztán visszatértek helyeikre.

A vonatvezető sorra járta a szakaszokat, becsukta az ajtókat, jelt adott:

- Mehet.

S a vonat, melynek egyik szerény kocsijában Pipiske annyi édes, szomorú, majd boldog álmot szőtt, megindult és füstölögve, zúgva-búgva tovább robogott.

Pipiske pedig ott maradt a hideg, néma téren egyes-egyedül.

Ijedten nézett szét és a szíve úgy elszorult:

- Itthon vagyok s mégis egyes-egyedül...

Bizony már majd kipottyant a könny is fáradt szemeiből, midőn réges-régen hallott csilingelés indult feléje a távolból. Vékony csengettyű hangja, minőt annyiszor hallott, mikor Jenővel vagy egyedül elindult az ő csöndes virágos erdei utain.

- A Pillingó csengettyűje!

Igen, az volt s a hangok nyomán maga a kis fehér bari is, pántlikás nyakával, szelid szemekkel, apró tipegő lépteivel:

- Csin, csin, csingiling, asszonykám...

Pipiske sikoltva rohant eléje, letérdelt a havas útra, s úgy tárta ki karjait Pillingó felé:

- Te gondoltál rám, te vártál engemet! - szólt sírva, kacagva és keblére ölelte a kis barit.

Pillingó némán símult asszonykájához és Pipiske szinte beleszédülve a boldogságba, a bari bodros nyakára hajtotta fejét.

Istenem, olyan volt, mintha hirtelen átváltozott volna minden. A fákról nem jégcsapok lógnak le, hanem az ő régi kis vörösbegyei röpködnek. Az utakat virágok borítják és a patak nem fekszik előtte néma dermedésben, hanem csacsogja régi, kedves, egyhangú mondókáit.

S amint a fiatal leány lelke így belemerült napfényes ábrándjaiba, zizegő szárnyak lebbentek meg fölötte és egy fehér galamb szállott a vállára hosszú kék szalagon, melynek végét négy apró vörös kezecske is tartotta.

Pipiske riadtan ugrott fel, a galamb elröppent és a két kis sárgafejű gyermek csengő kacajjal üdvözölte.

- Ti is, ti is gondoltatok rám! - ujjongott Pipiske és most már azt sem tartotta lehetetlennek, hogy nagymama is ott ül valahol a zuzmarás fák alatt és forgatja kötőtűit.

Boldog nevetéssel sikoltott fel:

- Nagymamám!

De kitárt karjai a pap bácsi vén bundáját érintették s a jó öreg borzas sapkája, kék szemüvege közeledett felé.

- Pap bácsi, édes pap bácsi!

Hanem erre ugyancsak fiatalos, pajkos nevetés tört elő a bundából. Ez aztán végképpen megzavarta a Pipiske fejét:

- Mi történik hát velem? Hol vagyok?

- Itthon, végre itthon, kedves Pipiske, - szólt most derülten Vámos Dénes és ledobta magáról a bundát, sapkát, pápaszemet. A maga csinos és deli valóságában állott az ámuló leányka előtt.

- Kegyed itthon van, édes Pipiske, én pedig alázatosan állok előtte.

- Vámos Dénes! - álmélkodott a kis utazó és csak nézett szét: mi fog történni vele ezután?

- Valóban csak az vagyok és nem a pap bácsi, kinek kegyed ezerszer jobban megörült volna. Tudtam én azt jól s hogy legalább csináljak egy kis örömet, ha már igazit nem adhatok, magamra vettem azt a sok maskarát. A látszat már maga is annyira boldoggá tette, hogy úgy-e, most már elfogadja a valóságot úgy, amint van?

Nevetve nyujtotta kezét Pipiske felé, ki most hálásan szorította meg.

- Köszönöm. Olyan elhagyatottnak éreztem magamat és éppen a legszomorubb percben vigasztalt meg ezzel a sok széppel.

A barira, a galambra, a két gyermekre mutatott és Terusra, ki sírva-nevetve állott a csoport mögött.

- Ez a díszes fogadtatás mind a maga műve, kedves Dénes!

- Eh, - szólt Dénes. - Ezek maguktól jöttek. Én csak a bundát hoztam. És úgy látszik: erre van nekünk legnagyobb szükségünk. Pipiske, a fürgé madár és a szelid virág nevének viselője, valóban úgy indult útra, mint egy madár. Bunda nélkül, ebben az időben!

Pipiske pirulva fogta össze szerény kabátkáját.

- Igazán, milyen vagyok...

- Pipiske még, mindig csak Pipiske...

- Jó, de most azért jöttem haza, hogy végre kinőjek a névből, a rövid ruhából, a hosszú tévedésekből s a rövid, sikertelen elhatározásokból.

Vámos Dénes nevetve burkolta be Pipiskét a jó meleg bundába és felrakta a szánra egész házi népével együtt.

S a szán, mely első útja, első bánata, csalódásai után visszaröpítette Pipiskét, fürgé kanyarodással iramodott a nagymama házikója felé.

A bari csengettyűje úgy csilingelt, mint egy szelid kis falusi harang, melyet elvonult viharok után kongatnak meg, hálaadásul a remény és szeretet nevében.

HARMADIK FEJEZET.

A tél elmúlt.

Újra szép, derűs, meleg lett a világ. Virágok nyiltak a Pipiske útján s a fényes, fehér fellegek közül kápráztató fénnel kelt fel a nap. Mintha egészen új nap lett volna. Új nap, mely nem is látott könnyet, bánatot, gondot és viszálykodást. Csak a szeretetet hirdette és a boldog, verőfényes jövőt.

Pipiske régi csinos szobájában reggeli fényben ragyogott minden. Fehér ágyacskája, melyben szeliden nyugodott, bútorai, képei, a régi, kedves, hervadt virágcsokor a kék vázában.

Lassan nyitotta ki szemeit, mint az ébredő ember, mikor attól fél, hogy valami szép, gyönyörű álma röppen el.

Ámde Pipiske nem az álmait féltette. Nem bizony, hanem a valóságot. S a valóságban egy megtestesült álmot, melynek létezésében még ma sem mert tökéletesen hinni.

Felült szép fehér ágyában, aztán lopva reménykedve a kis pamlag felé nézett.

- Ah, ott van-e csakugyan?

Ott volt. Mint egy szép, könnyű, rejtélyes kápráztató rózsaszínű felleg terült el egy bájos rózsaszínű ruha. Hosszan, hosszan, végig az egész pamlagon.

- Édes Istenem! - sóhajtott Pipiske a szíve mélyéből. S ez a sóhaj maga egy hálaadó, boldog ima volt.

Kiugrott az ágyból s odarohant a rózsaszínű fellegekhez. Lekuporodott a szőnyegre s úgy nézett fel rá.

- Itt van, csakugyan itt van! - szólt végre teljes meggyőződéssel, miután a szép, hosszú szalagok ott zizegtek ujjai között.

- De vajjon olyan-e?

Elképzelhetetlen az, hogy minő fontossággal, kétkedéssel és vággal ejtette ő ki ezt:

- Olyan-e?

Hirtelen felugrott a szőnyegről és kis varróasztalához futott. A fényes kulcs vígan fordult egyet s a fiók szolgálatra készen pattant ki. A fiók első szakaszában pedig egy hosszú mérőszalag, melyen piros betűkkel volt feljegyezve másfél igazi méter minden száma.

- Jöjj csak, jöjj, - szólt Pipiske s most már ezzel együtt futott vissza a rózsaszínű csodához.

- Én édes kis igazmondóm te, most vígasztalj s nyugtass meg engemet.

A fényes fekete szalag, melyen ünnepélyesen piroslottak a kérlelhetlen s tévedhetetlen számok, vígan pattant ki a Pipiske tenyeréből s véges-végig nyúlt a rózsaszínű ruhán.

- Nos, nos? - kérdezte tőle Pipiske és nézte a számokat, melyek szaporodtak, egyre szaporodtak.

- Hatvan! - szólt remegve és lenyomta ott a számot. - Réges-régen csak eddig mentél.

Az a réges-rég tulajdonképpen csak tegnap volt. Hej, de mikor ilyen dologról van szó, megnyúlik a világ minden órája s tán még a nap is megáll az égen, hogy mi tovább, csak tovább várjunk kínos töprengésben, édes sejtelemben.

A fekete szalag úgy gondolta, hogy kevés ez a hatvan szám ahhoz, hogy teljesen boldoggá tegye asszonykáját. Pattant még egyet, nyúlt még egy kicsit és éppen a kilencvenhaton állott meg büszke diadallal. Ah, ez a piros szám úgy csillogott, mintha diadalmas nevetéssel mondta volna:

- Nos, kisasszony, mit szól ehhez?

Mit szólt, édes Istenem! mit szólt. Semmit sem szólt. Tudunk is mi szólni, mikor végre ilyen fényes álmunk valósul meg?

Pipiske sem szólt, csak lehajolt a piros számokhoz, a lenge rózsaszínű fodrokhoz és szíve hálájában megcsókolta az első hosszú ruhát.

A síma, zizegő, könnyű fodrok az arcára borultak, szeliden simogatták és Pipiske úgy érezte, mintha nagymama meg a pap bácsi kezét csókolná.

Hiszen ezt az örömet, ezt a diadalt nekik köszönhette.

Hanem azt utoljára is el kell ismernünk, hogy Pipiske nagyon rendkívüli körülmények között s bizony sokkal nagyobb megpróbáltatások után érdemelte meg, mint száz más leány, ki egyszerűen belenő a hosszú ruhájába.

Mert mi minden is történt vele azóta, de előtt is, hogy azon a hideg téli napon végre hazaérkezett.

Azt, hogy mit szólt, mit érzett, mikor végre nagymama karjaiban pihent, egyszerűen el sem lehet mondani. Egy ilyen leányszív boldogságának ecsetelésére nincsenek, nem is lesznek elég napsugaras színek. Afelől is hiába faggatnák Pipiskét, hogy mit szólt a látogatókhoz: Marosszeghynéhez és Nellához, kiket a világ végén akart felkutatni s kik a Vámos Dénes okos közbelépése folytán itt vártak rá.

Erre nézve Pipiske egyszerűen azt mondja:

- Majd elsülyedtem.

S mi, akik ismerjük azt a kis leány-szótárt, melyben sok érzelemre s éppen a legnagyobbakra ez a kifejezés vállalkozik, tudjuk, hogy az ő meglepetése és öröme teljes volt.

Másnap azonban következett a fekete leves.

Pap bácsi átizent, hogy kéreti Pipiskét, fontos és komoly beszélgetésre.

Ah, Istenem, úgyis tudta Pipiske, hogy valami nagy dolog vár reá pap bácsi részéről. Mikor így magához hivatta csöndes, ünnepélyes szobájába, mindig valami komoly dologról volt szó. Még pedig olyanról, mellyel pap bácsi egyáltalában nem volt megelégedve.

A hamis kis Pipiske azt szokta mondani, hogy otthon, nagymamánál, hol olyan sok virág, napfény és szeretet van, pap bácsi nem is tudna komolyan és elégedetlenül szólni Pipiskéhez. Szüksége van az ő rideg, hivatalos szobájára, hogy ki ne essen a szerepéből s meg ne simítsa a Pipiske fejét, ahelyett, hogy valami haragos panaszt zúdít rá.

Pipiske tehát kellő komolysággal s egy ici-pici kis félelemmel járult a pap bácsi elé. Ámde mikor meglátta az arcát, mindjárt megnőtt a szepegése.

Pap bácsi nagyon, nagyon komoly és elégedetlen volt.

- Nagy csalódás ért, leányom, - szólt hozzá és komolyan nézett rá.

- Énmiattam? - kérdezte Pipiske.

- Miattad.

Pap bácsi egy kis szünetet tartott, aztán emeltebb hangon folytatta:

- Én ugyanis azt reméltem, hogy a hosszú ruhával várhatlak haza és végre levehetem rólad azt a nevet, melyet azzal szereztél, hogy olyan meggondolatlan voltál, mint egy pipiskemadár és olyan gyámoltalan, mint a pipiskevirág. Őszinte sajnálattal kell kijelentenem, hogy még ezt mindig nem tehetem. Rövid ruhában maradsz és Pipiske lesz a neved.

- Örökre? - kérdezte halálra rémülten Pipiske. Szinte látta már magát olyan vénnek, mint Babi néni, aztán rövid ruhában és a neve Pipiske.

Majdnem sírva fakadt csak a gondolatára is.

Pap bácsi félrefordult. Más ember azt hitte volna, hogy a nevetését rejtette el. De ő azt mutatta, összeráncolt szemöldjeivel, hogy az arcát igyekezett még komolyabbá átformálni. Nem gyerekség volt az.

- Örökre?! Na ilyet is csak egy Pipiske tud kérdezni. Azt hiszed, én beleegyezem abba, hogy te tovább is éretlenségeket kövess el és sohasem érdemeld meg a hosszú ruhát. Azt hiszed?

Dehogy hitte szegény kis Pipiske, meg is mondta volna, hogy nem hiszi, de hát utoljára is kifogtak rajta a könnyek. Hősiesen visszaszorította a szemeiből, igaz, de odagyültek a torkába s azt szorongatták. Nem eresztettek ki onnan egyetlen hangocskát sem.

- Mert hogy most egyszerűen cselekedtél, elismerem.

Pipiske csak szomorú, ijedt szemecskéivel kérdezte, hogy mit követett ő el?

- Mit? Nagyszerű dolgot. Először is belepottyantál egy pompás vagyomba s te mindent elkövettél, hogy újra megszabadulj tőle és olyan szegény legyél, mint a templom egere.

- Én nem vagyok szegény, - szólt végre Pipiske. - Mindenem van. Mit csináljak a pénzzel?

- Mit? Semmi esetre sem azt, hogy eldobáld magadtól, - felelt pap bácsi, olyan haragosan, ahogy csak telt tőle. Nem tehet róla, hogy nem nagyon telt.

- Neked megvan mindened, már tudniillik az, amivel meg vagy elégedve. Na, utoljára is dicseretedre válik, hogy kevés az, amivel meg vagy elégedve. De hát csak magadra kell gondolnod? Hát nincs körülötted millió ember, ki éhezik és tudatlan? Nem gondoltál te erre?

Pipiske búsan hajtotta le a fejét, beismerte, hogy ő bizony nem gondolt erre.

- Ezzel játszottad el a hosszú ruhádat, - folytatta pap bácsi. - Mert ha gondoltál volna arra, hogy hasznára tudnál lenni sok szenvedőnek, meg is értél volna és nem cselekszel olyan esztelenül. Egy olyan vagyont, édes fiam, addig, míg szenvedők és tudatlanok vannak a világon, nem szabad egyszerűen odaadni olyannak, ki minden valószínűség szerint csak elprédálja. Hanem meg kell tartani és értékessé tenni a szenvedők és tudatlanok javára.

- Különbö - folytatta pap bácsi - szerencse, hogy Marosszeghyék annak vettek, ami vagy: kurtaszoknyás Pipiskének s nem adtak semmit az ajánlatodra. A pénz, édes anyád jogos, igaz tulajdona, még megvan és azt nem is adjuk oda.

- Hanem? - kérdezte félénken Pipiske.

- Egy egész félévünk van rá, mely alatt te kitalálhatod, hogy mit tegyünk vele. Ha addig annyira megnősz, édes kis lányom, lélekben, észben is, büszkén és boldogan adom rád a hosszú ruhát.

Ezzel véget ért az ünnepélyes kihallgatás. De Pipiske csak nem mozdult.

- Nos? - kérdezte pap bácsi.

- Hát csókoljon meg legalább, - szólt Pipiske. - Hiszen a pap bácsi szeretete nélkül én egy fél év alatt sem fogok megnőni!

Igy szólt, kedvesen és jóságosan, mint mindig és a pap bácsi komoly szigora úgy elröppent, mintha elfújták volna.

Pipiske aztán komoly gondolatok között töltötte el a félét.

Ezalatt sikerült nekik rávenni Marosszeghyéket, hogy csak térjenek vissza nyugodtan Dombegyházára. A birtok, igaz, Pipiskéé volt, de utoljára is megértették velük, hogy ezt jórészen a Nella viselete miatt veszítették így el. A nagybácsi gondoskodott volna róluk és Pipiske tisztán csak azt kapta volna, ami édes anyja öröke volt. A nagybácsi vagyonából nem fogadott el egy krajcárt sem, visszajuttatta nekik, kik körében élt és meghalt. Neki csak az a vagyon maradt, melyet édes jó anyja hagyott rá.

- Ez az enyém, igazságosan, - mondta nekik. - A többi Nella veszítette el, de a nagybácsi szelleme beleegyezik abba, hogy utólagosan kiérdemelje.

Marosszeghyék csak hallgatással feleltek erre, de a pap bácsi egy egész fél arasztot mutatott Pipiskének.

- Ennyivel nőtt a ruhácskád, édes. Vigyázz rá, hogy visszafelé ne kurtuljon.

Pipiske vigyázott rá. A félév alatt, melyet újra az ő édes kis otthonában töltött, nagymama mellett, ki csupa szeretet s pap bácsi mellett, ki olyan igaz bölcsesség volt, nagyon sokat gondolkodott és tervezett.

Lassacskán kezdte megszokni azt, amitől úgy megijedt, hogy neki pénze legyen s midőn szétnézett az ő kis világában, napról napra fedezett fel helyet is, ahová eltegye. Nehogy megzavarja az ő csendes, egyszerű, boldog életét.

Pap bácsi ugyan tartotta magát, hogy ő bizony nem segít Pipiskének »nőni«, de azért ő maga vezette, anélkül hogy talán észrevette volna a fiatal leány.

Olykor, séta közben, benyitott egy-egy olyan házba, melyben nyomorban élt a család.

A családfő idegen földön, idegenek hatalmában, az asszony, a szegény és tudatlan asszony itthon, nyomorban. A gyermekeknek kenyerük is alig volt és semmivel sem voltak okosabbak mint azok a tyúkok és bárányok, melyekkel egy fedél alatt sínylődtek pizsokban és szenvedések között.

- Lásd, milyenek, - szólt ilyenkor a pap bácsi. - Volna csak egy kiseddóvó házunk, minden másként lenne. A szegény anya reggel beadná gyermekeit. Gondot viselnének rá, nevelnék, oktatnák s ő nyugodtan nézne dolga után. Egy szép alapítvány kellene csak és egész vidék boldogulásának le lenne téve az alapja. Igazán, alig fele annak, amennyit Marosszeghyné pár év alatt elköltene, ha még több pénz jutna kezébe.

Többet nem szólt, tovább vezette Pipiskét, ámde a szép, fiatal leány gondolkodóra vált arcán látta, hogy nem hiába beszélt.

Pipiske még akkor este belejegyzett valamit a könyvecskéjébe.

Máskor ismét a szegény gazdinyát keresték fel, kinek férje még mindig idegen földön dolgozott.

- Hogy el tud menni innen, - szólt Pipiske.

- El, édesem, mert tudatlan. Nem ismer hazát, honfikötelességeket s nem ért semmihez, mivel itthon is megkereshetné a kenyerét. Volna csak egy jó iskolánk, hol magyarul tanulnának, hol egy lelkiismeretes magyar tanító emberré nevelné őket. Volna csak egy olyan iskolánk, melyben miután írni, olvasni, gondolkodni és érezni megtanult, valamely mesterség első alapját is megszerezhetné. Így aztán könnyű lenne neki tovább tanulni és dolgozni itthon. Pedig hidd el, erre is jutna abból, amit Marosszeghyné igen hamar elköltene külföldi és hazai lakomákon.

Újra tovább mentek és pap bácsi boldogan látta, hogy Pipiske arcán ismét egy új, nemes, áldott terv gondolata villant át.

Igy telt el egy egész félév.

Pipiske otthon a régi aranyos kis Pipiske volt: dalolt, csevegett, sürgött-forgott, ámde sétái alatt minden nap azon fáradozott, hogy egy-egy araszttal kitoldja a ruháját. S ez a munka napról napra komolyabbá, érettebbé tette ezt a szép leánylelket.

Igy érte őket a tavasz, a nyár s végre július elseje, mely után öt nappal a Pipiske születésnapja következett.

Akkor tizenhat éves lesz!

Az egész ház erre a napra készült. Bábi ezért süttött-főzött, Terus ezért diszította fel báránykait s a szegény gazdinya fészülte, mosdatta kis sárgafejű porontyait. Ekkor történt, hogy nagymamához idegen látogató érkezett. Egy városi kisasszony, kivel pár órára bezárkózott.

Pipiske hiába kopogtatott, hiába várt s - valljuk be már ezt is - hiába hallgatózott egy icit-picit, a rejtélyes látogató felől nem tudott meg egy szót sem. Ki volt? Honnan jött? S mit akart?

Nagymama néma volt s csak rejtélyes és boldog mosolyával nyugtatta meg Pipiskét afelől, hogy az idegen hölgy bánatot nem fog hozni erre a kis házra.

És mult végre az öt nap is. Ah, ezerszer lassabban mint az egész félév, mint maga az egész tizenhat esztendő.

A negyedik nap estéjén bekopogtatott pap bácsi:

- Egy kis sétát tennék még a mi kis Pipiskénkkel. Aztán elbúcsuzom tőle.

- Csak nem megy el tőlünk? - kérdezték megriadva nagymama is, Pipiske is.

- Nem, édeseim. Én itt maradok, hanem Pipiske valószínűleg elröppen.

A fiatal leány rózsás arca olyan fehér lett, mint a lilium:

- Csak nem küldenek el megint? - kérdezte remegve.

- Nem, édesem, légy nyugodt. Te megmaradsz nekünk, hanem a pipiskét, úgy sejtem, elröpítjük.

- Micsoda érthetetlen beszéd ez? - zsörtölődött nagymama.

De pap bácsi nem felelt és mosolyogva vezette el Pipiskét.

És újra végig járták az ismerős utakat, hallgató fenyők alatt, csacsogó patakok partján.

A szép fennsíkról lenéztek a völgybe, melynek ölén szerényen húzódott meg a kis falu.

- A szegények és tudatlanok faluja? - kérdezte egyszerűen pap bácsi.

- Nem marad az! - felelt vissza Pipiske. Az arca nemes fényben égett és szép szemei büszkén, boldogan csillantak meg.

Pap bácsi megszorította a kezét és tovább mentek. Megértették egymást és tudták, hogy nem eredmény nélkül mult el ez a fél esztendő.

Mikor hosszú sétájukból, melyen oly keveset beszéltek s oly sokat éreztek és gondolkodtak, visszatértek, nagymama szobájából nevető arccal jött ki az idegen kisasszony.

A szoba ajtaja félig nyitva maradt s benn, a fényes diófa asztalon, egy nagy barna doboz maradt.

Pipiske látta és a szíve sejtelmesen dobbant meg.

- Ha az lenne! Ha a hosszú ruha lenne benne. A hosszú ruha, melyre most már valóban megérett.

De nagymama csak nem szólt, rejtélyesen mosolygott és aludni küldte Pipiskét.

Aludni! Hát lehet-e aludni, mikor holnap tizenhatodik születésnapunk virrad ránk s a szobában egy nagy barna dobozt rejtegetnek? Pipiske sem aludt sokáig, nagyon sokáig.

Szép barna fejében egymást kergették a tervek, gondolatok. Lenn a völgyben kiseddévó épül, kedves, szelidarcú apácák jönnek s várják, nevelik, gondozzák a kis tudatlanokat. Itt nőnek fel, aztán bekerülnek abba a szép iskolába, melyben magyarrá lesznek. Magyarrá és emberré ők, a Tátravidék derék, erős munkásnépe, mely eddig csak egy kis, jelentéktelen száma volt úgyszólván a hegység állatvilágának és eszköze idegen gyarapodásnak. Most magyarrá válnak és emberré. Erejüket, munkájukat a magyar kultúra gyarapodása fogja megérezni.

Igy lesz odakünn a faluban. Benn a nagymama szobájában pedig felpattan a barna doboz fedele és kiszáll hullámos pompájával az első hosszú ruha. Az a rózsaszínű csoda, melynek láttára elröppen a szegény, bohó, tapasztalatlan kis Pipiske, hogy Paula kisasszonynak adjon helyet.

Paula kisasszonynak, ki elindul egy új, szép, verőfényes élet elé...

Igy jöttek, szálltak a Pipiske gondolatai. Vissza-visszatértek, majd összegabalyodtak. Pipiske furcsákat látott ezen az éjjelen: szelid apácákat hosszú rózsaszínű ruhákban, majd millió Gyurkát és Marinkót, kik hatalmas, szép magyar iskolákat építettek.

Aztán elröppentek mind s csak a rózsaszínű ruha libegett fenn, fenn, szinte szédületes magasságban, fehér szárnyakon.

- Ah, én édes szép ruhácskám, - sóhajtott Pipiske, aztán végképpen elaludt, hogy a reggeli napfény ébressze fel.

A napfény csiklandozta meg orrocskáját s odavezette a rózsaszínű csoda mellé, mely íme, valóban beteljesült.

Míg Pipiske ott kuporgott és mérte, símogatta, illegette ruháját, odakünn nagy sürgés-forgás támadt.

A csengettyű is megszólalt s egy-egy kocsi perdült a feljárat felé.

Meg-megújuló zümmögés töltötte be az előszobát s utána nyomban megrikkant a Bábi néni hangja:

- Jesszusom, vendég. Terus, még csirkét, két nagy csirkét.

Aztán kattogott a Terus cipője, de megint csak megszólalt a csengő.

- Nem lesz már vége-hossza! - zsémbelt Bábi néni és megzörgette Pipiske ajtaját:

- Tessék már felkelni, Pipiske.

Pipiske pedig szégyenlősen osont vissza az ágyba. Istenem, ha így találna valaki!

Öltözni kezdett. Nagy iparkodással, de újra meg újra csak akadályok gördültek elé. A ruhát kellett megnézni jobbról is, ha balról látta. S mindez temérdek időbe került.

Végre mégis csak vége szakadt ennek az öltözködésnek is. Pipiske haja kontyba csavarodott, derült kis arca kipirosodott a jó friss víztől és a szép, habkönnyű rózsaszínű ruha szeliden, édesen símult a szép fiatal leány nyulánk természetéhez.

A tükörből egy kész, csinos nagy leány nézett vissza rá:

- Jó reggelt, Pipiske.

- Jó reggelt, édes, édes Paulám, - felelt elragadtatva a boldog fiatal leány és visszanevetett a tükörbe, az igazi Paulára.

Ekkor újra megkopogtatták az ajtót.

- Pipiske, Pipiske, tessék már kijönni. Tele a ház néppel. Megjött Marosszeghyné ő nagysága Nella kisasszonnyal.

- Ah, és még ki?

- Vámos Dénes úrfi, az öreg tisztartóval.

- Milyen kedvesek! De hát még ki?

- Itt van a gazdinya is egy bokrétával, meg a két kis tóttal.

- Jó, jó. De kicsoda még?

- Én is itt vagyok, már mint a vén Bábi és Terus, meg a bárányok.

- Oh, Bábi néni, ne kínozz tovább: jött még valaki?

Az ajtó túlsó végén csufondáros nevetés támad, szünet megint.

Pipiske dobogó szívvel áll az ajtó előtt.

Jött valaki még, tudja, érzi, de hát mondják meg neki.

Bábi nem mozdult, a nevetés is eltompult, már valaki el is csoszogott az ajtó mellől, de azért Pipiske tudja, hogy ott maradt még valaki.

Remegő kézzel fordít egyet a kulcson, megnyomja a kilincset.

Az ajtó felpattan és hosszú, rózsaszínű ruhájában, mint egy bűbajos tavaszi álom áll Jenő előtt.

Egy percig szótlanul, elragadtatva nézik egymást. Jenő kitárja a karjait, mint régen, mikor úgy a szíve mélyéből tudta megcsókolni kis barátnőjét.

Ámde Pipiske édes pirulással tér ki előle s feléje nyújtja a kezét.

Jenő pedig mély tisztelettel hajlik meg előtte és megcsókolja a hosszuruhás kisasszony kezét.

- Megnőttek, - szól nagymama pap bácsinak. Mosolyognak is, de a szemük megtelik könnyel. Hiszen egy szép, aranyos kis korszak véget ért már a Pipiske életében.

NEGYPEDIK FEJEZET.

Egy év mult el azóta, hogy Pipiske testileg, lelkileg megnőtt és felöltötte az igazi hosszú ruhát.

Az első csodaszép rózsaszínű ruhát több is követte s most, midőn viszontlátjuk őt, éppen egy lenge fehér fodrot igazgat el rajta Terus, ki megnőtt bárányai mellett és szobalánya lett Paula kisasszonynak.

- Köszönöm, Terus, készen vagyunk. Nos, nem olyan-e, mintha bálba mennék, az én első bálomba?

Pipiske szólt így és még egy pillantást vetett a tükörbe, honnan egy szép, magas, fehér ruhás leány nézett vissza rá.

- No, még a köpenykémet, aztán indulunk.

Alig dobta a vállára, kopogtatott pap bácsi.

- Nos, Paula, mehetünk?

Mióta először meglátta hosszú ruhájában, sohasem szólította Pipiskének. Annak vége, vége volt. Az első icipici kis uszály úgy elsöpörte nyomát, mintha ott sem lett volna.

S ezzel együtt vége lett sok édes, bohó örömnak. Pipiske többé nem járt az erdőbe mókuskákat tanítani takarékoságra s eltemetni a kakukfiókákat, ha a gaz baglyok életüket s vérüket vették. Otthon ült, levelek, számadások, tervek között, pap bácsi mellett, komoly munkába merülve.

Nagymama sokszor simította meg kis unokájának fehér arcát, mely megnyúlt már, komolyra vált, nem volt többé olyan gömbölyű és piros.

- Sokat fáradsz, beteg leszel, édesem.

- A jó sohasem árthat meg, - felelt vidáman Pipiske.

Megcsókolta nagyanyja kezét és dolgozott tovább.

Nagymama pedig visszaült kerek székébe és kötögetett, olvasgatott. A háta mögött folyt a szorgalmas munka s ő egyszer csak az újságból tudta meg az eredményt.

- Nézze csak, pap bácsi. Valami hír van itten Mária-telepről. Olvassa.

Pap bácsi ravaszkodó arccal fordult arra és elolvasta az örömdolgos hírt. Mária-telepen legközelebb két jótékony intézményt adnak át a közjónak. Egy kisdiednevelő-intézetet és egy magyar népiskolát. Mind a kettő kegyes adakozásból épült, Mecséry Paula úrhölgy építtette nagybátyja: Domhányi Tamás emlékére.

Nagymama hosszan nézett pap bácsi arcára, mely most olyan kedvesen zavart volt, mint egy csínyen ért gyermeké.

- Ez a maga műve, pap bácsi, - szolt halkán nagymama.

- A keresztényi szeretet, - felelt szerényen pap bácsi.

- Mely mindent feled s mindent megbocsát, - szolt nagymama s hosszasán elgondolkozott. Fiára gondolt és az áldott, szenvedő Margitra, kiknek annyi bánatos percet okozott Domhányi Tamás.

Akkor nagyon haragos lett az arca, annyira, hogy Pipiske meg a pap bácsi ijedten néztek össze.

- Szépen vagyunk. Nagymama most ugyancsak megmossa a fejünket a Domhányi Tamás emlékéért.

De a kis, szelid vihar hamar elvonult. Nagymama visszagondolt arra, hogy sohasem volt boldog Domhányi Tamás és haldoklása napjaiban nagyon kegyetlenül meglakolt. Maga az élet vett elégtételt azért, amit ez a gonosz ember vétett. Embernek nincs joga a büntetésre s a megtorlásra, a keresztényi szeretet a feledést, a bocsánatot tanítja.

Nyugodt arccal fordult feléjük:

- Milyen nemes bosszú ez, pap bácsi, - szolt meghatva s mind a két kezét feléjük nyújtotta.

Az egyiket Pipiske s a másikat pap bácsi fogta meg.

- Milyen nemes, igaz keresztényi bosszú. Azt a nevet, melyet átkozunk s megvetünk kellene emberi szokások szerint, áldani fogja az egész késő nemzedék.

- És így van jól, - szolt Pipiske, ki régen kinőtt már azokból az apró berzenkedésekből, melyeket pap bácsi annyiszor megrótt.

- Így, édesem, így, - felelt nagymama. - Abban az óvodában, abban a magyar iskolában nagyon sokat fognak imádkozni, ártatlan gyermekek, kik oly közel állnak a Mindenható szívéhez, egy szegény bűnösért, ki megtagadta a szeretet és a szív törvényeit. Így van jól. Legyetek áldva érte mind a ketten.

Most már aztán misem hiányzott a Pipiske boldogságából. Nagymama is megáldotta a munkáját. Ah, dolgozzunk tehát hévvel, szorgalommal tovább.

Egy év alatt elkészült minden s éppen néhány órája csak, hogy Pipiske lenge fehér ruhájával cserélhette fel ünnepélyes, sötétszínű ruháját, melyben két új épületének felavatását érte meg.

Szerette az ő két házát, mely boldogságot fog árasztani az ő szegény, tudatlan népére, de azok a komoly, ünnepélyes beszédek, melyeket ez alkalomból mondtak el az ő dicsőítésére, nem Pipiskének valók voltak.

Azzal, hogy letette ünnepi ruháját, úgy el is feledte az egészet és könnyű fehér ruhájával régi, boldog vidámságát öltötte fel.

- Mehetünk? - kérdezte pap bácsi az ajtó mögött.

- Mehetünk, mehetünk. Most már végre mulatni e hosszú, komoly esztendő után. Mert azt már csak megérdemlem, hogy igazán fiatal leány legyek végre, táncoljak és mulassak is, miután egy egész évig ilyen komolyan fejeztem be a növésemet.

Pap bácsi nevetve adott neki igazat és Pipiske dudolgatva sietett az ő régi, kedves erdei utai felé.

A lejtőn túl, azon a szép zöld tisztáson, hol egykor eléje hullott a megsebzett galamb, egy csinos kis nyári sátor zászlói lengedeztek feléje. A sátor árnyában pedig, puha, zöld pázsiton, egy egész ünneplő és mulató társaság.

Pipiske pillantása kutatva futott végig rajta. Nellát és Marosszeghynét kereste.

Marosszeghyék akkor voltak itt utoljára, mikor Pipiske megkapta hosszú ruháját. Akkoriban sokat beszélgettek, terveztek ők is pap bácsival, kire minden gondjukat, bajukat rábízták.

Pap bácsi teljesen rendbe hozta a vagyonkérdést. Átszármaztatta hozzájuk mindazt, ami Domhányi Tamásé volt. Pipiskének tisztán anyai örökségét hagyta meg. S mindezt olyan igazságosan, jóságosan végezte, hogy a Marosszeghyék vagyoni állapota, ha nem is lett fényes, de teljesen rendbe jött. Fájdalom, a lelki állapotukat már nem tudta ilyen jól rendbe hozni.

Nella, kinek szeszélyes, változékony kedélyét annyiszor megingatta már a Pipiske példája s a Vámos Dénes erős akarata s aki azért mindig vissza-visszatért régi hibájához, most végre mégis megrendült.

Olyan jónak, nemesnek, áldottnak és szeretettnak látta Pipiskét, hogy végre is tudatára ébredt a maga hibáinak.

Alig ülték meg Pipiske születése napját egy év előtt, félrehívta mamáját.

- Menjünk el innen, édes anyám.

- Miért? - kérdezte Marosszeghyné, ki itt, a jó rokonok között olyan vidám és elégedett volt, amilyen sohasem otthon a régi pompájában.

- Csak, - felelt Nella úgy, amint már ezt a fiatal lányok mondani szokták. De aztán meggondolta a dolgot és így szólt:

- Menjünk el, mert én nem való vagyok ide. Érzem, tudom.

Marosszeghyné azt hitte, Nella még mindig a rangbeli s vagyonbeli különbségre gondol, arra, hogy ők előkelőek, nagymamáék pedig szegények. És csitítva szólt:

- Nem, édeském, ne éreztessük most már velük a különbséget. Ha ők szegények és egyszerűek is...

Nella pirulva szólt közbe:

- Oh, édes anyám. Nem szegények és egyszerűek ők, hanem nagyok és gazdagok. Gazdagok lelki szépségekben s nagyok a szeretetben. Én... én... én... mellettük olyan semmi vagyok.

- De Nella!

- Az, az édes, jó anyám. Ne áltassuk tovább magunkat azzal, hogy a vagyon, a cifra környezet, az előkelő név különbbé tesz. Nem, nem. A szív és a lélek nemessége az, ami igazán fölemel. S ami engemet... nem emel ezek fölé, de még csak egy sorba sem.

Marosszeghyné összecsapta a kezét:

- Micsoda beszédek ezek!

- Jó beszédek, édes anyám, melyeket a saját károm mellett tanultam meg. Jobb lesz nekünk elmenni innen.

- Örökre? Sohase jönnénk vissza hozzájuk? Hiszen, Nellám, nincs a világon senki, aki minket olyan igazán szeretne, mint ezek. És most egyszerre csak itt hagyjuk őket!

- Nem örökre. Mikor érezni fogom, hogy bátran nézhetek a Pipiske szemébe s nem pirulok el a pap bácsi szelid, okos szavai alatt, visszajövünk ide.

A fenyőcsoport mellett beszélgettek így és most riadva vették észre, hogy egy árny mozdult meg a gallyak mentén.

- Valaki van itt! - szólt Nella megijedve.

- Én vagyok, - felelt Vámos Dénes, ki most előlépett és meghajolt a hölgyek előtt.

- Éppen önöket kerestem, kedves néném, - szólt meleg hangon. - S valóban nem is álmodtam, hogy Nellát ilyen *igazán* feltalálom.

Jelentősen nézett Nellára, ki ebből tudta meg, hogy Dénes meghallott mindent. Bizalmasan szólt tehát:

- Úgy-e, te is azt tanácsolod, hogy elmenjek?

- Azt, édes Nellám. S egykor majd én foglak ide visszavezetni. Megbízatsz bennem. Nem fogom elhamarkodni és meg fogom találni azt a kellő pillanatot.

Igy történt aztán, hogy Marosszeghyék akkor másnap el is mentek, Vámos Dénessel együtt.

A kedves, természetes, nyílt fiú távozás közben így szólt Pipiskéhez:

- Sokat fáradtunk mind a ketten, hogy Nellát megváltoztassuk. Nehéz, eredménytelen munka volt eddig. De most, azt hiszem, egy év múlva diadalmaskodunk.

- Csak maga, kedves Dénes. Mert ha a mi sok sikertelen dolgunkat végre eredménnyel koronázza be, az egyedül a maga műve lesz.

Dénes nevetve szabadkozott, de azért mégis volt a szemében egy kis büszke öröm és erős reménység.

Ezzel a büszke örömmel s ezzel a reménységgel vigyázott Nellára egy egész évig.

Marosszeghyék ezalatt Dombegyházán laktak. Vagyoni helyzetüket teljesen tisztázta a Pipiske igazságos szeretete, hanem bizony a régi fénynek, üres, zajos életnek vége lett.

A cselédek szélnek eresztették s ezeknek élén Valériát, a kétszínű, alattomos főkomornát.

Dacos haraggal, elkeseredetten indult vissza a hazájába azzal a szép szándékkal, hogy így vagy úgy kárt fog okozni a családnak. Ámde alig érkezett haza, egy jókora pénzösszeg jött, melyet névtelen levél kísért.

- Ezt a pénzt pedig évenként meg fogja kapni mindaddig, míg csöndesen marad és sohasem okoz kellemetlenséget Marosszeghyéknek, - írta valaki, aki még azért a csekélységért is hálás tudott lenni, amit Valéria egy szomorú, elhagyott kis utazó leány érdekében tett valamikor...

Marosszeghyék ezalatt új életet kezdtek. Nella sok mindenhez értett, de semmit sem tudott tökéletesen addig, míg a lelke rossz volt. Most Pipiske életéből erőt, példákat merítve, komolyan fogott a dologhoz s különben is furfangos eszét hamar rászorította az értékesebb dolgokra. Tanult, dolgozott s az így eltöltött napok végén nemesebb szórakozások után kezdett vágyani mint azelőtt.

Nem gyötörte a szegény, védtelen gyermekeket, hanem pártjukat fogta, oktatta és védte.

Az öreg tisztartó gyakran találkozott vele esténként, amint kis kosarával védenecseihez sietett.

Szívesen, barátságosan intett a jó öreg úrnak. S egyszer, mikor ama helyhez ért, hol egykor ő olyan kegyetlenül megölt egy bogarat, megfogta az öreg úr kezét:

- Bocsásson meg nekem, - szólt elpirulva, könnyes szemekkel.

Aztán lehajolt és az öreg tisztartó halálos rémületére megcsókolta a kezét, melyet egykor olyan gyöngédtelenül félrefricskázott.

Igy kezdte, így folytatta Nella azt az esztendőt, melyet arra szánt, hogy érdemessé tegye magát a Pipiske szeretetére.

Vámos Dénes gyakran felkereste, bátorította, buzdította s a következő nyáron, mikor is a Pipiske adományait felavatták, ő maga hozta szóba, hogy most már elmehetnének.

- Gondolod? - kérdezte Nella reszketve. A szeme diadalmasan csillogott.

- Igen, Nella. Megértük azt a napot, melyen én vezetlek vissza Pipiske elé.

Nella kezét nyújtotta barátjának és hosszasan, hálásan nézett rá. De mikor érezte, hogy Vámos Dénes is visszanéz rá, még jobban elpirult és kifutott a kertbe.

Végig, végig a virágos utakon a kis orgonalugasba, mely olyan szomorú titkát őrizte a Nella életének.

Itt leborult a köpadra és szíve, lelke mélyéből zokogott.

- Miért? Miért? - kérdezték tőle a susogó lombok, bólintgató virágok, röpdeső madarak.

A fiatal lány felemelte könnyes arcát, hosszan, merengve nézett maga elé és zavarodottan, de olyan édesen mosolygott.

Másnap csakugyan azzal a hírral nyitott be édes anyjához:

- Mamácskám, mi is megyünk.

- Hová?

- Mária-telepre.

- Igazán?! Úgy szerettem volna, de hát nem akartalak zavarni. Végezd be nyugodtan a feladatodat.

- Már készen vagyok, - felelt Nella és a szíve erősen dobogott.

- Te érzed, kicsikém?

- Dénes mondja, - szólt büszke, elégedett örömmel a fiatal leány.

Marosszeghyéné mosolyogva nézett össze az öreg tisztartóval.

- Mit nevetnek? - kérdezte Nella és olyan piros lett, mint a pünkösdi rózsza.

- Hiszen nem is nevetünk! - feleltek azok.

De azért Nella kifutott a szobából. Csak az ajtó függönye mögül szólt vissza:

- De holnap megyünk ám!

- Hogyne mennénk, - felelt nevetve Marosszeghyné, ki utoljára is boldog volt, hogy végre társaságba mehet.

Nagyon könnyelmű, pazarló asszony volt szegény s most súlyos büntetésként érte az örökös magány. Jobban semmivel sem büntethette volna meg a Mindenható a sok elkövetett hibáiért.

El is mentek mind a hárman s mikor Pipiske a társasághoz ért, nem hiába kereste őket. Ott állottak nagymama előtt és szeretettel integettek feléje.

- Most már misem hiányzik ahhoz, hogy teljesen boldog legyek, - mondta Pipiske felragyogó szemekkel és letelepedett a földre, hogy elmondja Nellának s megtudja Nellától egy hosszú, hosszú év történetét.

Pipiskének nagyon kevés mondanivalója volt. Hiszen az ő esztendeje jótettekben telt el s erről csak hallgatni tudott pap bácsi és nagymama derék kis tanítványa. A beszéd legnagyobb része Nellára maradt.

S azalatt, míg elbeszélte: mit tanult, mit dolgozott, Pipiske örömmel tapasztalta, hogy Nella valóban megváltozott. A régi Nellától álmában sem mert volna olyat hallani, amivel most az igazi Nella jóformán meg se lepte.

- Igen, édes Pipiském, - mondta Nella, - még nem fejeztem be feladatomat.

- Mit teszesz még? - kérdezte Pipiske.

Nella néhány percig maga elé nézett, aztán piruló arccal szólt:

- Teljesen bevégeztem feladatomat. Te tudod legjobban: hányszor nyultam én olyan dolgok felé, melyek se az enyéim nem voltak, s melyeket meg se érdemeltem. Nos tehát, most végre olyan után vágyom, melyet óráról órára meg kell érdemelnem s melyet jogosan, büszkén nevezhessenek az enyéimnek.

- És mi lenne az?

- Évi ötszáz forint jövedelem, melyet én a Mecséry Paula kisdiednevelő-intézetében munkával szolgálnék meg, - szólt egyszerűen Nella, kezét nyújtva Pipiskének.

Paula erősen, barátságosan szorította meg:

- Helyes. Ez már derék dolog. Valóban a munkára van még szükségünk, hogy végre teljesen jóvá tegyed a multat.

Úgy beszélt, olyan okosan és komolyan, mint egy nagymama. Ámde a következő percben vidáman ragyogtak fel a szemei. A sátor mellett megszólalt a zene; hívó, csalogató hangja egy pompás keringőnek.

- Táncolni fogunk! - kiáltott fel a kisdiednevelő-intézet kegyes alapítónője és máris illette a lábait.

- Táncolni, igen, táncolni, - szólt a munkára kész új tanítónő s összefogózva keringtek a társaság felé.

Vége, vége volt a komoly dolgoknak, minden törekedésüket, jószándékukat arra fordították, hogy ügyesen rakják lábaikat a zene ütemei szerint.

Alig járták azonban körül egyszer a sátor kemény, síkos talaját, mint két keringő lepkét fogta el őket két erős kar.

- Hohó, kisasszonyaim. Mi is itt vagyunk! - nevetett Vámos Dénes és elválasztotta őket egymástól.

Aztán átölelte Nellát és tovább táncolt, mialatt Horváth Jenő követte őket Paulával.

Vígan, boldogan táncoltak tovább s azt képzeltek, az égből szálltak le az angyalok, hogy nekik első táncaikhoz muzsikáljanak.

Alkonyatkor megpihentek s a társaság sétára indult, mialatt a nagymama hű népe azon buzgólkodott, hogy feltálalja a pompás ozsonnát.

- Segíthetek, nagymamám? - kérdezte Pipiske és már szétnézett az ő régi kis fehér köténye után.

- Nem, édesem. Ma nem. Töltsd el ezt a napot, a te igazi felserdülésed napját, teljesen gondtalanul és boldogan.

Mikor ezt az utolsó szót kimondta, félig meghatva nézett a Pipiske szemeibe.

Milyen különös volt ez! Nagymama százezerszer is kimondta ezt a szót a Pipiske rövid kis életében, hiszen minden gondolata e körül forgott! De sohasem hatott Pipiskére olyan különösen, nem okozott neki olyan édes zavart, mint most, mikor derekán érezte a Jenő karját az első, búbájosan szép tánc után.

Pipiske arca kipirult s hirtelen lesütötte mindig derüs, nyílt szemeit.

- Oh, nagymamám, szólt remegve és zavarában átölelte s a kedves, ősz fejet levonta magához.

Sokat, nagyon sokat szeretet volna mondani. Hiszen úgy tele volt a szíve! De az a kis szív csak becsukódott, elzárta kincseit és csak dobogott tovább a nagymama öreg, édes jó szívében, azon a tapasztalt, okos szíven, mely így mindent megértett.

Lezárta fáradt, öreg szemeit s visszanézett a múltba.

- Úgy ám, Domhányi Tamás, - gondolta szomorúan, - a jó, nemes, kedves Margit nem lehetett boldog te miattad szerető, hű férje mellett sem; hanem a Margit lánya olyan boldog lesz, mint amilyennek a te nővérednek kellett volna lennie egy olyan derék férj mellett, amilyen az én Pál fiam volt s milyen a mi Jenőnk lesz...

- Úgy-e, Pipiském! - szólt később, miután kibontakozott szomorú gondolataiból és szeretettel símogatta a kis unoka szép, puha haját.

- Úgy-e, Pipiském?

Pipiske felnézett rá, de miután nagymama megint *úgy* nézett a szemébe: olyan hamiskásan s olyan gyöngéden, megint csak elrejtette piruló arcát.

- Szeretlek, nagymamám, - szólt remegve, édes, áradozó hangon. - Szeretlek...

Nagymama jobban lehajolt hozzá, a szemeibe nézett:

- Engemet? - kérdezte megint *úgy*, amitől olyan nagyon melege lett szegény Pipiskének.

- Engemet?

- Tégedet, édes nagymama.

- És?

- Az egész világot! - mondta végre Pipiske, felugrott és elszaladt. Végig, végig az árnyas úton a patak mellett, honnan olyan csodálkozva néztek rá a nefelejcek s úgy rázták a fejüket a páfrányok.

Egy pajkos kis szél futkosott közöttük és suttogott, zúgott-búgott azon a nyelven, melyet a virágok olyan jól megértenek.

- Pipiske lenne ez? - kérdezték tőle a kék nefelejcek.

- A régi Pipiske? - szóltak a komoly páfrányok.

- Ohó, - felelt vissza futtában a pajkos szellő, - a ti édes kis barátnőtök nagyon megváltozott.

- Nagy titkot sejtek, - csacsogott a patak, mely legjobban a saját tükrében látta, hogy a Pipiske arca, szeme bűbájosan szép fényben ragyog.

ÖTÖDIK FEJEZET.

- Nos, van valami kívánságod?

- Van!

- Halljam tehát. Hű rabszolgád azonnal engedelmeskedik.

- Vezess végig az én kedves, régi lejtőmön, a gazdinya háza felé.

- És miért? Ha szabad kérdezni.

- Miért? Mert ehhez az úthoz fűződnek életem legszebb, legboldogabb s egyszersmind igen szomorú emlékei.

- Áhá! Talán sírni akar valaki?

- Nem, édes Jenőm. A te feleségednek nagyon kevés oka és alkalma van arra, hogy ezt cselekedje. Csak emlékezni akarok és szétnézni a mi új világunkban.

- Jöjj tehát, kis házikeresztem. A te kívánságod parancs és öröm.

A régi szép fenyőcsoport mellett beszélgettek így, nagymama csinos, ódon kis háza mellett.

Paula, kit már egy év óta komolyan senki sem hitt Pipiskének, hanem Horváth Jenőné úr-asszonynak, a mohás padon ült és most felállott, hogy elfogadja férje karját, ki nevetve hajolt feléje.

Aztán elindultak a lejtőn.

- Öt éve mult, hogy utoljára mentünk együtt ezen az úton, - szólt elgondolkozva a fiatal asszony.

- Öt éve! Mennyi minden történt azóta velünk.

Jenő szótlanul vezette tovább kis feleségét. Nem folytatta a beszéd tárgyat. Ah, ebben az öt évben nagyon sok olyan emlék volt, mely könnyet fakaszthatott a hálás, szerető Paula szemeibe.

Nem beszéltek tehát róla s a fiatal nő annál mélyebben merült emlékeibe, öt év változatos történetébe.

Jenő lenézett a kedves, szomorúra vált arcra és ő maga is gondolatokba merült. Neki is volt valakije, akire csak könnyes szemekkel tudott visszagondolni.

- Mindig erre jártam reggelenként, - szólt később Paula. - Nagymama ilyenkor még aludt. De mire felébredt, én már mellette voltam. Most is visszamegyünk a házba. Ah, de nagymama nem fog felébredni. Fehérpárnás ágya, kerek széke üres, örökre üres.

Igen, a jó nagymama befejezván földi hivatását, nyugalomra tért. Alig múlt el egy-két év teljes, zavartalan boldogságban a Pipiske visszatérése és felserdülése után, nagymamát végképpen megtörte az öregség.

Most már napokig feküdt az ágyban, gyöngéd bágyadtan. Csak szemei sugárzottak szeretettől s az ajka nem nyílt panaszra soha. Nagymama igazán nem is szenvedett és lelkét mély vallásos megnyugvással készítette ama nagy percre, melyben meg fog jelenni Teremtője előtt.

Egy alkonyatkor, mikor árny borult a kis szobára, mely előtt hű, szilárd fenyők állottak őt s ablakán szeliden nézett vissza a búcsuzó napsugár, magához kérte pap bácsit.

- Beszéljünk még egyszer úgy a szívünk szerint, - szólt egyszerűen és kedvesen.

És pap bácsi nem is áltatta ezt a nyugodt, fenséges lelket, melyet úgy sem tölthetett el rettegéssel az a gondolat, hogy valóban utolsó beszélgetésbe fog kezdeni. És azt el is végezte, mielőtt a nap végképpen lehanyatlik a sötétzöld hegyek mögött.

- Nyugodt vagyok, pap bácsi, - szólt szelid hangján. - Pipiske kiállotta a próbát, valóban olyan leány, ki saját magában keresi és találja a támaszát. De azért mégsem szeretném most már, miután a Gondviselés visszaadta az ő természetes, jogos vagyonát, ha keze munkája után kellene, idegenek között élnie. Mondja, nem áldoztak fel maguk mindent nagy buzgalmukban, annyira, hogy talán most már Pipiske megint szegény?

Olyan tréfásan kötekedő hangon beszélt, mint régen, boldog napjaiban és a pap bácsi szomorúsága dacára is elmosolyodott.

- Nem, nagymama. Pipiske szépen meg fog élni a saját vagyona után s munkáját, melyet naponként végez, nem a kenyér szerzésére, hanem a szenvedők és tudatlanok istápolására fordíthatja.

- Így már jól van, - szólt csöndesen nagymama és megpihent.

Lehunyt a szemeit és boldog, nyugodt mosollyal álmodozott tovább. Csak a Pipiske könnyű lépteire nézett fel. Megismerte, magához vonta, aztán kutatva nézett szét.

- Jenő? - kérdezte nagyon gyöngén.

Pap bácsi kinyitotta a másik szoba ajtaját és Jenő olyan mély áhítattal közeledett, mintha templomba lépett volna.

Nagymama fölemelte kezét és magához intette őt is.

A fiatal ember dobogó szívvel térdelt le Pipiske mellé.

Az ő feje is lehajolt mélyen és keze remegett a nagymama hideg kezeiben.

Néhány perc telt így el hosszú, nyomasztó csöndben.

Nagymama megfogta Pipiske kezét is és a Jenőébe tette.

- Így marad örökkön-örökké, - mondta szeliden.

Letette a fejét és hosszan, szeretettel nézett rájuk, kik lesütötték előtte könnyes szemeiket.

- Ne sírjatok. A halálban nincs semmi rettenetes. Csak elmegyek... Megpihenek...

Pap bácsi hangosan, remegő hangon kezdett imádkozni, az óra vékony hangon kondult meg s a nagymama hideg keze lehanyatlott. Egy hosszú sóhaj és az a szép lélek, mely oly nemes, nagy és fenséges volt, elröppent az égbe, tisztán, fényesen, fehérén.

Azóta nagymama a temetőben lakik. Szomorúfűz hajlik a sírjára, nefelejcskek fölé. A fű olyan rejtelmesen susog, a virágok olyan szeliden bólintgatnak. Pipiske ráborul s a virágok susogásában tudja, érzi a nagymama intéseit, tanácsait, nagy szeretetének nyilvánulásait.

Alig telt el egy év, a kis plébánián ismétlődött az az egyszerű, igaz történet. Egy nemes, tiszta lélek égbeszállása. És a két gyermek most már végképpen árvaságra jutott.

Jenő visszament fővárosi rokonaihoz és Pipiske tovább is a régi kis házban maradt.

- Kötelességeket hagyott rám örökségben nagymama, - mondta kedves szabadkozással, mikor Marosszeghy né magához hitta.

- Hiszen árváim is maradtak! Az öreg Bábi, Terus, a gazdinya familiája, a barik, a fehér galamb és a vén, santa Bob. Ezeknek én leszek a gazdaasszonykájuk. Hát a két sír? Ez a két drága, örök ajándék?

És ott is maradt, folytatta kedves, egyszerű leányéletét. Fönn a hegyen virágzott a két fényes, új intézet: a kisdiednevelő és a magyar népiskola. Mellette egy szerény házacska épült, melybe az új óvónő: Marosszeghy Nella költözött, édes anyjával együtt. Dombegyházát eladták s a vagyon romjait eltették a Nella hozományaképpen.

Szegény Marosszeghy nének szomorú volt az élete így, de mult az idő, a mindent gyógyító és jóvátevő idő s végre ő maga is beleszokott abba, ami más anyának olyan természetes és egyszerű, hogy csak a leányában találja meg az örömét.

Nos, Nella igazán lankadatlan hévvel buzgólkodott azon, hogy öröme legyen anyjának és megelégedésére saját magának. Szorgalmas, derék munkát végzett reggeltől estig és este édes, boldog mosollyal aludt el.

- Sohasem tudnék így aludni, ha valami pompás, zajos multság után kerülnék az ágyba, - mondta esténként anyjának, ki olykor panaszosan emlegette a multat, de aztán ő maga is nyugodtan szenderült el és hosszan, mélyen aludt.

Nella mosolyogva nézett rá reggelenként.

- Eh, utoljára is, - gondolta, - ő is boldog új és egyszerű életünkben. És talán csak mulatságból, időtöltésből panaszlik.

Később úgy látták, hogy Nellának csakugyan igaza van. Marosszeghy né szépen meghízott, kezdett nevetni és gyalog is szívesen eljárógatott. Most már persze nem a mulatozó ismerősökhöz, hanem a szegényekhez, kik mindenestre őszintébb szeretettel fogadták és megáldották, midőn eltávozott.

Igy teltek az évek és a két fiatal leány lassacskán »öregbedett«. Már huszenegy évesek voltak és még egyik sem említette, hogy férjhez fognak menni. De ha az egymás szemébe néztek, pirulva fordultak el és egyetértően mosolyogtak:

- Várunk, - mondta ez a mosolygás. - A mi időnk is elérkezik.

Vámos Dénes és Horváth Jenő ezalatt szorgalmasan tanult. Folyton jött felőlük hír. Mindig jó és mindig olyan, amitől a két szorgalmas, dologban fáradó leány egészen felvidult.

- Látod? - mondták egymásnak felragyogó szemekkel. És másnap még nagyobb hévvel dolgoztak tovább. Mintha csak versenyezni akartak volna amazokkal.

Marosszeghy né csak rázta a fejét.

- Mikor fogom ezeket férjhez adni? - tündődött. És hívta őket: menjenek bálba minél előbb, ismerkedni.

A két fiatal leány csak nevetett. Megköszönték a buzgalmat, hanem csak nem mozdultak el a Mária-telepről.

Ha szoba került a bál, nevetve fogóztak össze és végig táncoltak a fasoron.

- Így táncoltunk akkor is, - szóltak piruló arccal és mind a kettőnek volt mire és kire gondolnia.

Egy szép tavaszi estén Pipiske az ő két drága, virágos sírjától tért haza. Inkább boldogan, mint szomorúan. Ő sohasem temette el végképpen kedves halottjait. Úgy érezte, vele vannak, csak pihennek most és a kék virágok által küldenek neki gyöngéd, szerető üzeneteket.

Bábi asszony elkészítette a kávé és Terus buzgón fogott a terítéshez.

De a dolog ma sehogy sem ment. Hol egy kés, hol egy kanál hullott le csörömpölve.

- Terus! - szólt Pipiske. - Mi lelt? Talán nincs a dolgodon az eszed?

Terus piros volt, mint a pipacs, és eltakarta az arcát a karjával. Valami furcsa, cincogó hangon sírni kezdett.

- Mi bajod? - kérdezte Pipiske megdöbbenve.

Terus tovább sírt és végre kifutott, be a fenyvesbe. Ekkor előjött fontoskodó arcával az öreg Bábi és kirukkolt az igazsággal.

- Terus férjhez akar menni. A kisednevelő-intézet házfelügyelője kérte meg. Tessék beleegyezni, kisasszony. Igazán jobban fog ott is menni a dolog, ha asszony lesz a házban.

- Asszony! Terus asszony! - kiáltott fel csodálkozva Pipiske. Na, sohasem képzelte volna, hogy Terus ilyen komoly méltóságba kerülhetne valamikor.

- Nincs azon mit csodálkozni, - zsörtölődött Bábi. - Ez a rend. Bizony jobb volna...

Elharapta a szót és elfordult, indult a konyhájába. De Pipiske útját állta:

- Mi volna jobb? Bábi néni.

- Mi? Hát az, hogy a kisasszony se penészedne meg itthon. Gazda kellene mihozzánk is. Azt mondom.

Kimondta és bebújt a konyhájába csörögni-csattogni a mozsarával.

Pipiske pedig eltakarta az arcát s úgy ült ott sokáig, nagyon sokáig.

Ime, Terus is asszony lesz. Kis fejkötőjével bizony még fölebbvaló lesz, mint ő leányfejével. De hát Terusért érte jöttek. Hát őérte nem fog eljönni soha senki sem?

Merengve nézett a hegyek felé. Onnan túlról fog jönni Napsugár herceg, hogy felébressze hosszú várakozásából szegény Vadrózsa hercegnőt.

- Onnan jön, - szólt halkan Pipiske és oda egy nagy, nagy, zajos várost képzelt, melynek egyik szerény szobájában szorgalmasan tanulgat Napsugár herceg.

Aztán elképzelte Napsugár herceget is. De nem olyannak, amilyen a mesében volt: aranyos ruhában, kéktollas kalappal, hosszú bíborpalástban, hanem egyszerű, jó, tartós szürke öltözetben, amelyet egykor egy Jenő nevű úr viselt.

Olyan élénken elképzelte, hogy szinte látta is jönni a fehér úton mindig közelebb. Szinte zizegett a kavics léptei alatt, szinte ide hallatszik a szava:

- Pipiske, édes Pipiske!

Felugrott és kihajolt a korláton, nézett le a homályba vezető úton.

Napsugár herceg jött, vasút porától, szenétől kormosan, libegő köpenye csak úgy repült a háta mögött.

- Pipiske, édes Pipiske!

Igen, ez az ő hangja volt. Az ő kedves, hatalmas hangja, melynek hallatára felébredt Vadrózsa kisasszony.

- Jenő!

- Én vagyok, édesem.

Ime, eljött s hozta magával azt a modern varázsvesszőt, mely megnyitja előtte Vadrózsa hercegnő csukott palotáját: a jó diplomát, mely olyan emberré tette Napsugár királyfit, ki most már tisztességesen megházasodhatik.

- Van hivatalom, lakásom. Eljössz-e hozzám feleségül Vadrózsa hercegnő? Mert hát ez bizony kell, miután mi nem lakhatunk kakaslábon forgó várban, hol az asztal magától megtelik. Egy csinos lakás és rendes évi jövedelem is kell, melyből gazdálkodni fog az én feleségem.

Pipiske édes pirulással felelt:

- Hiszen nagymama akarta így...

- És te nem? - kérdezte Jenő és úgy tett, mintha nagyon félne a választól.

De erre már Pipiske nem szólt semmit, csak az asztala felé nézett.

Ott volt, most is ott volt Jenő első bokkrétája.

Hát kellett ennél több felelet? Ahonnan a virágot nem dobják ki, oda visszavárják a gazdáját is.

Jenő boldog mosolygással értette meg ezt az édes, szemérmes vallomást.

Pipiske azonban olyan volt, hogy boldogságában sem tudott elfeledkezni azokról, kiket szeretett. Nellára gondolt, ki most már egyedül maradt fejkötő nélkül. Terusnak lesz szép, pirosrózsás és neki is... Istenem, milyen szép és kecses!

De boldog kis arca elborult és felsóhajtott:

- Szegény Nella...

- Mi történt vele?

- Semmi. S éppen az a baj, hogy semmi sem történik.

- Azt hiszed? - nevetett Jenő. - Csalódom, Pipiském.

- Hogyan?

- Úgy, hogy nem jöttem ám egyedül.

- Hanem...

- Vámos Dénes úrral, ki szintén a Napsugár királyfi kocsiján repült ide...

De alig mondta ki, őt is repítette Pipiske maga után. Megfogta a kezét és rohant vele.

- No, no, hová rohanunk így?

- Nellához! Ah, Istenem, nem tudok én egyedül boldog lenni! Ha látom majd, hogy nem tréfáltál s igazán úgy jött Dénes, mint te... teljes lesz az örömem.

Szaladás közben beszélt így és vonta maga után Jenőt, ki alig bírta szaladni a nevetéstől.

Midőn ama facsoport mellé értek, mely mögött a Marosszeghyék háza állott, Pipiske hirtelen megállott.

- Hallod?

A nyitott ablakon síró hangok törtek ki. Valaki szíve mélyéből zokogott.

- Nella... - súgta Pipiske meghatva. - Vajjon miért sír?

Közelebb osont és behajolt az ablakon.

Nella az asztal mellett ült és kezére hajtotta a fejét. A zokogás meg-megrázta gyöngye vállait. Vámos Dénes ijedten állott előtte.

- De Nella, az Istenért... Hát nem is felelsz nekem. Elutasítás ez a sok könny?

- Hála, édes jószágodért, szeretetedért. De elutasítás is, ha már annak kell nevezni...

- Nella!

- Igen. Sokkal jobb és nemesebb vagy te, mintsem olyan legyen majd a társad, mint én vagyok...

- Mint amilyen *voltál*, - szólt Dénes az ő természetes nyíltságával. - Őszintén szólva, Nellám, amint voltál, nem is igen tetszettél nekem. S éppen azért - ha szabad bevallanom - tettem egyet-mást, hogy megváltozzál. Vagy nem tettem? Nem segítettem elő a javulásodat?

- Mindent te tettél. Te és Pipiske. De a legtöbbet neked köszönhetem.

- Nos, köszönd meg szépen, - szólt Dénes vidáman, mint mindig s odanyújtotta a kezét Nellának.

Erős, férfias kezének negyedik ujján már egy jegygyűrű csillogott.

- Nézd, édesem. Nem voltam túlságosan szerény. Annyira bíztam benne, hogy nem jövök hiába... Ime, költségbe vertem magamat. Kedves kisasszony, térítse meg egy másik jegygyűrűvel...

Nem, ezzel a Dénessel nem lehetett sem komolykodni, sem sírni. Nem lehetett az ő kívánságát megtagadni. Csak nevetni lehetett vele és szeretni híven, érdeme szerint.

A Nella ellenállása is megtörött ezeknek a fényes, becsületes szemeknek a hatalma alatt.

Pirulva, mosolyogva állott fel és kinyitotta az ajtót, melyen túl Marosszeghyé szunyókált az esti alkonyatban.

- Édes anyám...

S mikor amaz felriadt és szemeit dörzsölve bejött, Nella mosolyogva, boldogan tolta előre Dénest.

- A vőlegényem. Áldd meg, ha te is szereted őt...

- Éljen, éljen! - kiáltottak be az ablakon Jenő és Pipiske.

Aztán elfutottak, hogy az ajtón kerüljenek majd befelé.

A küszöbön azonban elkomolyodva állott meg Pipiske.

- Téged nem fog megáldani édes anya, Jenő. Nekem senkim sincsen.

- Annál nagyobb a kötelességed: te magad fogsz engemet megáldani jószággal, szeretetteddel.

Pipiske erre csak egy édes kis mosollyal és két fényes könnycseppel felelt.

Odabenn, Marosszeghyné elnöklete alatt valóságos tanácsot ültek afölött: hogyan és mikor tartsák meg a két esküvőt.

- Egyszerre.

- És a legcsöndesebb, legegyszerűbb módon.

Igy szóltak ők négyen és leszavazták szegény Marosszeghynét, kinek a szíve, hiába, most is nagy vendégség után vágyott.

Ők leszavazták, de azért Marosszeghyné sem maradt el minden örömtől. A két menyegző, melyet csakugyan egyszerre ünnepeltek meg, nem lett olyan csöndes és egyszerű, mint tervezték.

A kisdednevelő-intézet s a magyar népiskola, melynek minden egyes apró polgára valósággal rajongott az alapítónőjükért, nem maradt el az ünnepélyről.

Fehérbe öltöztek a leánykák, ünneplőbe a fiúk és sorfalat képeztek a templom előtt.

Apró kezeikből zápoként hullott a sok virág és ajkukról a tiszta, szép magyar szó:

- Isten áldjon meg benneteket. Legyetek mindig boldogok.

A sor élén, bár jó magasra kinőve a gyülekezetből, Gyurka és Marinka állott.

- Édes, drága jó kisasszonyunk! - kiáltottak most a Pipiske útja elé, tisztán, értelmesen.

A Gyurka fején csinos pörge kalap volt és Marinka szép magyar ingvállban pirulgatott az örömtől és hálától.

- Imádkozunk magáért, édes jó kisasszonyunk! - mondták még egyszer és büszke diadallal csókölták meg a Pipiske kezét, ki lehajolt hozzájuk szívesen és szeretettel.

Esküvő után végre elhagyták Mária-telepet.

A Nella helyét Marinka foglalta el, ki szép eredménnyel tette le vizsgáit s most szeretett Mariska kisasszonya lett a kisdédóvónak.

A Pipiske helye ott, a régi, kedves kis házban örökre betöltetlen maradt. Az öreg Bábi visel gondot a házikóra, most már magában üldögél csöndes konyhájában, a ragyogó rézedények között és mesél, mesél Terusnak, ki bár szintén asszony lett, örökös bámulattal és alázattal van a konyha nagyhatalmú kormányzója iránt.

Mély tisztelettel hallgatja a jó öreg asszony jövődöléseit.

- Meglátod, Terus, visszajönnek.

- Ah, Istenem! Mikor?

- Nemsokára. Tíz éjszaka álmodom felőlük. A tizenharmadik hajnal hasadta után itt lesznek.

- Akkor hát csinosítsuk ki a házat, - szólt Terus nagy készséggel. Ámde Bábi néni olyan pillantással sujtotta, hogy majd hanyatt esett arról a kis székről, melyen az ajtó előtt kuporgott.

- Kicsinosítani! Hát van ezen az egész házban csak egy porszem vagy egy görbén álló szék! Nézz szét s csak aztán beszélj.

Terus riadtan nézett szét s valóban arról győződött meg, hogy Bábi néni napról napra teljes fényben, pompában várja vissza a kis úrnőjét.

Nem is hiába várta. Egy év múlva csakugyan megérkeztek. Igaz, hogy a harmadik hajnal fakadása után, de Bábi néninek egy kis jóakarattal mindenki elhiszi, nemcsak Terus, hogy a tizenharmadik volt és a jövődőlés beteljesedett.

Alig pihenték ki az út fáradságait, Pipiske felkereste régi helyét a fenyőcsoport mellett.

Innen indultak végig a lejtőn sorra látogatni a szép emlékeket.

Jenő szótlanul vezette jó kis feleségét. Nem zavarta: hadd élje át még egyszer azt az egyszerű kis multat, melyben csak a szeretet volt rendkívüli.

Hosszú sétájuk után a temetőben pihentek meg.

Két aranybetűs kereszt alatt lakott pap bácsi és nagymama. Kék nefelejcskek nyíltak a csinos hantokon s ezek a szép, tiszta, kék virágfejek most mind arra fordultak, hol Jenő és Pipiske hullatta csöndesen, áhítatosan a hála és szeretet könnyeit. - Olyanok, mint a nagymama szemei!

- Ők látnak minket, - szólt Pipiske. - És látni fognak mindig. Ne szomorítsuk el őket soha semmivel.

Megszorították az egymás kezét erősen, férfiasan, mintha fogadást tettek volna, hogy a kék nefelejcskek előtt mindig pirulás nélkül, híven teljesített kötelességek tudatában fognak megjelenni.